

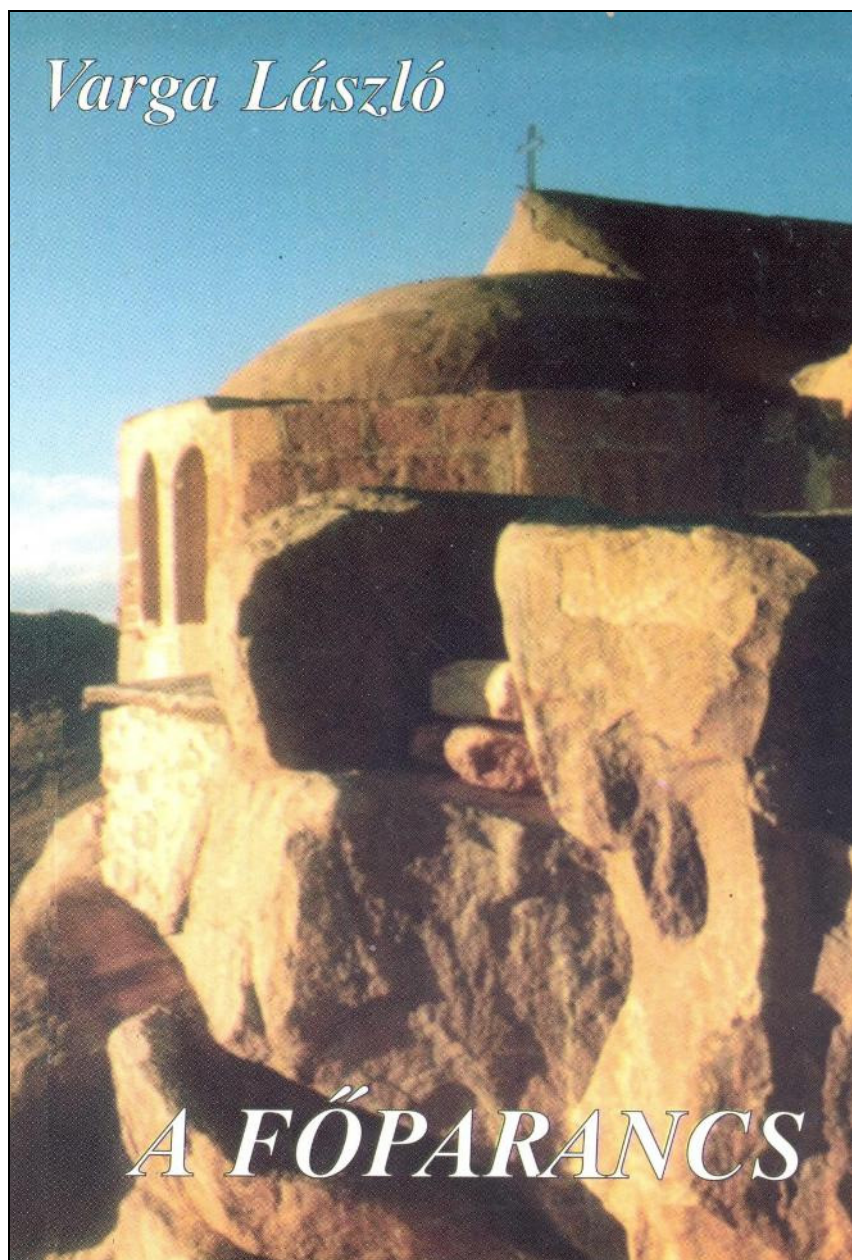
Varga László

A főparancs

Istenszeretet – Felebaráti szeretet – Önszeretet

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.



Impresszum

Varga László
A főparancs

Istenszeretet
Felebaráti szeretet
Önszeretet

Fotók:
Lelovics Béla
Szörényi Jánosné
Gödölle Katalin

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv szöveghű elektronikus változata. A könyv 2002-ben jelent meg a „Szent Imre Öröksége” Ifjúsági és Szociális Alapítvány gondozásában az ISBN 963 202 306 4 azonosítóval, a Szent Imre Öröksége Kiskönyvtár első köteteként. Az elektronikus változat a könyv szerője, Varga László engedélyével készült. A könyvet lelkipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más szerzői jog az szerző tulajdonában van.

A nyomtatott könyv beszerezhető és a „Szent Imre Öröksége” Ifjúsági és Szociális Alapítvánnyal kapcsolatos levelezési cím a következő:

Szent Imre Öröksége
Ifjúsági és Szociális Alapítvány
7400 Kaposvár
Dr. Kovács S. Gy. u. 2.
Tel/Fax: 06-82-512-394
E-mail: szimalap@axelero.hu

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Ajánlás	4
Bevezető.....	5
1. Az Isten szeretetébe vetett hit	6
2. A meg nem értett szeretet (Lázár története).....	16
3. A negatív önszeretet (A két elveszett fiú).....	25
4. A helyes önszeretet (Mária Magdolna).....	35
5. A felebaráti szeretet (Az irgalmas szamaritánus)	45
Vedd és olvasd!.....	54

Ajánlás

„Ne félj, ne aggódj,
ne sírj, ne bánkódj,
ha tiéd Isten,
tiéd már minden ...”

Számtalanszor énekeljük, ismételtetjük ezeket a híres sorokat. Vajon igazán elhisszük azt, amiről szólnak? Valóban miénk már minden?

Varga László atya, a kaposvári Szent Imre-templom plébánosa, aki lelki gyakorlatos könyvében nem kevesebbre, mint a Főparancs kibontására vállalkozott, a mai keresztényeket (tisztelet a nem kisszámú kivételnek!) aranyhegyen ülő koldusokhoz hasonlítja. Isten egészen odaadta magát nekünk Krisztusban, megkaptuk a teljes és tökéletes Szeretetet magát, és mégis szeretetmorzsáért könyörgünk: sikerekért, fontosságunk és nélkülözhetetlenségünk tudatáért, önmagunk elfogadása helyett önmagunk elfogadtatásáért. Ha e morzsákat megkapjuk – figyelmeztet Laci atya –, önteltek és gögösek leszünk, ha pedig nem kapjuk meg, depresszióssá válunk. Mindkét állapot közös jellemzője az örömtelenség.

Hol van mai kereszténységünk öröme, amely vonzóvá tenné Jézus Krisztust a környezetünk számára? S egyáltalán mi, pontosabban Ki az örömünk forrása? Milyen út vezet ennek az örömnak a megtapasztalásához? Melyek ennek a tapasztalásnak a legfőbb akadályai?

A Főparancsról szóló könyv ritka világlátással számol be a gonosz mesterkedéseiről, amelyek legjobb ajándékainkat, valódi erőfeszítéseinket is képesek a teljesítménykényszer, a konzumvallásosság (adok-kapok), a frusztráltság és örömtelenség csapdáiba csalni. Egyben derűs kíméletlenséggel szól illúzióinkról, önáltatásainkról, Isten iránti bizalmatlanságunkról, s a meg nem értett szeretet tragikus pillanatairól.

Ijedségre, félelemre és aggódásra azonban nincs semmi okunk. A tékozló fiú, Mária Magdolna, a feltámadott Lázár olykor rendhagyóan interpretált történeteinek keresztül újra megérthetjük: Isten irgalma és irántunk való szeretete sokkal, de sokkal nagyobb és végtelenül nagyvonalúbb annál, mint ahogy azt egy-egy borús óránkban elgondoltuk.

Kalandra hív ez a könyv, a megtérés kalandjára, hogy kiszakítson bennünket a teljesítménykényszer lélekölő taposómalmából; hogy sokszor komor, merev istenképünkkel szemben a valódi Isten hihetetlen szabadságával és dinamizmusával találkozzunk.

Az Apostolok Cselekedeteinek 3. fejezetében a bénán született koldus Péter és János felé fordul, remélve, hogy aranyat vagy ezüstöt kap tőlük. Péter azonban így szól hozzá: „Aranyam, ezüstöm nincs, de amim van, neked adom: a názáreti Jézus Krisztus nevében kelj föl és járj!”

Miénk már minden.

Keljünk föl és járjunk!

*Vedres Csaba
zeneszerző*

Bevezető

Lassan húsz éve annak, hogy találkoztam Michael Marsch domonkos atyával egy lelkigyakorlaton. Mindent eldöntő találkozássá lett.

Ez életem legrövidebb lelkigyakorlata volt, mindössze egy délután és egy éjszaka tartott, de újjászülettem a Szentlélekben. Meggyógyultam fizikai betegségemből és lelki bajomból. Felszentelt papként elindultam egy úton, amin megszerettem az Egyházamat, a szentségek megteltek élettél, és az Ige megszólalt. Elfogadtam Mária, a szentek és az őrangyalok segítségét zarándokutamon. Ki mertem szolgáltatni magamat önként az engedelmisségben, és megosztottam életemet a szegényekkel. Napi szükségletté vált a szentségimádás, a semmittevés” az Úr előtt.

1983 óta minden évben részt vehettem Michael Marsch atya lelkigyakorlatain. Ezekon vázlatok és jegyzetek születtek, melyek alapján sokakkal megoszthattam e kincset, kiegészítve saját tapasztalatommal és gondolataimmal. Ennek gyümölcsét adjuk most kézbe. A kötet – remélhetően – egy sorozat első darabja lesz.

Köszönet Michael Marsch atyának, aki hozzájárult a kiadáshoz, a Szent Imre Öröksége Ifjúsági és Szociális Alapítványnak, amely vállalta a kiadás anyagi vonzatát. Külön köszönet Juhász Piroskának, aki a nyomdai munkálatokhoz előkészítette a kéziratot. Köszönet Mohay Gábor, Varga Róbert, Lőrincz Sándor és dr. Farkas Géza segítségéért, amit a kiadáshoz nyújtottak, és mindazoknak, akik javaslataikkal gazdagították a kiadványt.

A szerző

1. Az Isten szeretetébe vetett hit



„Áldalak téged, Atyám, ezért a három napért. Áldalak Fiadért, aki értünk a testet öltött Szeretet lett. Áldalak Szentlelkedért, aki által velünk és bennünk maradt a Szeretet. Áldalak, mert általa tetté lesz bennünk a Szeretet. Ámen.”

* * *

Ezen a lelkigyakorlaton minden tanítást egyórás szentségimádás követ. A szentségimádás a lényeg. Nem mi beszélünk, hanem megengedjük, hogy Isten beszéljen hozzánk. (Ez alatt az egy óra alatt hangos ima nincs; se közös rózsafüzér, se zsolozsma, se spontán ima, se ének.) Próbálj meg elcsendesedni, próbáld meg lecsendesíteni a szívedet!

Engedd, hogy Jézus megszólítson! Ő a csend barátja. Nem az a fontos, amit mi mondunk róla vagy neki, hanem inkább az, amit ő mond rólunk vagy nekünk!

„Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” (MTörv 6,5. Mt 22,37)

„Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.” (Lev 19,18 – Mt 22,38)

Nincs három szeretet. Nincs egy külön emberi, felebaráti szeretet, ami a testvérünknek szól, egy Istennek szóló szeretet, és egy szeretet, ami önmagunkra irányul, önmagunknak szól. Tulajdonképpen egyetlen szeretet létezik. Az Isten szeretete. Ő a szeretet és az ő szeretete ajándékozott meg minket szeretettel, azáltal, hogy a szívünkbe árasztotta szeretetének lelkét, a Szentlelket. A Szentlélek ott van mindegyikünk szívében. A Szentlélek erejében szeretünk, fogadjuk el embertársainkat, bocsátunk meg, szolgálunk.

Egyetlenegy szeretet létezik, csak három vonatkozása van. Akármikor, akármire irányul, mindig az Isten szeretetéről van szó. Mert ha ez a szeretet önmagad felé irányul, akkor is az Istent szereted, mert Isten ajándéka vagy, ha nem is tudod ezt. (Még lesz szó arról, mennyire fontos felismerni, hogy Isten ajándéka vagy, hogy Isten szeretetében meg kell tanulnod elfogadni és helyesen szeretni önmagad.) Ha magad felé irányul a szeretet az elfogadásban, a hálában, akkor Isten felé irányul a szereteted, mert hálás vagy Istennek az ajándékért. Ha a testvéred felé irányul ez a szeretet, akkor is Istenre irányul, mert Isten azt mondta Fiában, Jézus Krisztusban, hogy amit egynek tettetek, azt nekem tettétek (vö. Mt 25,40) vagy nem tettétek (vö. Mt 25,45). Tehát az a szeretet, amit tőle kaptál, tulajdonképpen Jézusra és Istenre irányul akkor, amikor a felebarátodat szereted és szolgálod. Mindig Isten szeretete működik bennünk, és Isten szeretete tölt el bennünket.

Akik ott voltak 1996 őszén az Országos Karizmatikus Találkozón a Sportsarnokban, Cantalamessa kapucinus atya tanításán, azok hallották, hogy a főparancsot megelőzi valami. Ez János első levelében van: „Szeressük tehát Istent, mert Isten előbb szeretett minket.” (1Jn 4,19) Nem azzal kezdődik az egész, hogy elhatározom, szeretem a Jóistent, nem azzal kezdődik, hogy elhatározom, szeretem magam vagy szeretem a felebarátomat. Nem az a sorrend, hogy szeresd Istent, szeresd a felebarátodat és önmagadat. De a fordítottja sem. A sorrend azzal kezdődik, hogy „mi, akik hittünk, megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket.” (1Jn 4,16)

Tehát az első a hit. Ma délután erről beszélnek. A főparancsot az Isten irántunk való szeretetének a hite előzi meg. Csak akkor tudod megtenni a főparancsot, csak akkor tudod elfogadni önmagadat, csak akkor tudod helyesen szeretni önmagadat, csak akkor tudod szeretni helyesen felebarátodat, ha hiszel Isten szeretetében.

Ez a hit megelőzi a tapasztalatunkat. Nem azon múlik, hogy mit érzek, nem azon múlik, hogy érzem-e, szeret az Isten. Ha ettől teszed függővé, akkor nagyon keveset fogsz a szeretetből befogadni, megélni. „Mi, akik hittünk, megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket.” (1Jn 4,16) A hitünkből fakadó tapasztalat a szeretet. Ezzel kezdődik.

Ha el mered hinni Isten szeretetét, ha hiszel Isten szeretetében, akkor minden helyzet, akármilyen nehéz, akármilyen szenvedésekkel teli, akármilyen problémás, az Isten szeretetét fogja közvetíteni számodra. Fölismered benne Isten munkáját, fölismered benne, hogy mindent a javadra fordít. Fölismered benne, hogy az életed el van rejtve Istenben, hogy minden érted történik. Ennek a kiindulópontja azonban nem a tapasztalat, hanem a hit. Elhiszed-e, hogy szeret az Isten? Elhiszed-e feltétel nélkül? Elhiszed-e minden különösebb eszme-futtatás nélkül?

A hit adomány, Isten adománya, amit nekünk ajándékoz. Ha befogadtad, akkor élj vele! Ezzel kezdődik minden. Tehát hogy a főparancsot megtegyed (hogy helyesen szeresd önmagadat, szeresd felebarátodat, mint önmagadat, és szeresd Istent), megelőzi, hogy higgyél ebben a szeretetben.

A Biblia első lapjától kezdve ott van a vádló, a gonosz, aki egyfolytában gyanúsítja az Istent. Egyfolytában gyanúsítja az ember szívében az Istent, hogy ő nem is szeret. „Tényleg

szerepet az Isten? Akkor nem tiltotta volna meg, hogy egyél erről a fáról, akkor nem tiltott volna meg semmit.”

A kigyó, a gonosz, a kísértő állandóan vádolja Istent az ember előtt, vagy vádolja az embert saját maga előtt. Állandóan gyanúsítja az Istent. „Nehogy elhidd már, hogy szeret! Hát nézd meg! Itt van az árvíz, itt van a halál, itt van a társad elvesztése, itt van a betegséged, a rákod. És te még mindig azt mondod, hogy szeret az Isten? Te még mindig hiszel ebben?”

A mi köreinkben is nagyon eredményesen működik a gyanúsító, a vádló, a gonosz. Nagyon eredményesen mutat rá arra, hogy „nem is szeret téged az Isten. Nehogy elhidd már!” Ahogyan az első emberpár elhitte a vádat, a gyanút, hogy „Isten féltékeny a boldogságukra, nem akarja, hogy boldogok legyenek, mert akkor nem tiltotta volna meg, hogy egyenek arról a fáról. Sőt, hogyha esznek, olyanok lesznek, mint ő.” Az eredmény nem az lett, hogy olyanok lettek, mint ő. Amikor ettek arról a fáról, akkor felismerték, hogy mezítelenek és kiszolgáltatottak. Kiűzettek a paradicsomból.

A vádló, a gonosz ma is ugyanígy működik. Egyfolytában gyanúsítja a szívedben az Istent. „Isten nem akarja, hogy te boldog legyél. Nehogy elhidd már, hogy szeret!” A tapasztalatodra hivatkozik. Arra hivatkozik, hogy fáj a fejed, hogy orvoshoz kell menned, hogy már megint nem jött össze a dolgod. Arra hivatkozik, hogy ha szeret az Isten, akkor ilyen ütődött rokont, szomszédot, testvért, barátot nem adott volna neked. Nem is szeret. Ha a tapasztalatból indulsz ki, akkor nagyon gyorsan eljutsz oda, hogy „tényleg nem szeret az Isten. Nem szeret, mert ha szeretne, akkor egészséget adna, ha szeretne, akkor segítene, ha szeretne, akkor...”

Mi van ilyenkor? Olyan akarsz lenni, mint az Isten. Te vagy az Isten. Te diktálsz. Te mondod meg, hogy mikor hiszed el Istennek, hogy tényleg szeret. Pedig az Isten nemcsak állítja, hogy ő a szeretet, nemcsak kinyilatkoztatja, hogy ő a szeretet, hanem ezt be is bizonyította. Az Ószövetségben is, az Újszövetségben pedig még különösebb, teljesebb módon.

Már az Ószövetségben a választott nép felismerte Isten szeretetét és hűségét a teremtésben:

*„Áldjátok az Urat, mert jó, mert irgalma örökkévaló!
 Áldjátok az istenek Istenét, mert irgalma örökkévaló!
 Áldjátok az urak Urát, mert irgalma örökkévaló!
 Őt, aki nagy csodákat művel egymaga, mert irgalma örökkévaló!
 Aki az eget bölcsen alkotta, mert irgalma örökkévaló!
 Aki szétterítette a földet a vizeken, mert irgalma örökkévaló!
 Aki a nagy világítókat alkotta, mert irgalma örökkévaló!
 A napot, hogy uralkodjék a nappalon, mert irgalma örökkévaló!
 A holdat és a csillagokat, hogy uralkodjanak az éjszakán, mert irgalma örökkévaló!”*
 (Zsolt 136, 1–9)

Minden mondat után ott van: „mert irgalma örökkévaló!” Aki az egész világot teremtette, és amit teremtett, arra kimondta azt, hogy jó, mert szeret. Ő jónak alkotta meg a világot, jónak alkotta meg a természetet, jónak alkotta meg az embert is, mert örökké szeret minket. Ez a Biblia kinyilatkoztatása, hogy szeret az Isten, mert jót alkotott. Ez kiolvasható a teremtésből.

Kiolvasták a történelemből is. A gondviselésből. Úgy élték meg, hogy Isten gondviselő szeretete őrzi őket. A választott népnek hatalmas élmény volt az egyiptomi fogságból való szabadulás, Isten szeretetét élték meg benne. Emlékeznek is mind a mai napig erre a szeretetre, emlékeztetik a fiaikat és az unokáikat is. Újra és újra beszélnek Isten irgalmas szeretetéről.

*„Aki megverte elsőszülöttjeiben Egyiptomot, mert irgalma örökkévaló!
 És kivette közülük Izraelt, mert irgalma örökkévaló!
 Hatalmas kézzel és felemelt karral, mert irgalma örökkévaló!
 Aki kettéhasította a Vörös-tengert, mert irgalma örökkévaló!
 S átvitte Izraelt a közepén, mert irgalma örökkévaló!
 De a Vörös-tengerbe vetette a fáraót és seregét, mert irgalma örökkévaló!
 Aki a pusztában vezérelte népét, mert irgalma örökkévaló!
 Aki megvert nagy királyokat, mert irgalma örökkévaló!
 És megölt hatalmas királyokat, mert irgalma örökkévaló!
 Szihont, az amoriták királyát, mert irgalma örökkévaló!
 Ogot, Básán királyát, mert irgalma örökkévaló!
 S odaadta örökségül földjüket, mert irgalma örökkévaló!
 Örökségül szolgájának, Izraelnek, mert irgalma örökkévaló!
 Aki megemlékezett rólunk megaláztatásunkban, mert irgalma örökkévaló!
 És megszabadított minket ellenségeinktől, mert irgalma örökkévaló!
 Aki eledelt ad minden testnek, mert irgalma örökkévaló!
 Áldjátok az ég Istenét, mert irgalma örökkévaló!*

(Zsolt 126,10–26)

Az Ószövetségben három nagy kép van Isten szeretetéről.

Az egyik az atyai szeretet, amelyik a csecsemőt magához emeli, óvja és védi. Amelyik törvényt ad, amelyik irányt szab a nép életének, mint egy normálisan gondolkodó apa a családjának. Megtartja, megőrzi, megerősíti, feladatok elé állítja, próbára teszi, és gondoskodik arról, hogy felnövekedjen a gyereke. Így élték meg Isten atyai szeretetét. Erről beszélnek a próféták.

Nemcsak az atyai szeretettel fejezik ki Isten szeretetét, hanem az anyai szeretettel is. *„Mikor még gyermek volt Izrael, akkor szerettem meg őt, és Egyiptomból hívtam ki az én fiamat.”* (Oz 11,1) *„Emberi kötelékekkel, a szeretet bilincseivel vonzottam őket.”* (Oz 11,4) Hogyha egy anya megtagadja gyermekét, én akkor sem tagadom meg az én gyermekemet, Izraelt. (Vö. Iz 49,15)

A legteljesebb és a leggazdagabb kép Isten irántunk való szeretetéről a jegyesi, a hitvesi szeretet. Ezekiel könyvében az egész 16. fejezet erről a szerelemről szól. Ebben Izrael, mint egy talált gyermek, egy utcára kitett gyermek szerepel, akit a vőlegény megtalál, és elkezd felékesíteni, felnevelni. Gyönyörűvé teszi, és az céda nő lesz. A talált gyermek hűtlen lesz, idegen istenekkel paráználkodik. Otthagyja az Istent, otthagyja a vőlegényét, de az újra megbocsát neki, és újra megtisztítja. Újjá fogja teremteni. Új szívet ad neki, új lelket önt belé, felékesíti újra. Az Énekek éneke erről a szerelemről, Isten és az emberek közötti jegyesi kapcsolatról szól.

Az Ószövetségben atyai, anyai és hitvesi vonatkozása van az Isten szeretetének. Az Újszövetség még tovább megy. A Fiú megtestesülésével megkaptuk a fiúi szeretetet. A Fiú megtestesülésével mi örökösök lettünk. Társörökösök Krisztusban. Miénk lett minden. Mert Isten nemcsak a próféták szavát intézte hozzánk, nemcsak a teremtett világot ajándékozta az embernek, hogy uralkodjon rajta, nemcsak életet adott az embernek, hanem Fiában, Jézus Krisztusban teljesen odaadta magát. Még tovább ment ebben a szeretetben. *„Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”* (Jn 3,16)

A fiúi szeretet által Isten életében részesedtünk. Belénk testesült az Isten. Ez nem egy kétezer évvel ezelőtt befejezett folyamat, melyre a miséken emlékezünk, hanem ma is meglévő ajándék. Ma is beléd testesül az Isten a szentségek által. Isten életéből részesedsz, és

Isten az Ő életét ajándékozta neked. Így szeret az Isten. Tehát nemcsak az evilágot adta neked, hanem még önmagát is odaadta szeretetében. Ezt a szeretetet bebizonyította. Megtestesült, itt volt közöttünk, tanított minket, meghalt értünk és föltámadt, elhozta nekünk az örök életet.

Mi barátai vagyunk Krisztusnak. Egy baráti szeretetet kaptunk Istentől. Ez nem az Ő leértékelése, hanem a mi fölértékelésünk. A mi nagy méltóságunk, hogy „*már nem mondalak benneteket szolgálóknak, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura. Barátaimnak mondalak titeket, mert mindent, amit hallottam Atyámtól, tudtul adtam nektek.*” (Jn 15,15) Ez a szeretet, ez a Fiában mindent odaadó szeretet teljesen ingyenes szeretet. Ingyenes és visszavonhatatlan. Isten nem gondolta meg magát a történelem során. Nem gondolta azt, hogy az inkvizíció és a keresztes háborúk után vagy az egyház bűnei után visszavonja ezt a szeretetet: „Elegem van abból, hogy ennyifelé szakadnak.” Nem gondolta meg magát egy pillanatig sem. Mindennap újrakezd ebben a szeretetben, veled is, velem is.

Teljesen ingyenes ez a szeretet. Amikor még semmit nem tudtunk kiérdemelni, „*amikor még erőtlenekek voltunk, a meghatározott időben Krisztus meghalt a gonoszokért. Pedig az igaz emberért is aligha hal meg valaki.*” (Róm 5,6) „*Megmentett minket, nem a mi igaz cselekedeteinkért, amelyeket véghezvittünk, hanem az Ő irgalmassága által, a Szentlélek újjáteremtő és megújító fürdője által.*” (Tit 3,5) Ez a szeretet kiérdemelhetetlen szeretet. Nem kell Isten szeretetét kiérdemelni, és nem kell jóvátétel sem, mert egyetlen áldozattal, nem kosok, nem bakok áldozatával, hanem az Ő egyszülött Fiának a föláldozásával mindent jóvátett az Isten. „Isten a mi irgalmas atyánk, aki szent Fiának kereszthalála és föltámadása által kiengesztelte önmagával a világot...” Így kezdődik a feloldozási ima, amikor a pap feloldoz a gyónásban.

Tehát: Jézus Krisztus „halála és föltámadása által kiengesztelte önmagával a világot”. Neked nem kell most kiengesztelned Őt. Ahhoz, hogy szeressen az Isten, nem kell megmutatnod, hogy milyen jó vagy, hanem hinned kell ezt a szeretetet, és jó leszel. Hinned kell ezt a szeretetet, és biztos lehetsz benne, hogy ez a szeretet – amiben hiszel, és amit befogadsz – át fog alakítani téged. Ha hiszel benne, és válaszolsz erre a szeretetre.

Ha el mered hinni Isten szeretetét, akkor válaszolj rá. A válasz lesz a főparancs. De az egésznek az a kiindulópontja, hogy elhiszed-e ezt. Hiszed-e, hogy Isten ennyire szeretett? Ne vond kétségbe akkor sem, ha nem mennek jól a dolgaid. Amikor nem jönnek össze a dolgaid, akkor azonnal megkérdőjelezed a kereszttáldozatot, megkérdőjelezed a szentmiseáldozatot, megkérdőjelezed a megtestesülést. Mindent megkérdőjelezel, csak nem ezt mondasz, hanem azt, hogy „nem is szeret engem az Isten”. Mint a hisztis gyerek a kirakat előtt. Követelsz valamit, mert neked az kell, mert az osztálytársaidnál láttad, és apád meg anyád azt mondja, hogy nem vesszük meg. Azért nem vesszük meg, mert szeretünk. Te toporzékolasz, és azonnal kimondod, hogy „nem is szerettek. Keresek másik anyukát, keresek másik apukát.” Sokszor eljátszottuk ezt már gyerekkorunkban, és belénk rögzült. Ezt játsszuk Istennel is.

„*Nem mintha mi szeretnénk volna Istent, hanem mert ő szeretett minket, és elküldte Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.*” (1 Jn 4,10) Mi ezért semmit nem tettünk. Mi ezt csak befogadtuk, ez ingyenes ajándék. Hidd el végre, hogy ez megtörtént érted is és veled is. Ezt nem kell kiprovokálni, nem kell bebiztosítani. Nem neked kell mindenképpen hatalmas áldozatokkal lehozni Isten szeretetét, hanem be kell végre fogadnod. Meg kell nyitnod a szívedet előtte, és ünnepelni kell ezt a szeretetet. Mert megvan már, mert a tiéd már, mert odaadta már. A fiai lettünk véglegesen, visszavonhatatlanul. Örökösei lettünk véglegesen.

Az az örökségünk, hogy elkezdődött az örök élet bennünk. „*Az örök élet pedig az, hogy megismerjenek téged az egyedül igaz Istent, és akit küldtél, Jézus Krisztust.*” (Jn 17,3) Ez a mi örök életünk. Ez a mi örökségünk. Nem az az örökség, amit te követelsz Istentől. „Ezt kértem tőled, és te nem adtad meg. Akkor hogy van az örökség? Akkor nem is szeretsz!”

A kinyilatkoztatás alapján az ember számára az Isten szeretete a meg nem értett szeretet. Egyszerűen nem értjük Isten szeretetét, mert nem belőle és nem a hitünkből indulunk ki, hogy azután kövesse a tapasztalat, hanem a tapasztalatunkból indulunk ki, és kijelentjük, hogy „nem is szeret!” Kijelentjük, hogy „nem is igaz!”

Elhisszük a vádlónak, a gonosznak a gyanúsítását, amivel megrágalmazza, meggyanúsítja Isten. Mivel elhisszük, megnő a félelmünk, és megnő a szenvedésünk. Magányosan önmagunk körül forgunk egyfolytában, hiszen a szeretet, ami után vágyakozunk, ott van, és nem tudjuk. Aranyhegy tetején üldögélő koldusokká válunk, akiknek mindenük megvan, csak nem tudják, és nem is mernek hozzányúlni, ezért koldulnak. Mindennap koldulnak valami ennivalót. Pedig minden az övék. Már mindenük megvan, az életük és az örök életük is.

Ahelyett hogy boldog, túláradó örömben ünnepelnék ezt, kibontanánk ezt az aranyhegyet, ahelyett koldulunk, kéregetünk és lázadunk. Lázadunk, ha nem az történik, amit akarunk, ha nem kapjuk meg a bővít, amit kérünk. Ahhoz a szeretethez, ajándékhoz képest, amit Isten adott nekünk Fiában, Jézus Krisztusban, minden csak bővli. Fiánál többet nem adhat és nem is akar adni. Őt odaadta véglegesen. Csak merd elhinni, hogy neked ez a legnagyobb ajándék. Még mielőtt bármit kértél volna, már megadta, mert tudta, hogy erre van szükséged. Tudta, hogy neked, a te életednek az örök életre van szüksége. Vagyis az ő egyszülött Fiára, Jézus Krisztusra és a vele való szeretetkapcsolatra. Mivel ez annyira megfoghatatlan, nem tudunk vele mit kezdeni.

Korunkban az Egyház válsága, a hivatások válsága, az erkölcsi válság (amit átélünk az Egyházon belül és az Egyházon kívül is) tulajdonképpen nem a társadalmi változásoknak a következménye, nem a rendszerváltásokat és a háborúkat követi, hanem a hit krízise. Egyszerűen nem hiszünk. Racionalisták, materialisták lettünk. Csak a logikának és a tapasztalatnak hiszünk, annak, ami mérhető pénzben, mennyiségben, energiában. Nem hiszünk a természetfölötti jelenlétében és annak ingyenes ajándékában.

A hit krízise, a kereszténység krízise. Egyszerűen nem találunk önmagunkra, nem találunk Istenre, nem örülünk az Egyházunknak. Ez a hitnek a krízise. A hivatások (akár a házastársi hivatás, a házasság szentsége, akár a papság és a szerzetesség) mind krízisben vannak, mert már nem a természetfölötti élet oldaláról, nem Isten szeretetének oldaláról közelítjük meg őket, hanem a tapasztalat oldaláról. A statisztika, a szociológia, a pszichológia, a filozófia és a logika oldaláról közelítünk. Így elveszítjük az érzékünket a kegyelem iránt. Elveszítjük az érzékünket az Isten szeretete iránt. Elveszítjük az érzékünket a hit ajándéka iránt.

A hitet teljesen lefokozzuk az érzéseink szintjére. Azt mondjuk, hogy akkor hiszem, ha látom, akkor hiszem, ha érzem. Ha egy nagyot imádkoztam, és kellemes érzéseim voltak, akkor azt mondom, hogy „na, itt volt az Isten”. Amikor megáldoztál, és semmit nem éreztél, akkor nem tudod, mi van. „Nincs is tulajdonképpen itt az Isten.” „Jó volt a gyónásom, mert még könnyeztem is, vagy az atya könnyezett. Jól megrendítettem. Nagyon jót gyóntam. Itt volt az Isten.” Pedig nem ettől volt ott, hanem a szentségben önmagában ott van az Isten. Akkor is, ha netán a pap elaludt közben, mert hosszan gyóntál, és föl kellett kelteni, hogy oldozzon föl. Vagy pedig a mise alatt nem figyelt az atya, netán összekeverte a részeket, mert álmos volt, akkor is valóságosan Istennel egyesülsz, amikor magadhoz veszed. Ha nem éreztél semmit, akkor is. Ha közben még érzél is valamit, akkor adj hálát Istennek! De ne gondold, hogy az volt az Isten. Nem az volt az Isten, amit éreztél. Sokkal gyorsabban és könnyebben hiszel a saját érzéseidnek, bele vagy szeretve az érzéseidbe (a nagy érzéseidbe is, meg a rossz érzéseidbe is), s mindent erről az oldalról közelítesz meg. Nem Istenben hiszel, hanem az érzéseidben.

Értetlenül állsz Isten szeretetével szemben. „Ha nem úgy szeret engem, ahogy én akarom, akkor ő nem szerető Isten.” Ezt játszod naponta. Ez a gonosz gyanúja a szívedben. Ha nem hallgatta meg az imádat – pedig hogy kérted, böjtöltél is, áldozatot is hoztál, ki is tartottál –,

akkor nem szeret. Ezt nem mondod ki, mert vagy annyira jól nevelt, és annyira jó magaviseletű, hogy nyíltan nem lázadsz. Azért ezt nem mondod ki olyan gyorsan. (Bár van, aki egyből káromkodni kezd, és szidja az Istent. Mindent ráken azonnal az Istenre.) Másképpen mondod ezt ki, de ugyanezt gondolod.

Elkezdted sajnálni magadat – rettenetesen. Nem hiszed el, hogy szeret az Isten. Csak ezt nem mondod ki, hanem sajnáltatod magadat, „hogyan én milyen rossz vagyok”. Ezzel tulajdonképpen azt mondtad, hogy „Istenem, selejtet csináltál. Nem vagy jó Isten. Te nem tudsz igazán jót teremteni. Tessék, nézd meg! Itt vagyok.”

Máskor ugyanezt a testvéredről mondod, az embertársadról. Akkor ugyanúgy vádolod az Istent: „Tulajdonképpen nem szerető Isten, mert akkor ilyet azért nem teremtett volna. Ilyet azért nem csinált volna. Megválogathatta volna, hogy kikkel áll szóba, kikért halt meg, kiken segít.” Nagyon kiakadsz, amikor az Isten olyanokon is segít, akiken te aztán nem vagy hajlandó segíteni. Nagyon fölháborodsz, hogy milyen ez az Isten. Van, aki nyíltan kimondja: „Tulajdonképpen nincs Isten, nem foglalkozom vele.”

Hogy mennyire ott van a szívedben a lázadás, azt lemérheted azon, mit csinálsz, ha nem a te akaratom szerint ugrál az Isten. „Hát, tulajdonképpen nincs értelme imádkozni. Nem megyek el misére sem, mert fölösleges.” Azt mondod: „Én rossz vagyok, teljesen fölösleges imádkozni, misére menni, gyönni, áldozni, Bibliát olvasni. Úgy se segít rajtam az Isten!” Ott van a vád a szívedben. Azt hagyod abba legkönnyebben és leggyorsabban, ami öhozzá köt. Azonnal elhagyod, vagy lazítod az imakapcsolatodat. Már nem figyelsz annyira Jézusra, már annyira nem fontos.

Ennek szörnyű következményei lehetnek, mert abban a pillanatban, amikor már kevésbé fontos az Isten, nincs más esélyed, mint hogy te legyél nagyon fontos. Megnő a gögöd. Megnő a hiúságod és a kevélységed. Nem tudsz szeretni. Ott van a szívedben ez a gyanú: „Isten nem úgy szeret engem, ahogy én kértem, ahogy én jónak láttam, ahogy én akarom. Nem is szerető Isten.”

Tudathasadásos istenképet fogsz kialakítani: „Hol szeret, hol megver. Nem értem a logikáját, hiszen én voltam misén, és én betegedtem meg. A szomszédom káromkodott, bulizott, és vígan él. Kiknek sikerül? A vállalkozóknak minden sikerül, mi meg nyomorgunk.” Nem érted Isten szeretetét, teljesen ószövetségi módon, Krisztus előtti módon gondolkodsz. „Hogyan is van, hogy a bűnösökön segít, mi pedig mindent megteszünk, hogy jók legyünk, és csőd, sorozatos csőd az életünk? Kudarccal, kudarc hátán. Tehát nem szeret.” Gyorsan eljutsz erre a következtetésre. A tapasztalatodból indulsz ki, nem a hitedből. Nem abból, hogy meghalt érte, azért szeret. Odaadta magát neked, vagyis szeret. A szívedben ott van a Szentlelke által, vagyis szeret. Akkor is, ha érzed, akkor is, ha nem. Az örök életedet éled. Akkor is, ha nem sikereid vannak, hanem kudarcaid. Mert szeret.

Az egész meg kell, hogy előzze az Isten szeretetébe vetett hited. Ellenkező esetben nagyon gyorsan tanácstalanná válsz. Meghasonlott lesz az istenképed, és nem tudod, hogy mikor szeret és mikor büntet. Állandóan totózol, és összekavarodnak, összekuszálódnak a dolgok. Megnő a félelmed, a tanácstalanságod.

Tanácstalan vagy, amikor egy életközösség véget ér. „Pedig mennyit imádkoztam, hogy Isten ne vigye el őt, mégis meghalt.” Meghal a férjed, meghal a gyereked, meghal a feleséged, és teljesen értetlenül állsz. „Pedig én azt kértem... és hogyha szeret, akkor ilyet nem csinál!” Nem hiszed el Isten szeretetét, amikor szembesülsz a halállal. Nagyon sokan vannak, akik képtelenek elengedni a szeretteiket. Meghalt a bácsi, és még tíz év múlva is gyászol a néni, mert a férje meghalt, mert „elvitte az Isten”. Minden nap kínozza, gyötri magát, sajnálja magát egyfolytában. Közben ott a vád a szívében, hogy az Isten kegyetlen: „Én nagyon szerettem a férjemet, és tessék.” Nem hiszi el, hogy a férje nagyobb ajándékot kapott, amikor elment, hogy Isten jobban tudja szeretni a férjét, mint ő, akárhogyan is szeretted. Amikor egy életközösség véget ér, nehéz megérteni az Isten szeretetét.

Ha megfosztanak az anyagi javaidtól, munkanélküli leszel, vagy éppen csődbe jut egy vállalkozásod, akkor hirtelen ott van a kérdéseid végén (vagy éppen az elején): „Szeret engem az Isten? Ha szeretne, akkor ilyen nem történhetett volna. Azt ígérte, hogy gondoskodik rólam.” A kudarcok, a sikertelenségek a kapcsolataidban mindig erre a kérdésre visznek vissza: „Egyáltalán jó vagyok én? Szerethető vagyok én? Tudok én szeretni? Szeret engem az Isten?” Amikor erről azt mondja neked a vádló, a gonosz, hogy „ne hidd el! Hát itt van, tessék. Nem szeret.” Ha ezt elhiszed, akkor csődbe jutsz, akkor teljes káosz lesz az életed.

Ebből nem az a kivezető irány, hogy követeled Istentől: „Mutasd meg a szeretetedet azonnal.” A kivezető irány, hogy megvallod a hitedet: „Szeret engem az Isten. Megtestesült értem, a gyermekévé fogadott, meghalt értem, az ő testének a tagja lettem, bevitt az örök életbe már a keresztségem óta, és a Szentlélek által ott él a szívemben. Én a Szentlélek szentélye vagyok.”

Amikor szomorkodni kezdesz, biztos lehetsz abban, hogy önmagadra és nem Isten szeretetére figyelsz. Akármi miatt lettél szomorú, már nem hiszed el, hogy szeret az Isten. A depressziód, a lázadásod uralja a szívedet. Ebben a fázisban az önbecsülésed a nullpontra süllyed, leértékeled magadat teljesen. Elveszítéd az életkedvedet. Ez nem az a szomorúság, amiről azt mondta Jézus, hogy „*boldogok, akik szomorkodnak, majd megvigasztalják őket*”. (Mt 5,4) Azokban ott a remény mellett a derű és a bizalom, hogy Isten meg fogja oldani ezt a helyzetet is. Ezzel szemben te elveszted az életkedvedet, az energiáid lecsökkennek, nincs már reményed, már nem hiszel Isten szeretetében, teljesen megrendül a bizalmad, rád tör a szomorúság, és bizonytalanná válik a jövő. Ilyenkor nem teszel különbséget a valódi fájdalom és az önsajnálathamis fájdalom között.

A szenvedést Isten a javunkra fordítja. Csak a sebzett kezű ember tud gyógyítani, csak az tud irgalmat gyakorolni, aki megtapasztalta már, hogy Isten övele irgalmas volt. A fájdalom, a seb, a szenvedés forrás. Isten szeretetének a forrása. Isten irgalmát azon a ponton fogadjuk be. Azt mondják a sivatagi atyák, hogy Isten azért engedi meg nekünk a szenvedést, a fájdalmat, a szomorúságot, a sírást, hogy ne rendezkedjünk be ezen a világon, hogy ne akarjunk itt paradicsomot építeni, hanem vágyakozzunk az élet teljessége, az örök élet után.

A sebeink, a fájdalmaink alkalmak Istennek arra, hogy megmutassa irgalmát. Nem ő okoz fájdalmat, hogy egy kicsit megvigasztalhasson bennünket; hanem ha fájdalmat okoztál magadnak, és magad körül forogtál, akkor meg tud vigasztalni. Lehetőség arra is, hogy együtt érezz embertársaiddal, hogy eljuss az együtt szenvedésig, hogy irgalmas legyél azokkal, akik szenvednek, akik nem sikeresek, akik átélik az életük sebeit, és nagyon nagy szenvedéseket hordoznak magukban. A sérültek, a sebzettek, a szegények, a peremre jutottak, a koldusok, a kiszolgáltatottak, a sövény mentén lévők, akiket Isten külön is meghívott az ő lakomájára. Azért engedi meg Isten a szenvedést, a fájdalmat az életedben, hogy irgalmas legyél hozzájuk. De nem akar megtartani ebben, hanem meg akarja gyógyítani, hogy te is tudjál gyógyítani másokat.

Ez a gyógyulás az, amit Jézus mond Mártának és Máriának; „*Ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét.*” (Jn 11,40b) Ha hiszel, minden helyzetben föl fogod ismerni Isten dicsőségét, Isten szeretetét. Ha hiszel, akkor értelmet kap minden helyzet, és megnyílik az örök élet teljessége felé. Jézus azért jött, hogy fölébressze a hitet az Atya szeretetében. Azért jött, hogy kihívjon minket a sírjainkból, melyekbe magunkat temetjük. A bunkerba betemetjük magunkat, és még álcázzuk is, hogy az ellenség észre ne vegye. Megássuk a saját sírunkat önsajnálattalunkkal vagy lázadásunkkal. Ugyanazt mondja Jézus nekünk is, mint Lázárnak, hogy „*jöjj ki!*” (Jn 11,43) Lázár, úgy tudom, kijött.

Isten téged is ki tud hozni ezekből a fájdalmakból, ezekből a szenvedésekből, ezekből a negatív tapasztalatokból. A hitet, hogy Isten szeret téged, az érzéseidből, tapasztalataidból nem tudod lemérni. Ne abból indulj ki, hogy mit érzel, hanem abból, hogy mit tett veled és

érted az Isten. Erre naponta hetvenszer hétszer figyelmeztess magad! Különösen akkor, amikor elkedvetlenedsz, föllázadsz, panaszkodsz, dühös vagy, kiakadsz... Ez mind annak a jele, hogy rosszul szereted önmagadat vagy a testvéredet. Olyankor Isten ki akar hívni téged ebből a fájdalomból, ebből a magadnak okozott szenvedésből, ebből a sírból. Azt akarja, hogy ne az érzéseidből indulj ki, hanem abból, milyen nagy dolgot tett ő veled. Ez mindig a hit titka marad. Meghalt érted, és föltámadt. Bármi történhet veled. Meghalt érted, vagyis legyőzte a bűnödöt és a halálokat.

Ez azt jelenti, hogy a bűnöd miatt sem szomorkodhatsz. Meg kell bánnod minél gyorsabban, hogy újra beléphess ebbe a bizonyosságba, a hit bizonyosságába, hogy Jézus legyőzte benned a bűnt és a halált. Ezt Jézus már megtette, ezen nem kell keseregni. Ha elkövetted a bűnt, akkor a legnagyobb ajándék, a legnagyobb esély a gonosznak, hogy magyarázod a bizonyítványodat magad előtt, Isten előtt, mások előtt. Szomorkodsz lelkesen, hogy „jaj, milyen ember vagyok én. Nem is vagyok méltó a szeretetre. Nem is vagyok jó.” Ez sehova nem vezet, csak a gögbe. Az vezet ki, ha azonnal a hitedet állítod a tapasztalattal szembe. „Jézus meghalt érted, és a vérével lemosta a bűneimet.” Nincsen semmi elítélni való azokban, akiket Isten kiválasztott, akikért meghalt. „*Sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem jelenvalók, sem jövődők, sem erők, sem magasság, sem mélység, sem egyéb teremtmény el nem szakíthat minket Isten szeretetétől, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van.*” (Róm 8,38–39) A gonosz sem! Itt a hited áll a tényekkel, a tapasztalattal szemben.

„*Mi, akik hittünk, megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket.*” (1Jn 4,16) Minden helyzetben, bármi történjék is. Jézus ezt a hitet akarja fölébreszteni benned is, bennem is. „Akarom, hogy higgyetek” – mondja Jézus, mert hit nélkül nem lehet tetszeni az Istennek. Akik el akarnak jutni Istenhez, azoknak hinniük kell, hogy Isten szeretet, és akik őt keresik, azokat megajándékozza. Az Atya azt akarja, hogy higgyünk az ő szeretetében, és a hit által új életet nyerjünk. Nagy titok ez, konkrétan itt és most valósul meg. Ez nem a múlt eseménye, ez nem majd a jövőben, a lelkigyakorlat után, hanem itt és most valósul meg. Itt és most van az üdvösség. Isten most akarja az életedet föltámasztani a hitre, hogy aztán tudjál szeretni, hogy aztán képes legyél önmagadat, felebarátodat, ellenségedet és Istent egyformán szeretni. Ám ehhez el kell hinned, hogy szeret.

Magunktól nem tudjuk megáldani magunkat természetfölötti kegyelmekkel. Mert a hit is ezek közé tartozik. Ez adomány. Isten odaadja, ha kéred. Nem kitermelni kell, kiizzadni, megfizetni, kiérdemelni, hanem befogadni hálás szívvel. Minden gyengeségünkkel, bűnünkkel, esetlegességünkkel azon kell fáradoznunk, hogy együttműködjünk az Istennel. Ez azt jelenti, hogy minden helyzetben ki kell tudnod mondani: „Istenem, hiszem, hogy itt és most szeretsz. Adj nekem bizalmat a te szeretetedben, mert most éppen nem merek bízni.”

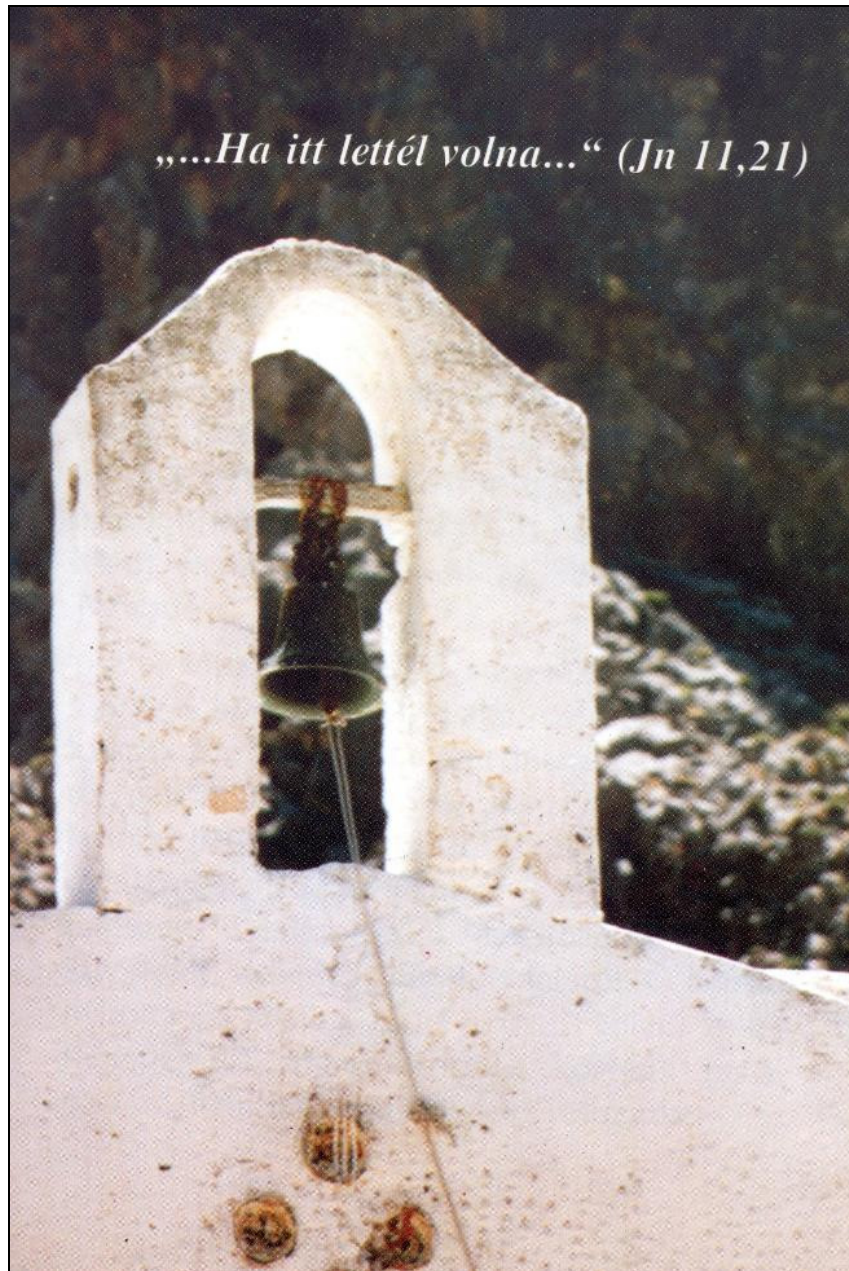
A növekedés iránya, ha elhiszed, hogy Isten szeret: „Hiszek Istenben.” Ettől el kell jutni odáig, hogy – „hiszek benned, Istenem”. „Hiszek Istenben” – ez nagyon általános, ez nagyon távoli. A mohamedán is hisz, a hindu is, a kínai is hisz Istenben. „Hiszek benned, Istenem.” Ha eljutsz ide, az azt jelenti, hogy neked egy személyes Istened van, egy személyes gondviselő Istened, a te Atyád, aki terád itt és most figyel, gondot visel. Még akkor is, ha nem érted a szeretetét. Pedig már megmutatta! Ne követeld tőle, hogy „Jézus, most is halj meg érted azonnal, akkor majd elhiszem”. Jézus mondta: „*A gonosz és parázna nemzedék jelet kíván, de nem kap más jelet, csak Jónás jelét.*” (Mt 16,4) Egyszer már bebizonyította. Jézus nem fog állandóan vízen járni, nem fog állandóan rendkívüli dolgokat művelni, csak azért, hogy elhidd már végre: szeret téged. Elégedj meg azzal a bizonyítékkal, amit már a hitben megkaptál. Akkor követni fogja a hitedet a tapasztalat. Isten szeretetének a tapasztalása. Isten és te egészen mély és személyes kapcsolatban éltek egymással. Ez elszakíthatatlan, megkaptad véglegesen, visszavonhatatlanul.

Amikor bünt követsz el, nem Isten hagyott el téged, hanem te vetted le a tekinteted az Istenről. Ennyi történt. Ő nem tud elhagyni téged, de te le tudod venni a tekinteted róla, és el tudsz fordulni tőle. Azt kérted, hogy „most te fordulj el, mert most én jövök, van egy ötletem”. És megcsináltad.

Isten és te egy egészen mély és személyes kapcsolatban éltek. Ezt Isten ajándékozta neked, Ő hozta létre. Ez is a hit ajándéka. A keresztséged pillanatában ezt létbelileg, szentségileg megpecsételte. Összekötözte az életét az életeddel. Nem távozott el tőled soha, s nem is fog. Isten ajándékozta neked ezt a közös életet, a vele való közös életet, mert azt akarja, hogy higgy.

Mi csak megnyithatjuk magunkat a hitnek és a szeretetnek. A hited nemcsak a te hited, hanem az Egyház hite is. Senki sem hihet egyedül, senki sem élhet egyedül, senki sem szerethet egyedül. Mások hordoznak minket a hitben, és mi is hordozunk másokat a hitben. Isten azt akarja, hogy higgyünk az ő szeretetében.

2. A meg nem értett szeretet (Lázár története)



„Köszönöm, Jézus, hogy megerősítetted bennünk a hitet, hogy Isten csak szeretet. Köszönöm ezt a szeretetsziklát, amire minket állítottál. Áraszd ránk Szentlelkedet, hogy ne álljunk értetlenül szereteted előtt, hanem minden körülmények között merjünk benne hinni, és akkor meglátjuk az Atya dicsőségét. Ámen.”

* * *

A főparancsot tehát megelőzi valami. Egyszerűen hinnünk kell Isten szeretetét. S ha hisszük Isten szeretetét, ha elhiszük, hogy feltétel nélkül, ingyen szeret, akkor lesz tapasztalatunk Isten szeretetéről. Nem az érzéseink oldaláról, nem a hangulatunk és nem is a

tapasztalatunk oldaláról kell megközelíteni Isten szeretetét, hanem a hitünk oldaláról. Ő bebizonyította ezt nekünk Jézus Krisztus halálával, feltámadásával, Jézus Krisztus köztünk maradásával, bebizonyította, hogy szeret minket.

„Ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét”, megtapasztalod életedben Isten szeretetét. A hitből fakadó tapasztalat lesz aztán az igazi erőforrás ahhoz, hogy szeretni tudj. Hogy szeretni tudd Istent teljes szivedből, teljes lelkedből, minden erődből, és szeretni tudd embertársadat, a te felebarátodat úgy, mint önmagadat, ahhoz először hinned kell, és meglátod Isten dicsőségét.

„Márta, amint meghallotta, hogy Jézus jön, eléje ment, Mária pedig otthon maradt. Márta akkor így szólt Jézushoz: »Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. De tudom, hogy most is bármit kérsz Istentől, Isten megadja neked.« Jézus azt felelte neki: »Testvéred fel fog támadni.« Márta így szólt hozzá: »Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor, az utolsó napon.« Jézus azt mondta neki: »Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meg is halt, élni fog, és mindaz, aki él és hisz bennem, nem hal meg soha. Hiszed ezt?« Márta azt felelte neki: »Igen, Uram, hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, aki a világba jön.«

Miután ezt mondta, elment és hívta a nővérét, Máriát, és odasúgta neki: »A Mester itt van és hív téged.« Amikor az meghallotta ezt, gyorsan fölkelt, és hozzá sietett. Jézus ugyanis még nem ért a faluba, hanem azon a helyen volt, ahol Márta eléje ment. A zsidók pedig, akik a házban vele voltak és őt vigasztalták, amikor látták, hogy Mária gyorsan fölkelt és kiment, utánamentek, mert azt gondolták: »A sírhoz megy, hogy ott sírjon.« Amikor Mária odaért, ahol Jézus volt, és meglátta őt, lábaihoz borult, és azt mondta neki: »Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.« Jézus pedig, látva, hogy sír, és hogy a vele érkező zsidók is sírnak, a lelke mélyéig megindult és megrendült. Megkérdezte: »Hová tettétek őt?« Azt felelték neki: »Uram, jöjj és lásd!« De voltak köztük, akik így szóltak: »Ő, aki megnyitotta a vak szemeit, nem tehetne volna meg, hogy ez meg ne haljon?«

Jézus lelkében még mindig megindulva a sírhoz ment. Egy barlang volt az, és kövel volt befedve. Jézus így szólt: »Vegyétek el a követ!« Márta, a megholt nővére azt mondta neki: »Uram, már szaga van, hiszen negyednapos!« Jézus azt felelte neki: »Nem azt mondtam neked, hogy ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét?« A követ tehát elvették. Jézus pedig fölemelte szemeit, és így szólt: »Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál engem. Én ugyan mindenkor tudtam, hogy meghallgatsz, csak a körülálló népért mondtam, hogy higgyék, hogy te küldtél engem.« Miután ezeket mondta, hangerősen ezt kiáltotta: »Lázár, jöjj ki!« S az, aki halott volt, kijött. A keze és a lába pólyába volt csavarva, és az arcát kendő fődte. Jézus azt mondta nekik: »Oldozzátok ki, és hagyjátok elmenni!«” (Jn 11, 20–44)

Isten szeretete a meg nem értett szeretet. Nem értjük az ő szeretetét, nem tudjuk, hogy miért így szeret. Nagyon sokszor, amikor nem érzünk biztonságot, amikor a tapasztalatunkból indulunk ki, akkor föllázadunk ez ellen a szeretet ellen. A mai szentírási rész Lázár története; a meg nem értett szeretet. „Uram, ha itt lettél volna!”

Jézus nagyon szerette Lázárt, nagyon szerette nővéreit, Mártát és Máriát. Amikor üzennek érte a nővérek, hogy „akit szeretsz, az beteg és haldoklik”, akkor Jézus nem megy el, még két napig ott marad a tanítványaival együtt. Nem értik a tanítványai sem, nem értik a nővérek sem, hogy miért nem megy. A szeretet azt követelné, hogy a barátomat meg fogom menteni. A nővérek is hitték és a tanítványok is tudták azt, hogy ha Jézus imádkozni kezdene Lázárért (hiszen halálos beteg), akkor meggyógyulna, akkor nem halhatna meg. Azonban Jézus nem az emberek tetszését, nem az emberek akaratát kereste, hanem egyedül az Atya dicsőségét és az Atya akaratát. Ő ezért jött.

„Ha Isten nem úgy szeret, ahogyan én elvárom, akkor Isten nem is szeretet.” Ez a gyanú ott él egészen mélyen a szívünkben és ez a szemrehányás megfogalmazódik ebben a történetben a nővérek szavain keresztül. Üzennek Jézusért, aki mégsem siet, amikor meghallja, hogy Lázár beteg. Még két napig a Jordánon túl marad. Sőt, amikor meghallja, hogy a barátja, Lázár beteg, akkor egészen furcsán reagál. Azt mondja, hogy elaludt, és mindez az Isten dicsőségére történik. „*Örülök miattatok*” – mondja Jézus a tanítványainak –, „*hogy nem voltam ott, amikor Lázár megbetegedett, hogy majd higgyetek.*” Minden ezért történik. Azért késlekedik, azért nem indul el, mert azt akarja, hogy a tanítványai higgyenek az Atya szeretetében. A hitüket keresi és a hitüket akarja megerősíteni, hogy lássák az Atyának Jézussal való egységét. Az Atya Jézusnak adott minden hatalmat itt a földön.

Akik elolvasták ezt a történetet, azok emlékeznek rá, hogy Tamás apostol értetlenkedik, és kimondja a többiek véleményét, hogy „*menjünk mi is és haljunk meg vele együtt*”. Teljesen depressziós attól a gondolattól is, hogy Jézus megint a halálába rohan. Hiszen meg akarták ölni, el akarták fogni. Ám ha mégis úgy dönt, hogy elmegy, akkor menjünk mi is vele. Tamás csak a Jézust fenyegető halálveszélyt látja. Ő mondja ki a többiek gondolatát, hogy „*menjünk mi is és haljunk meg vele együtt!*” János ezt a tragikomikus megjegyzést nem véletlenül írja le. Hangsúlyozza a tizenkettőnek az értetlenségét az Atya szeretetével szemben. Ők sem értik, pedig mióta járnak Jézussal, mióta kísérik őt az útjain. Tökéletesen értetlenül állnak Jézus szeretetével és az Atya szeretetével szemben. Emberi módon gondolkodnak, csak olyan szinten tudják elfogadni, megérteni az Isten szeretetét, ahogyan ők gondolják. Ha szereti Lázárt, akkor most megy, vagy pedig menti a saját életét.

Jézus két nagy szeretetet is megél. Az Atya iránti szeretetet, mert engedelmeskedik az Atyának, és az ő dicsőségét keresi. A másikat pedig azzal, hogy beteljesíti, amit mondott: „*Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért.*” (Jn 15,13) Azzal, hogy Jézus elmegy Betániába, az életét kockáztatja. Már eldőlt a sorsa. Amikor feltámasztja Lázárt, akkor véglegesen eldőlt, hogy meg kell ölni, mert nagyon sokan hisznek, látván az Atya dicsőségét. Jézus egész működésében az Atya szeretetének és dicsőségének kell megnyilvánulnia. Ez érdekli. Azért jött, hogy felébressze az emberek hitét az Atyában, hogy felébressze a hitet az Atya szeretetében.

Bármilyen körülmények között vagy, bármilyen események érnek, „*ha hiszel, akkor meglátod Isten dicsőségét*”. Egyébként teljesen értetlenül állsz az életed eseményei előtt. Nem érted a miert. Hiszen szereted Istent, megtartod törvényeit, igyekszel rendes lenni, igyekszel becsületes lenni, és lám mégis... Mégis ott a szenvedés, a baj, a betegség rajtad, a gyerekeiden, a családon. Nem jönnek össze a dolgaid. Fölébred a gyanú: „Talán nem is szeret az Isten. Ha szeret, akkor miért így, miért nem másképpen? Miért nem úgy, ahogy én akarom?” Jézus Krisztus azért jött, hogy felébressze a hitet az Atya szeretetében.

Ez még világosabb, amikor a családdal találkozik. Márta jön először, ő az aktívabb. Nem álmodozik, mint Mária, aki ott ül és gyönyörködik Jézusban. Márta közben dolgozik, szolgál. Ő jön ki először Jézus elé. Mindjárt ott van a szavában az értetlenség, a szemrehányás is: „Ha itt lettél volna, ha tényleg szeretsz, akkor nem hal meg Lázár.” Ott áll értetlenül Jézus Krisztus szeretetével szemben. Jézus kimondja: „*Testvéred föl fog támadni.*” Márta hiszi ezt, de csak a holtak föltámadására. „Valamikor, tudom. Tudom, amikor a halottak föltámadnak, Lázár is föl fog támadni.” Jézus pedig azzal válaszol: „*Én vagyok a föltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meg is halt, élni fog.*” „*Hiszed ezt?*” – kérdezi Mártától. „*Igen, Uram, hiszem.*” Jézus itt is azt akarja, hogy Márta higgyen. A hitét keresi. Márta a szeretet oldaláról közelít, Jézus pedig a hit oldaláról válaszol.

Márta szól Máriának, hogy itt van Jézus. Mária sietve otthagyja az asszonyokat, akik sírnak, és ő is ugyanazt mondja: „*Ha itt lettél volna...*” Ő is a tapasztalat oldaláról közelít, hiszen már annyiszor látta, hogy Jézus mennyit segített az embereken, mennyi jót tett. Föltámasztott még halottakat is. Ha ott lett volna, akkor ez nem történhet meg, hiszen Lázár a

barátja. A tapasztalat oldaláról közelít. Jézus már nem bonyolódik olyan beszélgetésbe, mint Mártával, hanem megkérdezi: „*Hová tettétek őt?*”, és könnyekre fakad. Többféleképpen magyarázzák Jézus könnyeit a biblikusok is.

Az egyik magyarázat az, ahogyan a tömeg kommentálja: „*Íme, mennyire szerette őt!*” Jézus siratja barátját, siratja Lázár halálát. De akkor nem érthető, miért nem jött előbb, miért nem sietett. Akkor nem jogos a megrendülése, akkor ez érthetetlen. Ha segíteni tudott volna, akkor most miért sír? Akkor miért nem jött előbb?

Van egy másik megközelítés is. Jézus nem Lázárt siratja, hanem megrendül az Atya szeretete fölött. Tudja, mit fog tenni az Atya, pontosan tudja, hogy mi fog történni. A Szentlélek akkora örömmel tölti be a szívét az Atya hatalma láttán, hogy megrendül. Amikor odaáll a sírhoz, nem kérni kezd, hanem hálát adni. Jézus azzal kezdi az imáját, hogy „*hálát adok neked*”, és „*csak a körülálló népért mondtam*”. Megrendíti az Atya szeretete. Annyira megrendíti, hogy sírni kezd. Nem Lázárt siratja, hanem örömeiben sír. Az Atya szeretete fölött sír.

Jézus tudja, hogy mindaz, ami Lázárral történik, az egyben előkép is, mert ugyanezt fogja tenni az Atya övele is. Lázárt az Atya támasztja föl Jézus által. Jézus örömeiben sír. Ez előképe Jézus halálának és föltámasztásának. Olvassátok el azt a zsoltárt, amit Jézus a kereszten imádkozik! „*Istenem, Istenem, miért hagytál el engem!*” (21. zsoltár) A zsoltár második fele az Atya dicsőségéről szól. (Amikor a Biblia zsoltárt idéz, akkor is, ha csak két szót idéz belőle, az mindig az egész zsoltárt jelenti, a szereplők végigimádkozták.) Jézus az agónia kellős közepén nem panaszkodik, hanem Istent dicsőíti. Jézus az Atya dicsőségéről imádkozik, amikor a kereszten van. Megrendül az Atya szeretete fölött, aki föltámasztja Lázárt és föltámasztja őt is. Jézus megfeszítése nem egy lázadásnak a végpontja, hanem egy új teremtésnek a kezdete. Az Atya szeretetének új kinyilatkoztatása.

Lázár feltámasztása is egy új teremtés kezdete. Az Atya szeretetének egészen új kinyilvánítása, amivel szemben teljesen értetlenül állunk. Hit nélkül nem értjük. Csak a halált, a szenvedést látjuk. Jézus sír. De ezek az öröm könnyei, mert megragadta Isten szeretete. A hála könnyei, mert a feltámasztás által megdicsőül az Atya. Jézus ezért jött. Mártának és Máriának már megmondta: „*Ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét.*” Isten dicsősége fölött sír. Ez érinti meg, ez rendíti meg. Ezért az öröm könnyei ezek. Odamegy a sírhoz, és azt kéri, hengerítsék el a követ. Márta nagyon józan. Ő az, aki állandóan a talpraesett, a tevékeny, ő a valóságban él. Azonnal odamondja: „*Uram, már szaga van, hiszen negyednapos.*” Jézus itt is Márta hitéhez szól. Nem magyarázza meg, hogy „jó, tudom, de vegyétek már el azt a követ”, hanem azt mondja: „*Ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét.*” Egy negyednapos hullán is. „*Ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét.*” Jézus elkezd imádkozni. Hálát ad. Nem kérő imát mond, hanem hálaadó imát mond a sírnál. Ebben is az Atya és Jézus egysége mutatkozik meg. Azért imádkozik, hogy hitre jussanak a körülötte állók. „*Hogy higgyék, hogy te küldtél engem.*” Ez érdekli. Az Atya dicsősége. Ennek eszköze, ennek része Lázár feltámasztása.

Elhangzik a feltámasztás szava: „*Lázár, jöjj ki!*” A halott kijön, bár rajta vannak a kötelékek. Nem végzett „tökéletes” munkát az Isten. Lázár úgy jön ki, hogy rajta vannak a kötelékek. „Ha én támasztom fel, akkor ilyen munkát nem végzek.” Ha az ember csinálja ezt, akkor kijön és jár, nincs rajta kötelék. Jézus feltámasztásánál sem végzett „tökéletes munkát” az Isten. Jézus testén ott van a szögek helye. Nem tökéletes munka. Ha már teljesen új teremtés, ha már egy új kinyilatkoztatása az Atya szeretetének, akkor legalább a halál nyomai tűnjenek el. Ám mindennek értelme van. Jézus feltámasztásánál a szögek helye a hit forrása lesz. Tamás számára ez lesz a hit forrása, mert megérintheti a szögek helyét, megérintheti Jézus sebeit. „*Én Uram és én Istenem!*” (Jn 20,28)

Jean Vanier szerint az Egyház a feltámasztott Krisztus titokzatos Teste. Az Egyházon is ott vannak a szögek helyei. Mi is sebzettek vagyunk. A sebek Jézus halálát okozták, majd Isten

irgalmának, Tamás hitének a forrásai lesznek. Ugyanúgy, ha hittel nézed a feltámadt Krisztus titokzatos Testét, az Egyházat, akkor a testen lévő sebek, a sebhelyek (amitől irtózol és inkább megtagadod az Egyházadat) a hit forrásai lesznek. Erőforrás lesz számodra. Ha a hit oldaláról nézed, akkor ezek a sebek az erőtlennek, gyengének, sebzettnek látszó Krisztus dicsőségének és hatalmának a forrásává válnak. Ha a hit oldaláról közelíted!

Amikor Lázár kijön a sírból, akkor rajta vannak a kötelékek. Csak a testvérei által szabadul meg. Jézus azt kéri, oldják fel, hogy járn tudjon. Lázár, a feltámadott, az új életet élő rá van utalva a testvérei segítségére. Ez nagyon fontos titok. Te, aki új életet élsz Krisztusban, te, akit Jézus kihívott már a sírjából, rá vagy utalva a testvéreid szeretetére. Jézus föltámasztott téged, de azt akarja, hogy szolgáltsd ki magad a testvéreidnek. Ők fognak feloldani téged a kötelékektől. Isten megtehetette volna, hogy Lázár kötelékek nélkül jön ki. Egyszerűen jár, és minden rendben. De rá van utalva a többiek szeretetére. Még ő is. Pedig új életet kapott Jézus Krisztusban. Te is és én is, akik új életet kaptunk Jézus Krisztusban, rá vagyunk utalva a testvéreink, a körülöttünk élők szeretetére. Lázár mi vagyunk.

Emlékeztek a tékozló fiú történetére. Mit mond az atya? *„A fiam meghalt és föltámadt.”* (Lk 15,24) A bűn a mi halálunk; az Istennel való kapcsolatunk halála, és az emberekkel való kapcsolatunk halála. Isten föltámaszt bennünket, kihoz bennünket minden bezártságból, minden kényszerességből, minden sírból, amit magunknak ásunk, vagy mások ásnak nekünk. Jézus a mi életünkben is legyőz minden bezártságot, minden kényszerességet, legyőzi a halál minden cselekedetét. Ahogyan Lázár, úgy mi is az új teremtés életét kapjuk. Jézust azért küldte az Atya, hogy bevezessen ebbe az új teremtésbe. Jézus a halál minden jelét semmisnek nyilvánította Lázárban. Megmutatta az Atya szabaddá tevő szeretetének a hatalmát. Lázár mi vagyunk. Ugyanezt tette veled az Isten. (Múlt időben!) Ahogyan Lázárnak szüksége van a testvérei segítségére, hogy járn tanuljon, hogy járn tudjon, úgy te sem kerülheted meg a közösséget. Te sem kerülheted meg a testvéreid segítségét. Ők fogják leoldani a kötelékeket rólad, aki új teremtmény vagy.

Lázár föltámadt. Mindenki ámulatba esik és megdöbben ennek a látványnak a hatására. Csodálatos, hogy Jézus nem aratja le a babérokat, a dicsőséget. Nem hagyja magát ünnepeletetni. Pedig akkor, ott lehetett volna. Visszavonul, mert azt akarja, hogy egyedül az Atya dicsőüljön meg. Nem ő, hanem az Atya. Ezért vonul vissza.

Jézus a két nővér kívánságát nem teljesíti, nem indul el azonnal hívásukra. *„Lázár meghalt, és örülök miattatok, hogy nem voltam ott, hogy majd higgyetek.”* Tudja, hogy az ő halála és feltámadása egyre közelebb van. Tudja azt is, hogy Lázár halála és feltámadása az övének az előjele az Atya akarata szerint. Kinyilvánítja, hogy aki hisz Jézus Krisztusban, az élni fog akkor is, ha már meghalt. Jézus csak azt akarja elérni, hogy higgyünk az Atya szeretetében. A többit az Atya elvégzi. *„Akarom, hogy higgyetek!”* Ez a jézusi mondat a mi félelmeink bilincseit akarja széttörni. Minden helyzetben az a kérése Jézusnak, hogy higgyél, és utána szeress. Ha hiszed az Atya szeretetét akkor is, amikor a halálán van az, akit szeretsz, akkor meglátod az Isten dicsőségét. Még akkor is, amikor kudarc kudarc hátán ér, ha hiszel, ezen keresztül megmutatja neked Jézus az Atya dicsőségét. Nem a te dicsőségedet, nem a te akaratodat, hanem az Atya dicsőségét. Amit Jézus Mártának vagy a többieknek mond, az nekünk is szól. *„Ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét.”* Márta nem tudja elképzelni, hogy Jézus mit tud tenni egy négynapos hulla undorító állapotával. Te sem tudod elképzelni, hogy Isten mit tud tenni ezzel a lehetetlen helyzettel. Mert nem hiszel. Te is éppen ilyen ájult vagy a saját tapasztalatodtól, a halál, a szenvedés tapasztalatától. *„De hiszen már szaga van!”* Ha hiszel, akkor megérted Isten szeretetét, akkor tudsz válaszolni erre a szeretetre. Akkor kell elkezdni megélni a főparancsot: *„Szeresd Istent teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből, és szeresd felebarátodat, mint önmagadat.”* (Mt 22,37–38)

Ez akkor már nem erkölcsi tornamutatvány lesz. „Addig edzek, amíg meg tudom mutatni, hogy én már így szeretek, már így szeretek, már így szeretek... Fantasztikus! Elhagytam mindent.” Ugyanis abban te fogsz megdicsőülni. Ha így közelítesz, akkor a gonosz becsapott. Pedig nagyon szép dolgokat végzel. Te fogsz megdicsőülni. „Már mennyire szeretem magamat, már mennyire szeretem embertársamat, sőt már az ellenségemet is. Milyen klassz!” Ha az Atya szeretetéből indulsz ki, abból a hitből, hogy Isten szeret téged, s válaszként megteszed az ő akaratát, akkor nem te dicsőülsz meg, hanem az Atya. Ami történik, legyen az a legnagyobb jó vagy a legkisebb szeretetjel, az így már csak válasz. Válasz egy megelőlegezett, egy ingyen odaajándékozott szeretetre. Ekkor dicsőül meg az Atya. Különben te dicsőülsz meg saját magad előtt is, és mások előtt is. Téged fognak ünnepelni, hogy milyen rendes ember vagy. Te meg még zsebre is teszed ezt, még egy kicsit föl is gerjeszted.

Az első lépés a hit az Isten szeretetében. Ha hiszel, akkor nem tehetsz mást, mint szeretsz. Mert Istent, akit nem látsz, csak úgy szeretheted, ha szereted a testvéredet, akit látsz. (Vö. 1Jn 4,20–21) Ha hiszel Isten szeretetében, és válaszolni akarsz erre a szeretetre, akkor nem tehetsz mást, mint megtartod a parancsait. Parancsai nem nehezek abban az esetben, ha nem önerőből akarod megtartani őket. Ha önerőből akarod megtartani, akkor nagyon nehéz szeretni. Ha arról szól minden, hogy szeretve vagy és válaszolsz erre a szeretetre, akkor a parancsai nem nehezek, mert már mindened megvan. Nem azért szeretsz, hogy érdemeket, mennyei jó pontokat gyűjts, amiket kitűzhetsz itt is, meg az örök életben is, hanem már mindened megvan, és válaszolsz erre a szeretetre. Szabaddá válsz.

A szabadság a Bibliában azt jelenti, hogy teljesen szabaddá válsz Isten szeretetére. Ez a szabadság, nem az, hogy megszabadulsz ettől, attól, amattól, és már semmi nem köt téged. A szabadság az engedelmesség, függés, kötelék Isten szeretetétől. Minél jobban odakötöd magad ehhez a szeretetválaszhoz, annál szabadabbá válsz, annál nagyobb szabadságot fogsz megélni; minél inkább meg akarsz szabadulni a szeretet kötelékeitől, annál nagyobb börtönbe, annál nagyobb fogságba kerülsz.

A főparancs utolsó szakasza: „*mint önmagadat*”. A lelkivezetésben és a gyóntatásban az a tapasztalatom, hogy ezen a ponton teljesen tehetetlenek és gyengék vagyunk. Készek vagyunk bármit megtenni Isten szeretetéért, készek vagyunk az embertársainkat is szeretni, sőt még az ellenségeinket is szeretni akarjuk, de önmagunkkal bajban vagyunk. Önmagunkat nagyon nehezen fogadjuk el, önmagunkat nem szeretjük.

A főparancsot egy háromlábú székhez hasonlítom. Próbálj megülni egy háromlábú széken, ha az egyik lába hiányzik. Mindig fölborulsz. A három szeretet is teljesen összetartozik, nem lehet kihagyni egyiket sem. Nem lehet azt mondani: „Én magammal nem törődöm, magamat nem szeretem, én csak a testvéreimet meg a Jóistent szeretem.” Mindig fölborul, mindig elakad, mindig kiakad az ilyen ember. Az sem lehet, hogy „Szeretem Istent, és magamat nagyon szeretgetem. De hát a testvérem... Hát... Útban van.” Akkor is fölborul a szék. A keresztény szeretet karikatúrája, amikor Istennel nem foglalkozunk, csak szociális akciómunkások vagyunk. Mi mindenképpen jót akarunk tenni, de ez mégsem Isten szeretetének jele. Mi egy jó szervezet vagyunk, jó keresztények vagyunk, mert mennyi jót tettünk. A három szeretet teljesen összefügg, nem választható szét.

A legsebzettebb szeretet oldaláról folytatnám, az önszeretet oldaláról. Kétféle önszeretet létezik. Van egy pozitív és egy negatív önszeretet.

A pozitív önszeretet, amikor szeretetben el tudod fogadni magad, mint Isten képmását. Szeretetben el tudod fogadni magad, mint Krisztus testének a tagját. Szeretetben el tudod fogadni magad, mint a Szentlélek templomát. Ez mind, mind ajándék, ezért te semmit nem tettél. Ingyen lettél Isten képmása, ingyen lettél a Szentlélek temploma, ingyen lettél Krisztus titokzatos testének a tagja, ingyen lettél megváltott, és ingyen léptél be az üdvösségbe, az örök életbe. Ezért szeretheted magad. Mert ezek olyan ajándékok, melyek akkor is

működnek, ha elveszíted az állásodat. Akkor is Isten gyermeke maradsz, és a Szentlélek temploma. Akkor is működik, hogyha megbetegszel, ha értelmileg megsérülsz, és torz leszel. Akkor is működik, ha meghalsz. Ez elveszithetetlen ingyenes ajándék. Ez a mi identitásunk, önazonosságunk. Az összes többi nem igaz.

Negatív önszeretetet, amikor azért szereted magad, amit elértél, amit birtokolsz, amit föl tudsz mutatni. Vagyis amit bármikor elveszíthetsz. Elég hozzá egy vírus, elég hozzá egy infláció, elég hozzá egy kormányválság, elég hozzá az Egyháznak a bűne, sebzettsége, és elveszítettél mindent. Nincs értelme tovább templomba járni, kereszténynek lenni. Mert ha ilyenek a papok vagy ha ilyenek a keresztények, vagy ha ilyen a püspök, vagy a pénzünk nem ér semmit, vagy hogyha diplomát szereztél, de rossz helyre soroltak be, stb... Ha nem az identitásodat, a kinyilatkoztatás szerinti önazonosságodat éled, akkor nem szereted pozitívan önmagad, akkor utálod magadat. Valahol egészen mélyen ott van a szívedben a vád, hogy az Isten nem szeretet, selejtet gyártott. „Én vagyok a tanúja, mert így nézek ki.” Magadat nem tudod lerázni. Mindenkit le tudsz rázni, de magadtól képtelen vagy megszabadulni. Mindennap nézed a tükröt, és borzongsz. Vagy pedig különleges szerepeket játszol: „Olyan akarok lenni, mint...” Rengeteg pénzt költesz kozmetikumokra, rengeteg energiát fektetsz abba, hogy szeressenek, hogy bebizonyítsd, hogy te milyen jó és szeretetre méltó vagy. Közben egy hatalmas bálványt imádsz, aki te vagy. Mindenkinek le kell előtte borulnia. Ha nem borulnak le, akkor megbetegszel. Vagy a másikat fogod megbetegíteni. Ha nem imádja a te negatív önmagadat, a te bálványodat, addig idegesíted, amíg meg nem szökik, vagy beteg nem lesz.

Ha helyes az önszereteted, akkor már elfogadtad magad Isten szeretetében olyannak, amilyen vagy. Megszabadultál egy kényszertől. Nem kell azt gondolnod: „Ahhoz, hogy szeressenek, olyannak kell lennem, amilyenek mások akarnak, vagy amilyenek én akarom magam.”

Aki nem szereti önmagát, az állandóan egy utópiát üldöz. Kivetíti magáról egy gyönyörű képet, és mindig olyan akar lenni. Állandóan szenved. Vagy sajnálja magát, vagy elbízta magát, amikor azt hiszi, hogy „már majdnem olyan vagyok”. Hatalmasat bukik, mert a felesége vagy a férje ismeri a gyengéit, és azt mondja: „Tényleg?” Azonnal kiborul, mert hát... Nem igaz. Nem kell olyannak lenned, amilyené te szeretnél válni. Nem kell azt a hamis kényszert üldözned, hogy olyannak kell lenned, amilyenek a másik szeretne téged. Teljes hazugság. A szokások, a másik ember tekintete, a szomszéd tekintete, az emberek tekintete, a közvélemény hatalmas kényszerré válik. Szent Pál apostol mondja: „*ha az embereknek igyekeznék tetszeni, nem volnék Krisztus szolgálója*”. (Gal 1,10) Még nem szereti igazán önmagát. Tele lesz félelemmel.

Ha helyesen szereted Istenben önmagad, akkor megszabadulsz az önmegvalósítás kényszerétől, hogy te valósítsd meg, bontakoztasd ki önmagad. Ez nem azt jelenti, hogy a kapott talentumaidat, képességeidet, ajándékaidat ne bontakoztasd ki. De ne önmagadért, hanem mert szeret az Isten! Tőle kaptad, bontakoztasd ki az ő dicsőségére! Milyen szabad leszel akkor. Nem kell összekoldulnod mások tekintetén keresztül a szeretetmorzsákat. Nem kell könyörögve kérincselned Istentől és embertől, hogy „ugye szeretsz? Ugye jó vagyok? Ugye tényleg? Látod?” Megszabadulsz egy hatalmas kényszertől, és fölszabadulsz a felebaráti szeretetre, mert elfogadtad magad olyannak, amilyen vagy. Ez azt jelenti, hogy nem akarsz belekényszeríteni magad egy hamis képbe, mert te Isten gyermeke vagy elveszithetetlenül. Isten képmása vagy, a Szentlélek temploma vagy. Ezt neked soha nem kell már többé visszavonnod, elveszítened.

Elfogadhatod magad, és megszabadulsz attól a kényszertől, hogy a másikat a saját képmásodra alakítsd. Aki nem szereti önmagát, az állandóan abba a kényszerbe kerül, hogy a másikat a saját képére és hasonlatosságára akarja alakítani. Természetesen a másik föllázad, mert szabad. Istentől kapta a szabadságát, és nem hajlandó ebbe a játékba belemenni.

A pozitív önszeretet gyümölcse a helyes felebaráti szeretet. Vagyis felismered, hogy nemcsak te vagy Isten képmása, a Szentlélek temploma, megváltott és Krisztus testének a tagja, hanem a másik is. Megünnepled, hogy ő is az, felismered, hogy a másik is Isten képmása. Így le tudsz mondani arról a kényszerről, hogy a saját képmásodra alakítgasd a másikat.

Egy csomó szenvedéstől megszabadulsz. Megszabadulsz egy csomó fájdalomtól, ami azért támadt az életedben, mert mindig magadat istenítetted, és erre a képmásra akartad faragni a gyerekedet, a férjedet, a feleségedet, a főnöködet, a beosztottadat, a rokonodat, mindenkit. Amikor a másik nem illett ebbe, akkor föllázdadtál. Föllázdadtál Isten ellen, gyanúsítottad, hogy nem is szeret. Föllázdadtál önmagad ellen, teljesen depresszióssá váltál, sajnálgattad magadat: „Hogy én milyen rossz vagyok.” Vagy pedig lázdadtál a világod ellen, a testvéred ellen, a társad ellen, és bebizonyítottad, hogy milyen rossz. Újra és újra mondtad neki. Amikor másokat vádolsz, támadsz, amikor magyarázod a bizonyítványodat, akkor biztos lehetsz benne, hogy a saját gőgödet, bálványodat imádod, biztos lehetsz benne, hogy valahol mélyen utálsz magad. Csak ezt nem mered kimondani, mert akkor meg kellene változni. Nem a másiknak, hanem neked! Akkor neked kellene megtérned, megújulnod, akkor neked kellene föltámadnod abból a bezártságból, amiben Lázár volt, akkor neked kellene meghallanod azt a szót, hogy „Lázár, jöjj ki!” De ezt te nem akarod. Isten szeretné, ha teljesen tőle függnének. Az önazonosságunk az, hogy Isten képmásai vagyunk, az ő teremtményei, az ő gyermekei. Mindenki. Az is, akit te utálsz, akinek a létét megkérdőjelezed, akivel nem szívesen szívsz egy levegőt. Ő is Isten képmása, Isten gyermeke, ő is megváltott és ő is a Szentlélek temploma. Amikor így szereted meg magad, amikor elfogadod magad Isten ajándékaként, akkor fogod elfogadni és helyesen szeretni a másikat. Rendeltetés szerint fogod szeretni. Ez nem azt jelenti, hogy mindent megengedsz neki, nem is azt jelenti, hogy azt csinálsz, amit ő akar, hanem helyesen szereted Istenben, és Isten felé vezeted a szereteteddel. Az a rendeltetés szerű szeretet, hogy a szereteteddel Isten felé viszed. A negatív önszeretet: nem ismerem el magam Isten képmásának, de azért valakinek lennem kell. Én vagyok az öskép. „*Olyanok lesztek, mint az Isten.*” (Ter 3,5) Ebben a bűvkörben mozogok, és magamat teszem ösképpé. Ennek következtében kényszeres függetlenségkeresésbe jutok. Meg akarok szabadulni mindentől, ami akadályozza az önmegvalósításomat, az ösképnek a kibontakozását, az önmegdicsőítést, az önszervezést. Kényszerbe kerülök, ami az önkielégítésnek a forrása szellemi, lelki, testi értelemben. Én vagyok az öskép. Beleszeretek saját magamba. Vágyaim célja és eredete nem az Isten, hanem én magam vagyok. Én magam, vagyis ami nekem jó, ami hasznos, ami belőlem fakad, amit én igaznak, jónak, helyesnek tartok.

Ilyenkor azt gondolom, hogy magamnak kell kézbe vennem a dolgaimat, hiszen Isten féltékeny a szeretetemre. Nem akarja, hogy boldog legyek. Elveszítem a bizalmamat. Először Isten iránt és természetesen az embertársaim iránt is. Többé már nem bízom senkiben. Magamra maradok, magamra utalt leszek, kényszerpályára kerülök. Nem szeretem magam, kényszeres függetlenségkeresésemből kényszeres függés lesz. Egyetlenegy dolog vezérel: igényeim gyors és azonnali kiszolgálása. Valaki ezt úgy mondta, hogy a McDonald's nagymamája az ördög. Ott ez megy: a pénzemért minden vágyamat ki kell elégíteni azonnal és gyorsan. Ha nem azonnal és nem gyorsan teszik, akkor elmegyek. Akkor keresek egy másik üzletet.

Mit csinállok Istennel? Csettintek, mondom az imát. Ha nem teszi meg azonnal, keresek egy másik Istent, mert a vágyaimat nem elégítette ki az általam igényelt szinten. Az istenkapcsolatomra teljesen rávetítem a piackényszeremet, a konzummagatartásomat. Ha nem teszi meg, akkor őtőle szabadulok meg, mivel én vagyok az öskép. Többé már nem kell ez az Isten. „Bocsánat, tévedtem, rossz kapcsolat. Keresek valami mást.” Beleszeretek önmagamba. Amikor nem mint Isten képmását szeretem magam, akkor szerelmes leszek

önmagamba. Mindig az elveszített paradicsomot keresem ilyenkor. S mivel nem találok, elégedetlen, nyugtalan, agresszív leszek, és szeretetem narcisztikussá válik.

Narcisznak a mítoszát valószínűleg sokan ismerik. Narcisz egy kút fölé hajolt, hogy a szomját oltsa. A víztükörben meglátta a saját képét, s beleszeretett ebbe az arcba. Amikor meg akarta csókolni, akkor vette észre, hogy ez a saját képe. Reménytelenül halt meg, mert soha nem érthette el, amit keresett, hiszen már a sajátja volt.

Ilyen a mi narcisztikus önszeretetünk. Beleszeretünk az akaratunkba, beleszeretünk az érzéseinkbe, a vágyainkba, és ezeknek azonnali és gyors kielégítését követeljük. Embertől és Istentől egyaránt. Ha nem sikerül, akkor még inkább az önzésünkbe, önistenítésünkbe menekülünk, és megszabadulunk mindenkitől, aki útjába áll ennek. Ha saját magamba beleszeretek, a saját érzéseimbe, akaratomba, vágyamba, akkor a másik már nem ajándék többé. Irigy leszek és féltékeny. Irigy leszek, összehasonlítgatom magam a másikkal. Versenyezni kell, mert hátha jobb, mint én, vagy biztos én vagyok jobb, mint ő. Vagy féltékenyekedek, vagy irigykedek, vagy lenézem a másikat. Megosztott lesz a szívem. A bűnbeesésem következménye ez a narcisztikus önszeretet. Utáljuk magunkat, mert nem hisszük el, hogy az Isten szeret. A kígyónak elhittük, hogy Isten nem akarja, hogy boldogok legyünk, és ezért saját magunkba szeretünk, saját magunkra maradunk, és félünk. Megosztott lesz a szívünk.

Amikor a Biblia leírja a bűnbeesés történetét, a bűn első következménye nem az, hogy Ádám és Éva olyanok lesznek, mint az Isten, hanem fölismerik, hogy mezítelenek. Vagyis fölismerik azt, hogy mennyire kiszolgáltatottak egymásnak és mennyire függenek egymástól. Mert a szexualitásuk nélkül nem egészek. Mit csinálnak? Eltakarják. Pont azt takarják el, amiben a legjobban függenek a másiktól, amiben a leginkább kiszolgáltatottak a másikkal. Nélküle, a másik teste nélkül nem lehet egy, nem lehet egész. Eltakarják a gyengeségüket, a kiszolgáltatottságukat, a sebezhetőségüket fügefalevelekkel.

Rengeteg fügefalevelet gyártunk ma is. Mi is. A siker fügefalevelével szépen eltakarjuk, hogy rá vagyunk utalva a másokra. A birtokolt dolgokat magunkra aggatjuk mint fügefalevelet, és eltakarjuk a mezítelenségünket, eltakarjuk azt, hogy mennyire szegények és mennyire gyengék vagyunk. Kellenek ezek, a narcisztikus önszeretet fügefalevelei, a siker levelei, a birtokolt dolgok levelei, amellyel eltakarjuk saját gyengeségeinket a másik elől, mert ott sebezhetőek vagyunk. Ott rászorulunk a testvérünkre, pedig mi nem akarunk rászorulni. „Én független akarok lenni, mert én vagyok az öskép.”

Csodálatos szeretetfüggés a paradicsomi állapot. Az ember teljesen függ az Isten szeretetétől, és ezt nem rabságként éli meg, hanem ajándékként. Ez megszűnik. Megszűnik az egység Ádám és Éva között. Amikor Isten keresi őket a kertben, és megkérdezi, hogy mit csináltak, akkor egymásra kenik a dolgot, illetve Éva a kígyóra, Ádám pedig Évára. Már teljesen megosztottak. Az a bizalom, ami köztük volt, a bűnbeesésük következtében megszűnt. Megosztottak lettek Istennel is, mert elbújtak a kert fáinak mögött. Már nem bíztak abban, hogy szereti őket, el kellett rejtőzniük. Egymás előtt is eltakarták magukat, és Isten elől is elrejtőztek.

Ez mind érvényes a mai bűneinkre is. Ugyanezt játszunk, amikor magunkat negatív módon, narcisztikusan szeretjük. Elrejtjük azt, amiben kiszolgáltatottak vagyunk a másik szeretetének, és elrejtőzünk Isten elől, mert függetlenek akarunk lenni. Hamis bűvöletben élünk, a függetlenség bűvöletében. Ezt a félelmet már nem merjük bevallani. A szabadon vállalt függőség, hogy Isten szeretetétől függünk, kényszeres függés lett önmagunktól és ennek következtében minden másától. Egyfolytában önmagunk körül forgunk. Isten azt szeretné, ha az ő kegyelmének erejéből tudnánk szeretni önmagunkat, és tudnánk szeretni testvéreinket, embertársainkat is.

Most befejezem az elmélkedést, és kiteszem az Oltáriszentséget. Engedd magad szeretni! Hagyd, hogy Isten jelen legyen és szeressen! Fogadd be ezt a szeretetet!

3. A negatív önszeretetet (A két elveszett fiú)



„Úr Jézus, áldalak téged a te tanításodért, áldalak, hogy ez az idő, a lelkigyakorlat ideje, a veled való találkozás, a megtérés és az öröm ideje. Köszönöm, Jézus, mindazt, amire rámutattál az életemből, mindazt, amiben gyógyítani akarsz, köszönöm mindazt, amit már véghezvittél. Kérlek, Jézus, áraszd ránk Szentlelkedet, és vezess tovább minket a teljes megtérés és megújulás útján. Ámen.”

* * *

Délelőtt a pozitív és negatív önszeretetről volt szó. A főparancsot csak akkor tudod teljesíteni, ha az önszeretet kérését is teljesíted. Isten kéri tőled, hogy „szeresd felebarátodat, mint önmagadat”. Te vagy az ő első ajándéka önmagad számára. Nem szúrta el, nem selejtet készített, nem tolt ki veled. Ő szeretetből, szeretetre alkotott téged, a saját képmására.

Isten szeretetből alkotott téged. Ez a szeretet érvényben van itt és most, visszavonhatatlanul, minden próba, minden nehézség, minden áldozat, szenvedés és adott esetben tragédia közepette is. Aki el meri fogadni, hogy ő Isten képmása, hogy őt Isten szeretetből alkotta, az pozitívan szereti önmagát. Fölszabadulnak az energiái mások szeretetére, nem kell állandóan összekoldulnia elismerés formájában a szeretetet másoktól, nem kell állandóan önsajnálattal kiprovokálnia a szánalmat, a szeretetmorzsákat, hanem tud örülni önmagának, tud örülni Isten szeretetének. Ebben a szabadságban tud szeretni másokat. Alkalmassá, szabaddá válik a felebaráti szeretetre, így alkalmassá válik Isten szeretetére.

A negatív önszeretet az, amikor nem Isten képmása vagy. Nem fogadod el, hogy Isten gyermeke, Isten képmása vagy, valami miatt nagyon megsérül a szereteted. Te vagy az öskép. Te leszel az életed forrása és csúcsa, a teljessége is. Ennek következtében nagyon mély börtönbe kerülsz, önmagad börtönébe. Ennek a legtipikusabb kifejeződése a narcisztikus önszeretet. Beleszeretsz saját magadba, beleszeretsz az érzéseidbe, mindig azt hajszolod, azt keresed, azt várod visszaigazolni a másiktól. Beleszeretsz az akaratodba, és toporzékolysz, ha nem az történik, amit te akarsz. Beleszeretsz a vágyaidba, beleszeretsz mindabba, amit begyűjtöttél, ami a tiéd. Teljesen becsapott a gonosz. Gyógyulásra szorulsz.

Példabeszéd a két testvérről

„Azután így szólt: Egy embernek volt két fia. A fiatalabb azt mondta apjának: »Apám! Add ki nekem az örökség rám eső részét!« Erre szétosztotta köztük vagyonát. Nem sokkal ezután a fiatalabb fiú összeszedte mindenét, elment egy távoli országba, és ott léha étellel eltékozolta vagyonát. Miután mindent elpazarolt, nagy éhínség támadt azon a vidéken, és nélkülözni kezdett. Erre elment, és elszegődött egy ottani gazdához, aki kiküldte a tanyájára, hogy őrizze a disznókat. Szeretett volna jóllakni a disznók eledelével, de abból sem adtak neki. Ekkor magába szállt, és azt mondta: »Apámnak hány bérese bővelkedik kenyérben, én meg itt éhen halok. Fölkelek, elmegyek apámhoz, és azt mondom neki: Apám! Vétkeztem az ég ellen és teellened! Már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezd, csak béreseid közé fogadj be engem!« Föl is kerekedett, és elment apjához.

Apja már messziről meglátta, és megesett rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta. A fiú így szólt hozzá: »Apám! Vétkeztem az ég ellen és teellened; már nem vagyok méltó arra, hogy fiadnak nevezd.« Az apa azonban ezt mondta szolgáinak: »Hozzátok hamar a legdrágább ruhát, és adjátok rá, húzzatok gyűrűt az ujjára és sarut a lábára! Azután hozzátok elő a hizlalt borjút, vágjátok le, együnk és vigadjunk, mert ez a fiam meghalt, és föltámadt, elveszett, és megtaláltatott.« Aztán elkezdtek vigadozni.

Az idősebb fiú pedig a mezőn volt, és amikor hazatérőben a házhoz közeledett, meghallotta a zeneszót és táncot. Odahívott egyet a szolgák közül, és megkérdezte, hogy mi történt. Az így válaszolt neki: »Megjött az öcséd, és apád levágatta a hizlalt borjút, mivel egészségben kapta őt vissza.« Erre az megharagudott, és nem akart bemenni. Ezért az apja kijött, és kérlette. Ő azonban ezt mondta apjának: »Lásd, hány esztendeje szolgállok neked, soha meg nem szegtem parancsodat, mégsem adtál nekem soha egy kecskét sem, hogy mulathassak barátaimmal. De amikor megjött ez a te fiad, aki a vagyonodat parázna nőkre költötte, levágattad neki a hizlalt borjút.« Ő azonban azt mondta neki: »Fiam! Te mindig velem vagy, és mindenem a tiéd. De vigadozni és örvendezni kellett, mert ez az öcséd meghalt, és föltámadt, elveszett, és megtaláltatott.«” (Lk 15,11–32)

A narcisztikus önszeretnek a Szentírásban sok példája van. Ezek közül az egyik Jézus példabeszéde a két fiúról. Mind a ketten elvesztek, mert igazából nem szeretik önmagukat. Se a fiatalabb fiú (föllázad, kikéri az örökségét, otthagyja az apját), se az idősebb fiú (föllázad, amikor az apa szeretni meri azt, akit ő utál, a riválisát: az öccsét). Megpróbálok egy kicsit kibontani ezt a szentírási részt a negatív, a narcisztikus önszeretet szempontjából.

Megpróbálok rámutatni arra, mit tesz az Isten, hogyan gyógyítja a két fiú betegségét, hogyan gyógyítja ezen keresztül a te betegségedet, negatív önszeretetedet is.

A szakemberek azt mondják, hogy a narcisztikus, negatív önszeretnek sok oka van. Ezek közül az egyik az anya és a gyermek kapcsolatában, egészen kisgyermekkorban keresendő. Negatív, narcisztikus önszeretet alakul ki a gyerekben akkor, ha a mama állandóan dicséri a gyereket. Majmolja. Milyen csodálatos, milyen fantasztikus! A gyerek abban a bűvöletben él, hogy ő a kis isten, ő a bálvány, akit mindenki ajnároz. Amikor a nagyszülők teszik ezt vele, miközben a szülő normálisan akarja nevelni és szeretni, akkor komoly hisztit vág ki, mert az édesanyja nem is szereti. Őt a nagymama szereti igazán, aki az unokáját dédelgeti, babusgatja és bálványozza. Jól el lehet rontani egy egész életre szegény gyereket. Ugyanígy veszélyes az, amikor szüntelenül, mindenben ellenőrzik a gyereket: „Te ezt úgysem tudod megcsinálni, te ütődött vagy, te rossz vagy, te selejt vagy, te pisis vagy, te buta vagy.” A gyerek elhiszi. Megsérül a szeretete, nem tudja helyesen szeretni önmagát, utálni fogja magát. Az önutálatból állandó kompenzációk következnek. Állandóan bizonyítani akarja, hogy ő mégse buta, mégse csúnya, mégse rossz, közben újra és újra elbukik. Egyre kevésbé fogja elhinni, hogy szerethető.

Nagyon sokszor ez az oka az alkoholizmusnak. Az alkoholista nem hiszi el, hogy őt lehet szeretni. „Miért iszol? Mert szégyellem magam. Miért szégyelled magad? Mert iszom” – mondja a Kis Hercegnek az iszákos. Ez a szégyen akkor alakult ki, amikor a szülő büntudatot ébresztett a gyerekben. Nem bűnbánatot, hanem büntudatot.

Ha a fiú káromkodott, nem azt kell mondani, hogy szégyelld magad. Azt kell mondani, hogy ez bűn, kérjél bocsánatot Istentől és tőlünk is, mert megsebeztél minket. Ha azt mondd, hogy „szégyelld magad”, akkor azt közvetíted felé, hogy ő rossz. Végső soron rossznak fogja megélni mindenestül magát és a szüleit is. Ha azt mondd, hogy „ez bűn, tarts bűnbánatot”, akkor ki lehet jönni ebből a helyzetből, akkor el lehet rendezni Istennel is, önmagaddal is és a másikkal is. Nagyon nagy gond, hogy elkenjük a bűn kérdését, problémát csinálunk belőle. A problémával nem lehet semmit sem kezdeni. Olyan, mint a rágógumi. Nyújtogatjuk, durrogatunk vele nagyokat, odaragasztjuk valahova, de semmi nem oldódik meg általa. Ha a bűnt bűnnek nevezed, akkor van gyógyulás, mert van bűnbánat, és meg lehet szabadulni.

A hozzáértők szerint ez a negatív, narcisztikus önszeretet kialakul akkor is, amikor az anya vagy az apa saját tökéletességének példajaként használja a gyereket. Jártam egy családnál, ahol van egy kétéves kisgyerek. Amikor meglátott a mamája, azonnal azt mondta neki: „Mutasd meg, hogy milyen szépen tudsz imádkozni!” A kislány összetette a két kezét, és reprodukálta nekem a mamát. Megmutatta, hogy milyen a mama. Milyen ügyes az ő anyukája, hogyan tudta idomítani a gyereket. Már kétévesen is csodálatosan imádkozik. Ez is narcisztikus, negatív önszeretethez vezet.

Ugyanez alakul ki, amikor nincs jelen igazán az anya a gyerek életében. Amikor nehéz a gyerekekkel, és a szülő már nem tud vele mit kezdeni, azt mondja neki: menjél, nézzél tévét! Odaülteti a gyereket a tv elé. Van anyukája, eteti, mosdatja, de igazából nincs személyes, élő kapcsolata a gyermekével. A problémáit, a gondjait, a bajait a filmekben kell megélnie. Egy teljesen illuzórikus világba menekül. Megbetegszik. Nem tudja szeretni önmagát, mert nem kapja meg a helyes szeretetet. Amikor hiányzik a mama, akkor a gyerek egész élete arról szól, hogy vissza kell valahogyan jutnia az elveszített anyai szeretetbe, a paradicsomba. A

mama szeretetét keresgéli egyfolytában, amit nem kapott meg, amiről csak álmodozott. Egy elveszett paradicsomot üldöz.

Nagyon érdekes, hogy Lukács a példabeszédben nem szól a gyerekek anyjáról. Csak apjuk van. Anyjuk nincs. Az anya a hiányában van jelen a két gyereknek az életében. Mivel minden szentírási résznek van spirituális értelmezése is, a két fiúról szóló történetet tekinthetjük úgy is, hogy tulajdonképpen egy emberről van szó, terólad vagy énrólam, lelkünk két oldaláról, lelkünk két énjéről. A fiatalabb fiú az énem lázadó oldala, amelyik követelőzik, amelyik kikéri magának az örökséget. Az idősebb fiú az engedelmes énem, amelyik jó fiú, amelyik rendes, amelyik szófogadó, amelyik otthon tud maradni, és így próbálja megszerezni magának a szeretetet.

Vegyük először lelkünk lázadó felét, a fiatalabb fiút. Odaáll az apja elé, és azt mondja: „Add ki a nekem járó részt!” A szakemberek szerint a követelőző depresszió a narcisztikus szeretet egyik legkifejezőbb formája. Megkapta volna ajándékba, hiszen az örökség az övé. Nem kell kikövetelni. De nem bírta kivárni, türelmetlen. Itt és most, gyorsan akarom, azonnal akarom. Ez a McDonald's-szindróma. Nekem ez jár, és most jár. Nem bírja kivárni, amíg megkapja az ajándékot, hanem követeli. Nem elégszik meg azzal az ajándékkal, amelyért nem dolgozott meg, hanem követeléseket támaszt az apjával szemben. Az anyai szeretetet anyagiakkal akarja pótolni. Be akarja tömni a hiányt, azzal, amit ki tud követelni az apjától. Nem bírja ki, nem tudja kivárni, amíg az apa ingyen odaadja neki, hanem kiköveteli.

Nagyon sokszor állsz így Isten előtt, amikor nem szereted magad. Az ajándékait kiköveteled, és depresszióba esel, ha nem kapod meg. „Kértem, ostromoltam az eget, és...” Ha pedig megkaptad, akkor úgy jársz, mint ez a fiú: eltékozolod saját magad megdicsőítésére. Nem az Atya megdicsőítésére, hanem önmagad dicsőítésére.

A történet úgy folytatódik, hogy az atya elosztja közöttük a vagyonát. Szó nélkül. Szétosztja nekik, amije van. A fiatalabb veszi a neki járó részt, és elmegy. Nem tud otthon maradni.

Ha valaki nem szereti önmagát, állandóan az otthontalanság érzése gyötri ebben a világban. Akkor is, ha van családjá, akkor is, ha van közössége. Egyszerűen nem bír otthon maradni, mert nem szereti önmagát, otthontalan, nem találja föl önmagát Isten szeretetében. Kénytelen elmenni, az egyik csúcserzéstől a másikig szaladni. Mindig valamit csinálnia kell, valamit produkálnia kell, valami eredményt kell fölmutatnia, mert nem szereti önmagát.

Nagyon sokszor így válnak áldozattá, a család áldozatává a férfiak. „Mert nekem mindent meg kell tennem a családomért.” Közben csak arról van szó, hogy utálja önmagát; nem tud leülni, nem tud otthon maradni, nem mer beszélgetni a feleségével és a gyerekeivel. Állandóan a csúcserzést keresi: „Én mindent megtettem értetek. Éjjel-nappal dolgoztam értetek.”

Ezt az anyák is eljátsszák. Egyfolytában fölmutatják, hogy ők milyen csodálatosan sokat tettek. De nem tudják azt megtenni, hogy otthonuk legyen, hogy leüljenek a gyerekeikkel és a férjükkal, hogy a másik legyen a főműsor. Őt hallgatom. Egyszerűen: „Érdekel, hogy mi van veled, hogy érzed magad. Beszélj magadról! Oszd meg a fájdalmaidat, oszd meg az örömeidet, és én is megosztom a fájdalmaidat, örömeimet!” Ha még a gyerekek is bekapcsolódnak ebbe, akkor az lesz a legszebb műsor, a legszebb program, a legszebb ajándék. Ha nem szereted önmagad, akkor menekülsz magad elől, és menekülni fogsz a másik elől is. Mindig menned kell, mindig utaznod kell, mindig programot kell végrehajtanod, mindig csinálnod kell valamit. Ezt is alkoholizmusnak hívják, csak „munkaalkoholizmus” a neve. Veszélyes kábítószer, mert közben el tudod hitetni magaddal és a szeretteiddel, hogy „áldozatot hoztam értetek”. Pedig semmi másról nincs szó, mint arról, hogy nem szereted magad, és be akarod bizonyítani, hogy milyen jó vagy. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy nem kell dolgozni a másikért, a családomért.

Vannak, akiknél ez a másik oldalra billen. Megbénulnak. Nem fölpörögnek, hanem megbénulnak. Fekszenek. Mindig fekszenek. A másik megszakadhat, dolgozhat. „Óh. Én olyan fáradt vagyok. Négy órát dolgoztam. Nekem kijár a pihenés.” Alszik nagyokat, nézi a tévét, olvassa az újságot, pletykál nagyokat. Ugyanarról van szó. Menekül saját maga elől a semmittevésbe. Megbénul. Nem szereti önmagát.

A gonosz nagyon jól ismeri életednek ezt a sebéit. Mindig ebbe a két irányba visz: vagy lustává tesz, vagy fölpörget, aztán kinyúlsz. Valahogy eladod a szeretetedet a legnagyobb áldozatként, és elvárod, hogy mindenki hajbókoljon, mindenki megdicsérjen, mindenki megköszönje ezt neked, pedig csak a gögödet adminisztráltad, az önszeretetedet kábítottad el. Vagy pedig fordítva, lefékez és lustává tesz.

A fiú elmegy, és eltékozol mindent. Mindent szétszór. A narcisztikus, önmagába szerelmes ember vonása a nagyzolási mánia és a tékozlás. Megmutatod, hogy vagy valaki, el tudsz tékozolni mindent. „Fizetek mindenkinek, tessék.” Ezt nemcsak a kocsmákban játsszák, nemcsak ilyen helyeken, hanem máshol is. Hatalmas nagyzolási mánia van nagyon sok pazarlás mögött. Nem tudsz mértéket tartani például a szavakban, a pletykában, a kritikában. „Én tudom a legtöbb információt, én tudom a legtöbbet. Tudod? Hallottad?” Mondod, mondod, és semmi másról nincs szó, csak meg akarod mutatni, hogy te vagy a leginformáltabb, a legokosabb, a legtöbbet tudó. Az igazság pedig az, hogy nem szereted önmagad, de elrejtetted ezt a sebedet valami pletyka mögé, valami nagyzolási mánia mögé. Tékozolsz a szavaiddal, pazarlod, szétszórod őket. Tetszelegsz és kiharcolod, hogy mindenki elismerje: „Te tudod a legjobban. Ezt még senki sem mondta.”

Ezzel a nagyzolási mániával sem rejtheti el a tékozló fiú a kisebbrendűségi érzését, amellyel tovább keresi az elveszett paradicsomot. Azért tékozol, mert paradicsomi állapotot akar teremteni, ahol minden rendben, ahol dúskál, ahol bőség van. Anélkül hogy tudomásul venné, hogy ez egy óra, egy nap, egy hónap vagy egy év alatt elmúlik, elfogy, vége lesz. Beledugja a fejét a homokba. Idegen országba kerül, ahol éhínség van. Disznópásztor lesz. Ez éppen ellentéte annak a tejjel-mézzel folyó Kánaánnak, amit keresett, amiért elindult, amiért kikérte az örökségét. A legmélyebbre süllyedt. Idegen lesz egy országban, és a sertések eledeléből sem adnak neki enni. Kényszeres függetlenségkeresésében szabad akar lenni: „Meg tudom oldani az életemet, majd én megmutatom!” A legmélyebb szolgátságba süllyed, a legmélyebb kiszolgáltatottságba. Még a béreseknek is jobb dolguk van, mint neki. Tulajdonképpen rabszolga lesz a disznók mellett.

Jézus nem véletlenül élezi ki ennyire a képet. A disznók eledeléből sem adnak neki enni. A disznó a legtisztátalanabb állat a zsidók szemében. Amit megeszik, szinte már ételnek sem tekinthető. Ekkor magába száll, de ez a magába szállás még nem a megtérés. Ez még csak számító magatartás. Elkezd gondolkodni. Kitalálja, hogy az apjánál a béreseknek is jobb dolguk van. Elmegy, és azt mondja apjának, hogy „*vétettem ellened és az ég ellen*” (még az égre is hivatkozik), „*arra sem vagyok méltó, hogy a fiadnak nevezz, a béreseid közé fogadj be*”. Ez azt jelenti, hogy „kézben akarom tartani az apámat. Még mindig. Nem fogadom el ingyen a szeretetét. Megdolgozom érte, mint a béresek, és kérem érte a nekem járó részt.” Kitalálja, hogy azért így még kiszámítható minden, mert a béreseknek megvan a munkaideje és a fizetési ideje is. Vagyis minden a helyére kerül. „Én vezetem az apám szeretetét, mert ha megdolgoztam, akkor jár a fizetség.” Kézben akarja tartani az apját, a pénzére hagyatkozik és nem a szeretetére. Arra számít, amit meg tud szerezni tőle.

Ugyanezt játsszuk az Istennel. Nem Istenre hagyatkozunk, hanem le akarjuk fizetni, meg akarjuk fizetni a szeretetét. Ezer ötletünk van (katolikus jámborságaink közepette is), hogy hogyan lehet ezt megcsinálni. Amikor elkezdjük, és nem az jön be, amire számítottunk, pedig mennyi mindent megtettünk, akkor elkeseredünk, vagy föllázadunk. Akkor derül ki, hogy tulajdonképpen csak magunkat szerettük. Nem Isten szeretetére hagyatkoztunk, hanem még

mindig a saját szeretetünkre, a saját nagyságunkra, a saját ügyességünkre. „Meg tudok én ezért dolgozni!” Valahogy kézben kell tartanunk az Isten szeretetét is.

A kisebbik fiú még képtelen elfogadni ingyen az apa szeretetét. Még nem érett meg rá, pedig már a legmélyebb pontokon járt. Azzal kezdi, hogy „*nem vagyok méltó, hogy a fiadnak nevezd*”. Emögött nagyon komoly nagyzási mánia van, amely menekül a konfliktusoktól. Nem meri azt mondani: „Apám, én egy rongy alak vagyok, mert eltékoztam, amid volt. Amit adtál, mindent elvertem.” Inkább a méltatlanság álarca mögé bújik. „Nem vagyok méltó arra, hogy szeress.” Még mindig ki akarja provokálni a szeretetet. „Ugye szeretsz, bár nem vagyok rá méltó!” Nem mer szembesülni a konfliktussal, pedig az megnövelné a lelki fejlődését és a szeretetét is, mert megtapasztalná, hogy ezt nem kell kiérdemelni, nem kell megfizetni, hanem ingyen van. Azt mondja: „*Legalább a béreseid közé fogadj be!*” Vagyis kész arra, hogy a fiúságának minden értékét földadja a vélt függetlenségért. Az, hogy ő az atya fia, ez a legnagyobb kincs. Ezt is hajlandó eladni, földadni, csak azért, hogy független maradjon, hogy kézben tudja tartani az atya szeretetét, hogy még mindig ő irányítsa a dolgokat.

Hogyan gyógyít Isten, amikor ilyenek vagyunk? Emlékszünk, az atya már messziről meglátta. Pontosán tudta, hogy a legnagyobb örökséget képtelen a fia eltékozolni, az ő jelenlétét őbenne. Ez az örökség, ezt nem lehet eltékozolni. (Az istenképüségét nem tudod eltékozolni, az a létedhez tartozik.) Tudta pontosan, hogy hazajön a gyerek, mert ez a szeretet haza fogja hozni. Az a tény, hogy ő az Isten képmása, haza fogja hozni egyszer. Várja. Amikor messziről meglátja, megesik rajta a szíve. Eléje siet és megcsókolja. Ekkor kezdődik a megtérés.

A megtérés mindig az Atya irgalmának a kezdeményezése, mert olyan szeretettel szereti, amely teljesen ingyenes. Nem a fiú kezdeményezéséből indul. Amikor a fiú magába száll, akkor még az önszeretet börtönét és számítását hozza magával. Még nem lépett ki ebből a börtönből, még mindig le akarja fizetni az atya szeretetét. A megtérés akkor kezdődik, amikor az atya a fiú elé siet irgalmával. Az atyának a történet szerint nincsenek feltételei. Nem kezdi a példabeszédet azzal: „Na mi van, te koszos kölyök! Nem megmondtam? Hát emlékszel? Szégyelld magad! Hát még azt is eltékoztad, ami anyádé volt?” Mondaná, mondaná, mondaná..., ha ez az atya mi lennénk. Azt gondoljuk, hogy ezzel jobb belátásra lehet bírni bárkit. Pedig csak büntudatot és lázadást gerjesztünk, szeretetet nem.

Az atya feltétel nélkül fogadja vissza a fiát. Meghallgatja a fiú átgondolt szavait, de egyáltalán nem reagál rá, nem mond semmit neki. Megöleli, megcsókolja, vagyis megmutatja az ő feltétel nélküli irgalmát és szeretetét. A szolgálkhoz fordul, nem a fiúhoz. Nem kezd el társalogni vele, mert a fiú még nem lépett ki az önszeretet börtönéből. Még mindig ő akar irányítani. Az apa a szolgálkhoz fordul, és azt mondja: „*Vágjátok le a hizlalt borjút, hozzatok köpenyt, sarut a lábára, gyűrűt az ujjára!*” Ünnepet ül. Az atya minden feltétel nélkül ünnepet ül. Vagyis visszaállítja a szeretetparadicsomot, ami után a fiú annyira vágyakozott. Visszaadja eredeti méltóságát. A koldusból hirtelen újra egy tiszta, felöltözött, felékesített ember lesz. Visszaadja az istenképüségét, mert „*a fiú elveszett, de megkerült, meghalt és föltámadt*”. A fiú erre nem számított. Mindent átgondolt, de erre nem számított. Ő pontosan tudta, hogy hogyan lehetne megfogni az atyát, de arra nem számított, hogy ez ingyen van. Az atya szeretete ellen nincs orvosság. Egyszerűen ezzel gyógyít meg.

Újra és újra annyi mindent kitalálunk narcisztikus önszeretetünkben; hogyan lehetne Isten szeretetét egy kicsit manipulálni, egy kicsit a mi oldalunkra állítani. Nem hisszük el, hogy a mi oldalunkon áll. Ezért menekülünk, félünk, öngazolunk. A narcisztikust nagyon nehéz szeretni, mert állandóan elégedetlen önmagával, és mindig a másik a hibás. A narcisztikus egész életében bizonyítani akarja, hogy lehet őt szeretni, de úgy érzi, hogy mindig ő húzza a rövidebbet. Így állandóan elutasítja vagy kiprovokálja a szeretetet, ám képtelen befogadni.

Az atya legyőzi a fiát a szeretetével, és közben önmaga marad. Nem köt semmiféle kompromisszumot. Nem megy bele abba a hintajátékba, amit a gyerek talált ki. Megnyitja a fiú önszeretetének a börtönét, és utat mutat az igazi önszeretet felé. A fiú attól kezdve szeretheti magát. Már nem azért, mert ő a béreseknél egy kicsit nagyobb, hanem mert ő az Isten gyermeke, Isten képmása. Szeretheti magát, mert az atya ingyen, feltétel nélkül szereti őt, és ünnepet ül vele. Ez az ünnep feltétlenül szükséges ahhoz, hogy meggyógyuljon a fiú narcisztikus szeretete.

Ennek a történetnek a szentségi vonatkozása a gyónás és a szentmise. Isten mindig ünnepet ül a bűnössel. Minden misén hazafogad téged. Minden szentmise azzal kezdődik, hogy „tartsatok bűnbánatot!”, vagyis nyisd meg a szívedet Isten irgalma előtt. Fogadd el, hogy rászorulsz erre a szeretetre, fogadd el ingyen. Csak meg kell bánnod, azaz meg kell nyitnod azt a sebet, ahol a szeretetre éhes vagy, és Isten ünnepet ül. Amikor befogadod ezt az ünnepet, akkor elkezdesz gyógyulni.

A példabeszédben ott van az idősebb fiú is, a lelkünk másik fele, akinek ugyanúgy meg kell gyógyulnia, ugyanúgy meg kell térnie, mint a tékozlónak, a fiatalabbnak. Ő az engedelmes, aki beleszeretett saját tökéletességébe, saját tökéletességének a képébe. Ő a derék, szófogadó, engedelmes, a kiszámítható. Rá mindig lehet számítani, nélkülözhetetlen ebben a családban. Ő a valódi örökös, mert a kisebb elment; ő megérdemli, a másik nem. Fokozatosan beleszeret saját tökéletességébe. Álarcot visel, ami csak akkor derül ki, amikor a fiatalabb megjön. Addig minden úgy tűnik, hogy ez igen. Nem a másik, hanem ez. Ez igen. Ez egy jó, vallásos ember.

Amikor a fiatalabb megjön, hirtelen kiderül, hogy mi van az álarc mögött. Ő is ugyanannyi követelményt támaszt, mint a fiatalabb. Ő sem érti az apa szeretetét. Neki is fontosabb a szeretet kiszámíthatósága és kiérdemlése. Ő is kézben akarja tartani az apát. Elkezdi vádolni az apját, amikor az kimegy hozzá. „Én egy kecskét sem kaptam, hogy mulathassak a barátaimmal, pedig mindig szolgáltam. És tessék! Hazajön a fiad, és levágotod a hizlalt borjút.” Nem érti az apa szeretetét: hogy szeretheti a fiatalabbat, hogyan szeretheti azt, aki eltékozolt mindent? Álarcot visel, ami mögött frusztráció, agresszió és gyűlölet rejtőzik, de ez nem látszik. Sokszor nyomta el az indulatát és a haragot önmagában. „Mindig ugyanazt csinálom, és még köszönetet sem kapok érte.” Ezt is számon kéri az apjától. De csak akkor, amikor a fiatalabb hazajön. Ekkor kiderül, hogy mi van a szívében. Miközben ő a legjobb ember a világon.

Ugyanígy lebukunk mi is. Engedelmes, kiszámítható, nélkülözhetetlen, derék katolikus keresztények vagyunk. Beleszeretünk ebbe a csodálatos képbe, amit magunkról állítunk, vagy rólunk állítanak mások, el is hisszük, és elégedettek vagyunk. Csodálatosan jól érezzük magunkat e mögött a kép mögött.

Csak akkor buksz le, amikor a bűnös, a másik megjelenik a családban, a közösségben, és kiesel a szerepedből. Elkezdesz hisztizni, ordítani, gyűlölködni, káromkodni. Ha nagyon intelligens vagy, akkor ezt jól elfojtod. Megbünteted magad vagy a kicsiket, mert minden agresszivitásod, minden indulatod a gyengék felé hullámszik tovább. Figyeld meg! Amikor beleszeretsz saját tökéletességébe, és lebuzsz – mert lebuktat valaki a családban, vagyis olyat csinál, ami sérti a tökéletességébe –, akkor először mindig az öreget, a gyereket, a gyengét, a kicsit, a kutyát vagy a macskát bántod. Egyszerűen nem bírod ki, levezeted az agresszivitásodat. Valójában nem a kicsinnyel van bajod, hanem saját magaddal. Neked kell meggyógyulnod. Nem a nagymamának, nem a rokkantnak, nem a betegnek, nem az unokádnak, nem a háziállatoknak, nem is a szomszédoknak, neked kell meggyógyulnod. Amikor azt éled át, hogy frusztrált, agresszív, indulatos vagy, akkor legalább odáig juss el, hogy gyanakodj: „Hátha nekem kell meggyógyulnom!” Meg kell gyógyulnod narcisztikus önszeretetedből, meg kell gyógyulnod abból, hogy beleszerettél a saját tökéletességébe, és képtelen vagy kijönni belőle. Menthetetlen vagy.

Menthetetlen vagy egészen addig, amíg meg nem térsz. Eközben fantasztikusan jó dolgokat csinálsz. Rád mindig számíthat a Jóisten, te mindig kéznél vagy, te mindig tökéletesen, jól működsz. Semmi probléma nincsen körülötted. Csak éppen nem engedted meg, hogy szeressen az Isten. Ezt mindig ki fogod érdemelni, ki akarod érdemelni, be akarod bizonyítani. Kézben akarod tartani a jó Istent is. Úgy ugráljon, úgy tegyen, ahogyan te akarod, ahogyan a te önszereteted diktálja. Csak ő nem hajlandó, mert ő nem ugrálni, hanem gyógyítani akar téged.

Amikor átéljük azt, amit a tékozló fiú bátyja, hogy „mindig ugyanazt csinálom, és még köszönetet sem kapok érte”, akkor gyakran az önsajnálát és az áldozat fátyla mögé rejtőzünk. Nagyon sajnáljuk magunkat, amikor nem úgy jönnek össze a dolgaink, ahogyan szeretnénk volna. Hősies áldozatokat hozunk a családunkért, belerokkanunk, teljesen tönkremegyünk, és azt mondjuk: „Hát nem értem, a Jóisten miért ilyen keresztet adott nekem.” Pedig csak egyetlenegy dolog van e mögött: mivel beleszerettél saját tökéletességedbe, képtelen vagy nemet mondani. Azt hiszed, hogy te végtelen vagy, te bármikor bármit meg tudsz csinálni, azaz tökéletes vagy.

Ha úgy szolgálod a testvéreidet, hogy nem mondasz nemet, akkor egyszer csak sikítani fogsz, hogy elég. Elég az emberekből. Azt fogod megtámadni, aki a legközelebb áll hozzád. Annak fogsz nekimenni. Ez azért van, mert azt hitted, hogy olyan tökéletes vagy, hogy neked nem kell nemet mondanod, neked nem kell pihened, nyugton lenned, neked nem kell enned, neked nem kell egy kicsit elvonulnod, hanem te mindig meg tudsz mindenkinek felelni, készen tudsz lenni a szolgálatra. Ilyenkor nem Istent szereted, bármennyire is istenszeretet címen adod el a dolgaidat. Saját magadba vagy szerelmes. Ez azért fontos, mert nem Isten dicsőül meg, miközben ezt csinálod, hanem te saját magad előtt. Amikor találkozol lázadó testvéreddel, vagy előjön a te lázadó éned, amelyik kikéri az örökséget, lebuksz. Önmagad körül forogsz.

„Nem elég figyelmes az atya, nincs köszönet, pedig itthon voltam, mindig dolgoztam. Még mulatni se mentem el, egyszer sem mentem el diszkóba. Mindig a templomban voltam, mindig rendes voltam, és tessék, nincs köszönet. De megjön ez, és megkap mindent.” Az idősebb fiú sértve érzi magát. Teljesen meglepi a fiatalabb megérkezése. Fáradt és zenét hall. Egész nap dolgozott, hazafelé megy, és útközben zenét hall. Az önértékelését ez fenyegeti, ezért kizárva érzi magát. Ő nagyon rendes. Nem kéri számon az apját, hanem a szolgálkhoz fordul. Nem megy oda az apjához, hogy „mi ez”, hanem odahív egy szolgálk, hogy „mond meg, mi ez”. A szolgálk elmondja, hogy megjött a te öcséd, aki elment, és apád lakomát tart. Erre kiakad. Teljesen kiakad.

A tökéletesség álarca azonnal leugrik, leesik róla, és előtör a rejtett harag. Nem akar bemenni, ezzel ő nem vállal közösséget. Teljesen kiakad, mert kikerült a középpontból, ahol nagyon jól érezte magát, ugyanis ő volt a jó fiú, a jó keresztény, ő volt az engedelmes, a mindig precíz, mindig kiszámítható. Kikerül a középpontból, és ennek az oka a másik, a tékozló, aki hazajött. Ő bezzeg megtehet bármit, az atya nem ismeri el. Így mindig idegen marad számára az atya. Pedig egy helyen laknak. Mindig otthon van, és mégis mindig idegen marad. Elborítja a gyűlölet, elborítja a bosszú és az irigység. Szemrehányást tesz az apjának. Megsértődik, és képtelen megbocsátani. Képtelen megbocsátani azt, hogy az atya kivonta magát az ő számító szeretetének ellenőrzése alól. Nem úgy ugrált, ahogyan ő szerette volna, pedig hát, ő maradt itthon. Megérdemelte volna. Kiakad azon, hogy az atya szabad maradt vele szemben. Azt szereti, akit akar, és úgy, ahogy akarja.

Egy narcisztikus önszeretető ember nem tudja megbocsátani, hogy a másik szabad maradt vele szemben. Istennek se tud megbocsátani, mert Isten szabad maradt vele szemben, vagyis fölkelte a napját jókra és gonoszokra egyaránt. Nagyon idegesítő, hogy nemcsak ránk süt a nap, hanem odébb is, másokra is. Másoknak is vannak örömei, eredményei, sikerei. „Hát azért ez teljesen igazságtalan!” Jó, meg is fordíthatom, máshonnét is nézhetem ugyanezeket.

Kiakadsz a másikon, a másik szabadságán, hogy azt is szereti, és úgy szereti, ahogy te nem is vártad. Igazából magadba vagy szerelmes módfelett, és ezért nem bírod megbocsátani.

Összetörik mindkét ideálja: az igazi apáról és az igazi fiúról. Az atya ezt a fiát is meggyógyítja az ő irgalmas szeretetével. Mégpedig egészen egyszerűen azzal, hogy ő jön ki a fiúhoz. Nem üzen szolgálkával, hogy hívd haza a fiamat, nem rendeli be magához, nem oktatja ki, hanem ő maga jön ki a fiához. Úgy, ahogy a tékozló elé odament, úgy a másik fia elé odamegy, és megszólítja. Az atya itt sem hagyja magát provokálni. Nem megy bele a kompromisszumba, a hintajátékba, s nem is magyarázza meg a dolgokat, hanem szeretetével elébe megy a fiúnak.

Ez a megelőlegezett, „elébe menő” szeretet lesz a megtérés feltétele. Ha feltételeket támasztott volna, sose érinti meg a szívét az idősebbnek, de eléje megy. Azt mondja neki: „Te mindig velem vagy, és mindenem a tiéd.” Ez az, amit narcisztikus önszeretében a fiú nem vett észre. Egyszerűen nem vette észre, hogy mindent megkapott. Végig ki akarta érdemelni a mindent, végig be akarta biztosítani azt, ami ajándék. Egész életében azon dolgozott, hogy ez az övé legyen. Ezért olyan fájdalmas számára, hogy ez nem kiérdemelhető, hanem ajándék. Ingyen kapta. *„Mindennem a tiéd, hiszen te mindig velem vagy.”* A legnagyobb ajándék, hogy az atyával lehetett mindig, hogy otthon lehetett. Ő ennek nem bírt örülni. Az atya vele van és ő az atyával. Éppen ezt nem hitte el a fiú. A legnagyobb ajándéknak nem tudott örülni, hanem másféle ajándékokról álmodozott.

A követelőző depresszió narcisztikus vonása ezt a fiút is vakká teszi. A követelőző depresszió logikája kérlelhetetlen. „Az atya a felelős mindenért.” Ez így működik. Ha bármi történik: „Te vagy a felelős, nem én. Mert én jó vagyok, én nélkülözhetetlen és remek vagyok.” A mi vádaskodásaink mögött ez van. A fiú mindent az apjára vetít ki. *„Egy kecskét sem adtál, hogy mulathassak a barátaimmal.”* Azt gondolja, hogy kihasználja őt az atya. Soha nem köszönte meg ennek következtében, hogy az atya vele egyfolytában törődött, hogy otthonában volt, és együtt volt vele. Ezt sose köszönte meg. A leglényegesebbet elfelejtette, az összes többire figyelt, erre nem. Nem vette észre, mivel számító volt, hogy az apa éveken keresztül szerette őt. Érdemeket gyűjtött, miközben ingyen kapta a szeretetet. Ő is érzéketlen volt az atya együttérzése iránt. Éveken keresztül csendesen szenvedett és szorongott.

A másik boldogsága és szabadsága iszonyúan rosszul esik az ilyen embernek. Ha a másik boldog, a másik szabad, akkor az az ilyen emberben szorongást vált ki. Nem bírja elviselni, bár ezt elfojtja szép csendben. Sokkolja az atya öröme a fiatalabb miatt, a szerinte bűnös miatt. Holott ő ugyanolyan bűnös, ugyanúgy megtérésre szorul, ugyanúgy tékozló, mert nem vette észre azt, ami ajándék, azt, ami ingyen van, azt, amit csak befogadnia kellett volna. Soha semmiért nem kellett volna hálát várnia, soha semmiért nem kellett volna köszönetet várnia. Egyfolytában túláradóan örülhetett volna, mert „mindig velem van az atya, és mindene az enyém”.

Amikor konzumvallásosságot, hasznossági vallásosságot élsz, akkor csak ezt felejtjed el. Bedobod a pénzt, az imát, bedobod az áldozatot, bedobsz mindenféle szeretetszolgálatot, és várod, hogy jöjjön, jöjjön, jöjjön a kegyelem. Ha nem akkor, ha nem úgy, ha nem csak neked, hanem másnak is jön, akkor elég! Vagy nagyon elkeseredsz, föllázadsz, büntudatod lesz, vagy pedig mást vádolsz, mást okolsz, és nem jutsz sehova. Becsapott a gonosz, pedig csak észre kellett volna vened, hogy egyfolytában az Atya szeretetében élsz.

Kiérdemelhetetlenül, ingyen, mert az Atya képmása vagy, az ő gyermeke, a Szentlélek temploma, Krisztus testének a tagja, megváltott, és Isten országában élsz. *„Mindennem a tiéd.* Ennél többet nem adhatok, mert már mindent odaadtam Jézusban.” Ha ennek nem örülsz naponta, akkor véged, akkor mindig magadnak kezdesz el örülni, magadat ajnározod, vagy a másikat bántod. Szomorúságod egyik oka éppen az, hogy beleszeretted saját tökéletességedbe, és nem tudsz kikecmeregni belőle. Tökéletességed mindig fenyegetve érzed: vagy a másik

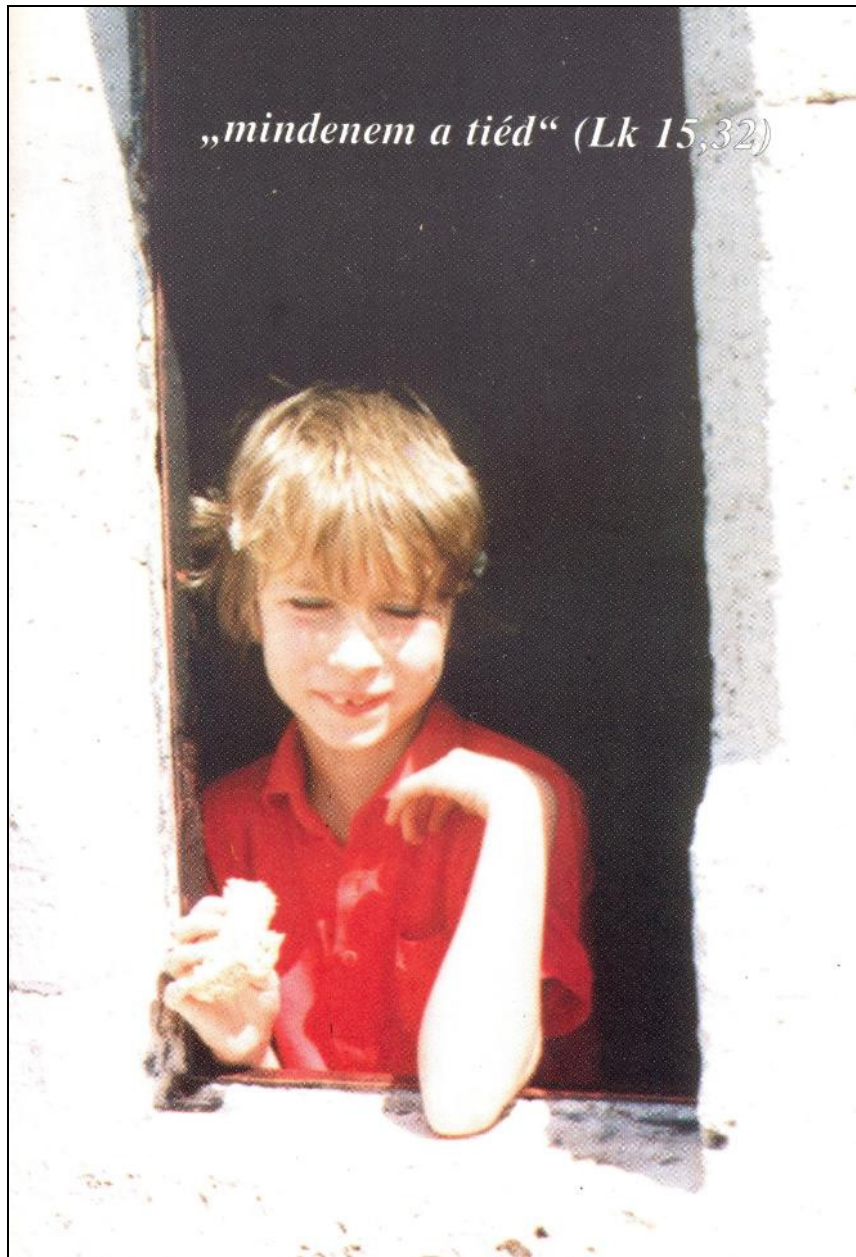
tökéletessége miatt, mert lám, ő is tökéletes, és ez kibírhatatlan, vagy a másik tökéletlensége miatt, mert az meg veszélyezteti a te tökéletességed, mivel felingerel, lebuktat.

Az atya ingyenes szeretete, szeretetének a szabadsága téríti meg az idősebb fiút is. Vagyis feltételezhetjük, hogy ezek után elfogadta a meghívást, bement a lakomára ő is. Az atya abszolút irgalma, szeretetének megfizethetlensége és lefizethetlensége (mind a kettő nagyon fontos) által tudta megváltani az idősebb fiút is a narcisztikus önszeretet szolgátságából az igazi önszeretet, a testvéri szeretet és az istenszeretet szabadságára. Ezt a szeretetet csak elfogadni lehet. Csak hinni lehet benne.

„Mi, akik hittünk, megismertük a szeretetet, amellyel Isten szeret bennünket.” (1Jn 4,16)
Ha hiszel az Atya feltétel nélküli, ingyenes, személyes, visszavonhatatlan szeretetében, és elfogadod, akkor ünnepeled ezt a szeretetet, vagyis legyél hálás ezért a szeretetért. Sokszor. Naponta hetvenszer hétszer. Annyiszor, ahányszor elvéted, ahányszor magad körül kezdesz el forogni. Válaszolj erre a szeretetre! Nagyon egyszerű a szeretetválasz. Istent azáltal szeretjük, akit látunk, vagyis önmagunk által, mert Isten ajándéka vagyunk, és a másik által, mert ő is Isten ajándéka. Így teszed meg a szeretetparancsot.

Az Atya az ő lefizethetetlen, ingyenes szeretetével gyógyít meg mindegyikünket, téged is. Nem ezután fogja odaadni, nem a lelki gyakorlat végén, hanem már megkaptad. Már mindent megkaptál. Azért van ez a néhány nap, hogy el merd hinni végre, és ünnepeled. Ünnepeled, hogy mennyire szeretett, szeret és szeretni fog az Atya az ő irgalmában. Akár fiatalabb, akár idősebb fiú vagy, akár otthon maradtál, akár tékoztál, engedd magad szeretni, s meggyógyulsz.

4. A helyes önszeretetet (Mária Magdolna)



„Istenem, hálát adok hűségédért. Köszönöm, hogy ma is bízol bennünk, hogy újjáteremted bennünk Szentlelked munkáját. Áldalak és magasztallak mindazokért az ajándékokért, amiket mára készítettél, amit elfogadhatunk, amit megoszthatunk testvéreinkkel. Köszönöm, Jézus, azt a szeretetközösséget, amibe bevittél minket, a Szentháromság szeretetközösségét. Tedd teljessé bennünk az Atya szeretetét és az Atya dicsőségét. Amen.”

* * *

Az első tanítás arról szólt, hogy ha hiszel, akkor meglátod az Isten dicsőségét. A főparancsot, annak megvalósítását mindenképpen megelőzi az Isten szeretetébe vetett hit. Csak akkor tudod szeretni felebarátodat, sőt még az ellenségedet is (Jézus kérte tőled), ha hiszel Isten feltétel nélküli, ingyenes, visszavonhatatlan szeretetében, amit már megmutatott, amit már bebizonyított Fia, Jézus Krisztus feláldozásával és a Szentlélek kiárasztásával. Ez a hitnek a titka. Ebből a hitből fakad az, hogy megtanuljuk szeretni önmagunkat. Minden negatív tapasztalat ellenére megtanuljuk szeretni és elfogadni Isten szeretetében önmagunkat. Megtanuljuk szeretni felebarátunkat úgy, mint önmagunkat. Isten ebbe a titokba vezet bennünket.

Szó volt arról is, hogy hogyan gyógyítja Isten a negatív önszeretetet a két fiú, az idősebb és a fiatalabb történetében.

Ezt folytatom a pozitív önszeretettel. Hogyan kell szeretni önmagunkat Istenben? Hogyan történt ez Mária Magdolna életében? Az Ige megtestesülése kellett ahhoz, hogy véglegesen el merjük fogadni, el merjük hinni, hogy szeretet az Isten. „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindaz, aki őbenne* (Jézus Krisztusban, az Atya szeretetében, az Atya szeretetadományában) *hisz, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*” (Jn 3,16) Az Ige megtestesülése, Jézus Krisztus köztünk való léte és köztünk maradása kellett ahhoz, hogy kikerülhessünk a narcisztikus önszeretettől, az önmagunk körüli forgásból. Ez a titok, a hit titka. Krisztus megtestesült, köztünk és bennünk maradt, ez ad lehetőséget arra, hogy megszabaduljunk az önmegvalósítás kényszerétől.

Isten nem azt kéri tőled, hogy valósítsd meg magadat, válj azzá, aki vagy. Ez nem szerepel a Bibliában. Látom a plakátokon, a reklámokon, hogy madártollat akaszt magára az ember, mert azzá válik, aki, vagy pedig zöld pázsitot húz magára, mert azzá válik végre, aki. Te Isten gyermeke vagy, Jézus Krisztus képmását valósítja meg benned az Atya a Szentlélek által. Vagyis az istenképúségedet bontja ki. „*Aki engem látott, látta az Atyát is.*” (Jn 14,9) Neked nem magadat kell megvalósítani, a világ értékrendje szerint szeretve önmagadat, vagyis a hiúságot, a gögödet egyfolytában ajnározni, növeszteni.

Neked, kereszténynek Jézus Krisztust, az ő képmását kell kibontanod az életedből. Ez az irány. Nem te vagy az életed iránya, nem te vagy az életed középpontja, hanem az Úr Jézus Krisztus. Jézus Krisztus képmása ott van a Szentlélek által belevésve a te szívedben. Az Atya „*pecsétjével megjelölt minket, és mint foglalót szívünkbe árasztotta a Lelket*”. (2Kor 1,22) Ahol ott van a Szentlélek, ott jelen van Jézus Krisztus. Ahol ott van a Szentlélek, ott jelen van az Atya is. Az egész Szentháromság ott van a szívedben. Ez csodálatos ajándék.

Önmegvalósításunk pedig azt jelenti: megengedjük Istennek, hogy megvalósítsa, kibontsa bennünk Krisztus képmását. Megengedjük Istennek, hogy Jézus Krisztus képmásaivá tegyen minket. Így leszünk igazán Isten gyermekei, így dicsőítjük meg életünkben az Atyát. Isten ezt is elvégzi bennünk. Ez nem önerőből van, ezt nem érhetjük el a magunk erejéből. Nem azzal kezdődik, hogy elhatározom, és nagy izzadásokkal megmutatom, hogy: „*Én tudok ám Krisztus képmása lenni.*” Jézus Krisztus megtestesülése kellett ahhoz, hogy kiszabaduljunk a hamis önszeretet kényszeréből. Jézus Krisztus megtestesülése kellett ahhoz, hogy Isten meg tudja szüntetni ezt a helyzetet.

Isten nem javított kiadást csinált, nem csak egy kicsit javított az emberen, csak egy kicsit hozta helyre. Ő nem ezt tette, hanem új teremtést alkotott. Teljesen újat hozott létre. Ugy, mint Lázár esetében. Egyszerűen előhívta a sírból, és új életet adott neki. Teljesen új életet. Pünkösöd óta, a Szentlélek kiárasztása óta az ember visszavonhatatlanul belekerült a Szentháromság szeretet-közösségébe. Amit az Efezusi levélben ír Pál: „*Mert kiválasztott minket őbenne* (Fiában, Jézus Krisztusban) *a világ teremtése előtt, hogy szentek és szeplőtelenek legyünk előtte a szeretetben. Eleve arra rendelt minket, hogy fiaivá fogadjon Jézus Krisztus által, akaratának jóságos tetszése szerint.*” (Ef 1,4–5) Ezt pünkösöd óta véghezvitte. Nem a te erőlködésedből, hanem a Szentlélek kiárasztása által. Isten ezt már a

világ teremtése előtt Krisztusban elhatározta, és meg is valósította. Nem te valósítottad meg, nem is én, hanem ő végezte el ezt benned. Vagyis már megtörtént, csak hinned kell. A hitből ki kell bontani ezt a valóságot, ami Jézus Krisztusban, a mi Urunkban van.

Pünkösöd óta (ami szentségileg a keresztségünkben és a bérmlásunkban konkretizálódott) „nem vagyunk többé idegenek, hanem Isten házanépe. Szentek és vértanúk polgártársai vagyunk”. (Vö. Ef 2,19)

Egy egészen új valóságba kerültünk be. A Szentháromság szeretetközösségében élünk, az életünk Jézus Krisztus által el van rejtve az Atya szeretetében. Ez olyan valóság, amit hinned kell, ezt Isten tényleg elvégezte benned. Ha hiszed, akkor meg is tapasztalod ennek a szeretetnek az erejét, ennek a szeretetnek a realitását. Ez nem egyszeri esemény, nem csupán pünkösdkor történt meg. Pünkösdkor indult el ez a folyamat, és a te életedben is valósággá vált. „Isten mintegy foglalóul, mintegy pecsétül, kiárasztotta Szentlelkét a te szívedbe is.” (Vö. 2Kor 1,22) Ezért a pünkösöd, a pünkösdi esemény ott van a te szívedben is. A Szentlélek, Krisztus jelenléte bennünk ki nem érdemelhető ajándék. Ezért se te, se én nem tettünk semmit, ingyen kaptuk Isten szeretetéből ajándékként. Ezáltal lesz az önszeretetünk pozitív önszeretet.

Nem kell többé beleszerelmesednünk önmagunkba. Nem kell többé önmagunkat életünk középpontjává, forrásává és csúcsává tenni. Kizakadhatunk abból a szörnyű kényszerből, amibe mindenki belekerül, aki nem Krisztus központú. Akinek az élete nem Krisztusra irányul, az óhatatlanul részese az önmegváltás, az önközpontú élet bővületének. Nincs más lehetőség: vagy Jézus Krisztus, vagy az „én”. Mi Jézus Krisztusba lettünk beleteremtve, belevonva a Szentlélek által. Ezáltal megvalósítható lehetőség a te életedben is, hogy végre helyesen szeresd önmagad Istenben, mint Isten képmását. Megvalósulhat végre, hogy szeretetben el tudd fogadni önmagadat minden fogyatékosággal, minden nehézséggel, minden bajoddal együtt úgy, mint Isten képmását.

Ne mondd azt, hogy ha szeret az Isten, akkor ilyet nem csinálhat. Ne felejtsd el, hogy az ő szeretete Fiában, Jézus Krisztusban mutatkozott meg, és ő Jézus Krisztust sem kímélte, hanem mindannyiunkért áldozatul adta. Téged, akit az ő Fia Testének, az Egyháznak tagjává tett, ugyanerre szánt. Oda akarja adni neked a feltámadott élet örömét. Meg akarja neked mutatni a feltámadott élet dicsőségét. Ezt csak a halálon keresztül lehet. Azáltal, hogy odaad másokért téged, új életet fog ajándékozni. Ettől kezdve nem kell szörnyű kényszerként azt gondolnod, hogy olyannak kell lenned, amilyenek te akarod magad, vagy amilyenek mások szeretnének téged. Ki lehet kerülni ebből, akkor is, ha egészen közélről érint ez a kényszer, a házastársad vagy a főnököd részéről, a szomszédod vagy a családod, a szüleid részéről. Ki lehet lépni ebből a kényszerből, mert neked nem olyannak kell lenned, amilyenek a másik akar, hanem olyannak, amilyenek az Atya szeretne téged. Meg kell engedned, hogy kibontsa benned Krisztus képmását. (Ezt mindig a másikon keresztül teszi, ne felejtsd el.)

„Jézus Krisztus kiüresítette önmagát, alázatos volt, engedelmes lett a halálig.” (Vö. Fil 2,6–8) Ha azt kéred, hogy Krisztusnak ez a lelkiülete, ez az érzülete, ez a képmása legyen benned, akkor a Jóisten olyan embereket fog neked küldeni, akikkel szemben ki kell üresítened önmagad, akikkel szemben áldozattá kell válnod. El fogja ezt intézni neked, csak kérd nyugodtan, meg fogja tenni. Nem egy nagy alázatos érzéscsomagot küld: „Már olyan alázatos vagyok, hogy már könnyeztem is.” Elküldi neked a testvéredet, és rajta keresztül (a férjeden, a feleségeden, a gyerekeiden keresztül) bevezet az alázat titkába. Megvalósult a pünkösöd; Krisztus megtestesült és itt maradt köztünk. Isten benned él, s ez nem a te műved. Ő árasztotta a szívedbe. Nem csak az vált valósággá, hogy végre szeretheted önmagad, hanem végre megvalósulhat a felebaráti szeretet is. Mert – urambocsá! – nemcsak benned él, hanem testvéredben is. Őbenne is szeretheted Krisztust. Ez nem könnyű, mert csak a hit által nyílik meg. Csak a hit szemével fogod ezt észrevenni.

Teréz anyáról olvastam egy történetet. Egyszer, amikor Londonban járt, nagyon hideg őszi idő volt, zuhogott az eső. Meglátott egy koldust ülni a járdán az esőben. Teréz anya leült mellé a vízbe, az esőbe, és ráterítette a pulóverét a koldusra. Egyszer csak szép lassan ránézett a koldus, és megkérdezte: „Miért tetted ezt?” Teréz anya csak annyit mondott: „Mert te Jézus vagy.” Akkor megszólalt a koldus: „Te is Jézus vagy.” Ilyen egyszerű a hit titka.

Idáig kell eljutnod, vagy ennél még egy kicsit tovább is. Azért van az a 20, 30, 40, 50, 100 év, amit még élned kell, hogy ezt megtanuld a másiktól: „Te Jézus vagy.” Az Atya kimondja rád is, hogy „te is Jézus vagy”. A szeretetkör bezárult. Az Atya szeret bennünk mindent és mindenkit, ha megengedjük neki. Ezt ő végzi el a szívünkben. Csak akkor nem működik, amikor negatív módon szeretjük önmagunkat, vagyis gőgösek vagyunk, amikor nem engedjük Isten szeretetét tovább áramlani, gátat emelünk neki. Az Ige megtestesülése és a Szentlélek kiáradása óta végre megvalósulhat a felebaráti szeretet. Többé már nem csak a zsidókat szabad szeretni a zsidóknak, többé már nem csak a saját klubtagjainkat kell szeretni, a mi közösségünkhöz tartozókat, a mi vallásunkon lévőket, a mi gondolkodásunkat elfogadókat lehet szeretni. Ezután már kiléphetünk ebből a szörnyű kényszerből, mert Isten elvégezte ezt. *„Nincs többé zsidó, sem görög, sem szolga, sem szabad, sem férfi, sem nő; mert mindnyájan egy vagytok Krisztus Jézusban.”* (Gal 3,28)

Mindnyájan egyesek lettünk Krisztusban, mindnyájan testvérek lettünk Krisztusban. „Nyugodtan letehetitek a fegyvert. Nyugodtan lerakhatjátok a félelemből kovácsolt fegyvereiteket, mert ha használjátok, akkor a testvéretekre fogjátok, a testvéreket ölitek meg, mint Káin Ábelt.” Jézus Krisztus óta kikerültünk ebből a szörnyű kényszerből. Szabaddá váltunk a helyes önszeretetre és a helyes felebaráti szeretetre. Azóta felismerhetjük, hogy a másik is Isten képmása, le tudunk mondani arról, hogy a másikat a saját képmásunkra alakíttassuk, amiből rengeteg szenvedés származik. Ha erről lemondunk, akkor rengeteg öröm lesz az életünkben, akkor szabaddá válunk a helyes szeretetre. Isten ezt végzi el bennünk.

Ezt próbálom meg nyomon követni Mária Magdolna életében. Mária Magdolna az evangéliumokban háromszor szerepel. Először Lukácsnál találkozunk vele, aki besorolja azok közé az asszonyok közé, akik Jézus kíséretében vannak, akiket Jézus *„meggyógyított a gonosz lelkektől és a betegségekből”* (Lk 8,2). Azt írja róla Lukács: *„Mária, akit Magdolnának hívnak, akiből hét ördög ment ki.”* (Lk 8,2) Nagyon szűkszavú az evangélium Mária Magdolnával kapcsolatban. A második hely, ahol szerepel, János evangéliumának 19. fejezetében a 25. vers. Ott áll ő is az asszonyokkal Jézus kereszttjénél, és végignézi a drámát. A harmadik hely, amikor találkozik a feltámadottal húsvét hajnalán.

„Mária pedig kinn állt a sírnál, és sírt. Amint ott sírdogált, lehajolt a sírboltba. Két angyalt látott fehér ruhában ülni, az egyiket fejtől, a másikat lábtól, ahol Jézus teste feküdt. Azok megkérdezték tőle: »Asszony, miért sírsz?« Ő azt felelte nekik: »Elvitték az én Uramat, és nem tudom, hova tették!« Ahogy ezt kimondta, hátrafordult, és látta Jézust, hogy ott áll, de nem tudta, hogy Jézus az. Jézus megkérdezte tőle: »Asszony, miért sírsz? Kit keresel?« Ő pedig azt gondolva, hogy a kertész az, ezt felelte neki: »Uram, ha te vitted el őt, mondd meg nekem, hova tetted, és én elviszem!« Ekkor Jézus megszólította őt: »Mária!« Erre ő megfordult, és héberül így szólt: »Rabbóni!«, ami azt jelenti: Mester. Jézus azonban így szólt: »Ne tarts fel engem, mert még nem mentem fel az Atyához, hanem menj el a testvéreimhez, és mondd meg nekik: fölme gyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.« Mária Magdolna elment, és hírül vitte a tanítványoknak: »Láttam az Urat!«, és hogy ezeket mondta neki.” (Jn 20,11–18)

Mária Magdolna a mostani biblikus kutatások szerint nem azonosítható azzal a bűnbánó bűnös asszonnyal, azzal az utcanővel, aki Simon farizeus házában a könnyeivel öntözi Jézus lábát, és a hajával törölgeti. Nem volt Mária Magdolna Jézus szeretője sem, amivé a Jézus-

mozgalom teszi, amiből a Jézus Krisztus szupersztár című film készült. Nem is egy feminista mozgalomnak a jelképe, amellyel egyenlő rangra akarják állítani Mária Magdolnát Jézus Krisztussal (illetve fordítva). Nem tudta elfogadni se a Jézus-mozgalom, se a feminista mozgalom Jézus Krisztus valóságos istenségét, ezért szupersztárt csinált belőle, egy szuperembert. „Nincs más választás, arra a szintre kell hozni Jézust, ahol a többiek vannak. Akkor azonosíthatjuk magunkat a szereplőkkel. Akkor ez a Jézus már passzol nekünk, mert nagyon közel van hozzánk. Ez már igazi. Kicsit több, mint mi, de azért nem Isten. Ezt lehet nyugodtan a saját kényünk-kedvünk szerint alakítgatni.”

A legnagyobb kísértés korunkban, hogy Jézus Krisztus istenségével nem tudunk mit kezdeni, mert ez a hit titka. Az emberségével inkább, ezzel foglalkozunk, analizáljuk. Ezen keresztül próbáljuk azonosítani magunkat vele. Ez fölösleges erőfeszítés, nem vezet sehova sem, legkevesbé a hit titkához, a valódi Krisztus elfogadásához, akiről soha nem szabad elfelejtenünk, hogy szeretetében meghalt értünk. Amikor Jézus Krisztust csak emberi síkra hozzuk, akkor megcsönkítjük a valóságot, és nem akarjuk vállalni az áldozatot. Nem akarunk keresztre menni. Mert ezt már nem értjük. Öngyilkosnak meg fantasztának tartjuk, meg nem tudom minek. Ebben már nem kell követni. Csak az érzéseinkben, csak abban, hogy ez remek. Ez passzol nekünk, ez a Jézus Krisztus, akit az evangéliumok Jézusából faragunk magunknak.

Nagyon szűkszavú az evangélium Mária Magdolnával kapcsolatban. Lukács annyit jegyez meg róla, hogy hét démont űzött ki belőle Jézus. Ez azt jelenti, hogy teljesen szétszórt volt ennek a nőnek az élete. Nem feltétlenül kell megszállottságot gondolnunk, sem azt, hogy hét ördög cibálta össze vissza szegény Mária Magdolnát, ettől lett prostituált, vagy ettől esett szét az élete. Nem mindig ilyen látványosan működik a gonosz. Egészen ritka az ilyen durván megszállott vagy erősen fogva tartott ember közöttünk. Sokkal egyszerűbb dologra gondolhatunk akkor, amikor ezt olvassuk. A gonosz a Biblia szerint Diabolosz. A diabolosz azt jelenti, hogy szétszór, össze-vissza dobálja azt, ami együtt volt, ami egységben volt. Így nevezi az Újszövetség a gonoszt, a démont.

Amikor valaki kiszolgáltatja magát a gonosznak (és itt most nem kell sátánizmusra gondolni, hanem elég, ha teret ad az élete valamilyen területén a gonosznak), akkor szétszórt lesz az élete. Bemegy és szétdobálja azt, ami egységben volt. Szétdobálja az ember és Isten kapcsolatát, az ember és ember közötti kapcsolatot, mert ő a Diabolosz. Ő az, akinek az az identitása, hogy szétszórjon mindent, amit Isten egységbe vitt. A gonosz állandóan azon dolgozik, hogy elszakítson, elcsábítson minket Istentől. Nagyon eredményesen dolgozik.

Egyedül az a célja, hogy vedd le a tekintetedet Jézusról. Nem kell annyit foglalkozni Istennel. Azaz minden más fontosabb, mint a Szent. Nem úgy csábít, hogy megmagyarázza neked, nem kell Istennel foglalkozni, hanem nagyon fontossá teszi azt, amivel foglalkozol. Fontosabbá, mint az Istent, mint a Szentet. Azzal csábít el, hogy ez neked nagyon fontos. „Neked most el kell mosogatnod, vasalnod kell. Nehogy már nekiállj imádkozni, mert akkor semmi nem lesz belőled. Mert aztán jön a férjed, aztán majd megkapod a magadét. Ha szereted a férjedet, ezt meg kell csinálnod. Tedd meg!” Ha bedölsz neki, ha fontosabb lesz, hogy a férjedre tekints, akkor összedobál. Ez nem azt jelenti, hogy nem kell mosogatnod, mosnod, vasalnod, hanem másképpen, Istenre tekintve kell megtenni mindezt.

Ne engedd elvonni a figyelmedet, mert a kísértő pont azt akarja, hogy valamilyen módon levegyük a tekintetünket az Istenről, a Szentről! Elhitesi velünk, hogy van egy senki földje. Van a szent, van a kísértés és van a senki földje: amikor azt mondod, hogy ez még nem bűn. Ilyen nincs, ez a gonosz trükkje. Azt mondja: „Figyelj, van itt egy senki földje. Nyugodtan menjél be ide. Nem kell mindig jámborkodnod, és természetesen ne is tegyél rosszat! Itt ez a senki földje. Ez még nem bűn, ha ezt megteszed.” Ha azonban ezt elhiszed, akkor már ájtóttél az ő térfelére. Nincs senki földje. Vagy Isten oldala felé tartasz, vagy visszafele, ellenkező irányba. Köztes állapot nincs, nem létezik. Ez a gonosz trükkje. (Elhitesi veled, hogy ez még

egyáltalán nem bűn, és ebből nem kell problémát csinálnod.) Ami elfordít a szenttől, az automatikusan a gonosz, a démon területére vezet. Nincsen senki földje Isten világa és a gonosz játszótéren között.

Talán világos számodra: nem kell, hogy látványos legyen a démon támadása. Esze ágában sincs nagy durr-durral vadászni rád. Hiszen akkor sose foghatna meg. Nem látványosan csinálja, hanem nagyon egyszerűen, finoman, rafináltan.

Mária Magdolnát a gonosz, a démonok a teljes irányvesztettség állapotába vezették. Nem tudta, hányadán áll önmagával, és hányadán áll másokkal. Az életében önmaga volt az ősképp, nem Isten, akinek a gyermeke volt, akihez tartozott. Amikor nem tudjuk, hogy honnan hová tart az életünk, hogy Isten képmása vagyunk, hogy Jézus Krisztust akarja kibontani bennünk az Atya, amikor irányt tévesztünk. Elszigetelődünk, nem látjuk életünk forrását és célját, azt csak magunkban találjuk meg. Erősen függünk a másiktól, a körülöttünk élő emberek legkisebb rezdülésétől is, mert ebben keressük önmagunkat. A másiktól függetlenül függünk. Ilyenkor teljesen a kívülről jövő impulzusok irányítják az életünket. Ez örület. Mert ezt mondta a főnököm, ezt mondta az X, ezt mondta az Y, ezt mondta a Z. Mindenkit megkérdezel, és senkinek a tanácsára sem hallgatsz igazán. Egyiket se valósítod meg, és egyre jobban a félelem állapotába kerülsz.

Egyre inkább úgy érzed, hogy magadra maradtál, el vagy szigetelve. Elveszítetted az irányt. Ilyenkor kompenzálásként, pótcselekvésként az egyik cselekvésből a másikba menekülsz. Fölpörgetjük az életünket, és rendkívül fontos dolgokat csinálunk. Egyfolytában. Igazi eredmény nélkül. Közben jól kifáradunk, nem pihenünk, kinyúlunk. Természetesen áldozatot hoztunk, de a gonosz becsapott bennünket. Menekülsz a belső úrról, ami bent van a szívedben.

Amikor nem fedezem fel Isten képmását önmagamban, amikor az életem forrása és célja nem Isten, akkor csak magamra maradok, és hatalmas úr tátong bennem. Ezt az úrt be kell tölteni. Vagy azzal, hogy fölerősítem a zajt magam körül, és állandóan megy a zene, megy a zene, megy a zene, a szöveg, a beszélgetés, a program. Mindig valaminek történnie kell, mert különben megőrülök, ha csend van. Nem bírom ki, hogy csend legyen körülöttem. Valamit mindig csinálni kell, valamit mindig hallgatni kell, valaminek mindig történnie kell. Ekkor már teljesen üres vagy belülről, képtelen vagy magad maradni, mert elviselhetetlen az ürességed, a magányod. Vagy cselekvésekbe menekülsz, vagy pedig zajba. Ez a belső üresség néha egészen hangos.

Valaki ezt a hasonlatot mondta: „Olyan ez, mint amikor a kutya farkára üres konzervdobozokat kötnek. Megőrül a kutya, mert menekül a zaj elől, a farkára kötött üres dobozok elől. Megbolondul teljesen, mert nem tudja lerázni, azok meg csak zörögnek. Minél jobban fut, annál jobban zörögnek, és annál hangosabbak.” Ilyen csapdába visz minket a gonosz, amikor a bennünk lévő belső úr fölhangosodik, és a menekülés állapotába kerülünk. Elkezdünk önmagunk elől menekülni, munkába vagy tétlenségbe. Céltalan, remény-vesztett, elszigetelt lesz az életünk.

A hét a teljesség száma, ami azt jelenti, hogy Mária Magdolna egész élete teljesen összekuszálódott. Ilyen értelemben talán te is találkoztál már a gonosz működésével a saját életedben. Milyen csendesen, milyen remekül, milyen ügyesen tudja ő ezt véghezvinni. Nem csak látványos megszállottságra kell gondolni. Amire azt mondod: életemnek ezt a területét megszállta a gonosz, majd kiűzöm nagy erővel. Ilyen is van, de finomabban is működik, ami veszélyesebb, ami lassabban dolgozik, de biztosan elpusztít. Mert nem ismered fel, hogy ő van mögöttem, nem ismered fel, hogy ő tevékenykedik az álarcok mögött.

A gonosz mindent megtesz azért, hogy a hit helyébe a tudásodat nagyítsa föl, vagy pedig az érzéseidet. Azon fáradozik, hogy mindent a tudásoddal, a logikáddal közelíts meg. Amit nem tudsz összeegyeztetni az értelmekkel, az nincs is. Isten mindvégig a hit titka marad. Eljuthatsz egy jó darabig Isten megismerésében az értelmekkel is, de végül át kell adnod a

terepet a hitnek. Vannak dolgok, amiket csak a hit titkaként tudsz elfogadni. Senki soha nem tudja bebizonyítani egyértelműen, mérhetően, hogy az ostyában Jézus Krisztus valóságosan testében, istenségével és emberségével jelen van. Ezt soha egyetlen kémikus sem fogja neked bebizonyítani, mégis benne van. Egyetlenegy atomfizikus sem fogja bizonyítani, mégis ott van. A Szentlélek munkáját sem tudjuk pontosan mérni.

A kísértő vagy azt akarja, hogy állítsd az értelmeket a hit helyére, s ekkor megcsonkítja a valóságot, vagy ami még divatosabb (mert már nem hiszünk igazán az észnek sem), maradnak az érzéseink. Nagy erővel dolgozik azon a gonosz, hogy ezt az úrt (mert nem hiszed el istenképűségedet, és üresnek érzed magad) betöltse az érzéseiddel. Mindig az érzéseinket hajszoljuk, és igazából nem Istenben hiszünk, hanem az érzéseinkben. Azt gondoljuk, hogy akkor működött Isten, amikor úgy éreztük. Egészen egyszerű. Akkor volt jó az ima, amikor úgy éreztem, hogy imádkoztam. Akkor volt jó a gyónás, amikor úgy éreztem, hogy gyóntam. Akkor volt jó az áldozás, amikor úgy éreztem, hogy áldoztam. Teljesen fölébe helyezük a hit titkának az érzéseinket. Ilyenkor már nem Istenben hiszünk, hanem az érzéseinkben. A hit realitását, valóságát az érzéseink alá rendeljük. Hatalmas csapda. Így az egész kinyilatkoztatást a feje tetejére állítjuk. A tapasztalatot, amit az érzéseinkkel felfogunk, nagyobbak tartjuk, mint a hit realitását, aminek semmi köze az érzéseinkkel felfogható tapasztaláshoz.

Egyszerűen, ha imádkoztak érted, és nem éreztél semmit, az ima a hit titka volt és érvényes volt. Isten elvégezte benned azt, amit testvéreid szolgálatán keresztül el akart benned végezni. De ha te csak az érzéseidre hagyatkoztál, akkor lehet, hogy azt mondod: „Isten nem tud rajtam segíteni, mert nem történt semmi. Még csak nem is könnyeztem.” Nem ezen múlik, sőt ennek semmi köze hozzá. Azon múlik, hogy Isten működött, mert kérted és kérték. Pont. Ha közben még éreztél is valamit, az nagyon nagy ajándék. De ne azt tekintsd bizonyítéknak, hogy „éreztem, ami azt jelenti, hogy Isten működött”. Nem ezen múlik. Higgyél abban, hogy „*tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek őt!*” (Mt 6,8) Ezzel a hittel kérj! Kérj bármit, majd meg fogod kapni! Azt fogod megkapni, amit ő a szeretetében a legjobbnak tart számodra.

Eckhardt mester (a 12. század nagy rajnai misztikusai közé tartozik) a következőt mondja (régén volt, de teljesen érvényes): „Egyes emberek Istent a szemükkel akarják meglátni, és úgy akarják Istent szeretni, mint egy tehenet, amit teje, sajtja miatt szeretnek, mert hasznos nekik. Így tartják azok, akik Istent külső adományaiért vagy belső indíttatásaiért szeretik. Ezek a sajtát hasznukat szeretik, nem Istent.”

Csak azzal az Istennel vagyunk hajlandók közösséget vállalni, aki „tejel” nekünk, akit meg lehet „fejni” egy kis karizmával, egy kis ajándékkal, egy kis kegyelemmel. Istent nem ezért kell szeretni. Ezt mind megkapod, mert szeret. Őt önmagáért kell szeretni. Azért, mert van. Isten sem azért szeret téged, mert már tudsz beszélni, járni. Azért szeret, mert vagy! Nem azért, mert diplomás lettél. Akkor is szeretne, ha értelmi fogyatékos maradtál volna. Azért szeret, mert vagy. Nem a hasznosságod miatt, hanem mert vagy. Istent sem lehet azért szeretni, mert ez nekünk nagyon megéri. Itt is és odaát is. Nem lehet azért szeretni, mert csak-csak csurran valami a mennyországból, mert hiszen azt ígérte. Nem a hasznossága miatt, nem a teje és a sajtja miatt kell szeretni, hanem azért, mert van.

Ez a kép nagyon kifejezi azt, hogy az érzéseinkre és az érzéseinkre hagyatkozunk, vagy a hitünkre. A hit nem zárja ki az érzéseket, csak szeretné, ha fölébe kerülne, ha nem rendelné alá az érzéseidnek a hit valóságát. Fordítva: a hited alá rendeld az érzéseidet, vagyis akár éreztél valamit, akár nem, az valóság. Ha pedig Isten megengedte, és éreztél is valamit, az meg hab a tortán. Rátette, még egy kicsit kidíszítette. Van, aki csak a díszítést szereti, pedig a torta a lényeges. Jézus kikökött a mindennapos fogyasztói vallásosságodból. Ez a tej meg a sajt; vagyis hasznos-e ez a kapcsolat? Isten mindig kimozdít bennünket az unalomból, amit annak elfogyasztása jelent, amit jótetteinkkel kiérdemeltünk, megérdemeltünk. Én jót teszek,

és várom a tejet meg a sajtot a jó Istentől. A nagy mennyei tehén termel nekem. Bocsánat, de néha ilyen istenképünk van. Ez konzum. A világ gondolkodása teljesen eltakarta a hit valóságát. Ilyen isten a hasznossági Isten. Az a nehézség, hogy amikor nem úgy tejel, ahogy én szeretném, akkor föllázadok ellene, káromlom, vagy megtagadom. Azt mondom, hogy nincs is, pedig csak más, mint amilyenek én szeretném. Ilyen Istennel én nem akarok közösséget vállalni.

Ha átadjuk az életünket Jézus Krisztusnak, a helyzetünk javulni fog, akkor is, ha nem éreztünk semmit. Az életátadás azt jelenti, hogy állandó, folyamatos kapcsolatban akarunk maradni Jézus Krisztussal. Vagyis nem hisszük el, hogy van senki földje, hanem állandóan Jézus Krisztusra akarunk figyelni. Hetvenszer hétszer, vagyis mindig. Az életátadás nem fehér mágia: „Átadtam az életemet, kisajátítottam magamnak az égieket, azt csinálják, amit én akarok. Megérte átadni az életemet: most már teljesen Jézusé vagyok, és Jézus az enyém. Kisajátítom, és együtt intézzük a világ dolgait.” Nem igaz az sem, hogy „átadtam az életemet, és most már nem történhet velem semmi rossz”. Ekkor azonnal elbukta.

Itt is érvényes az, ami Péterrel történt. Amikor Péter kilép a vízre, és süllyedni kezd, nem hivatkozhat arra, hogy de hát Jézus hívta ki. Nem Jézus problémája, hogy Péter süllyed, és nem is a víz problémája. Ez Péter hitének a problémája. Levette a tekintetét Jézusról, és egyből süllyedni kezdett. Nincsenek cölöpök. Nincsen semmi. Vagy Jézusra nézel, és jársz a vízen, vagy leveszed a tekintetedet, és süllyedsz. Ennyi az egész. Ennyi az életátadás. Ha átadtad az életedet bármelyik Szentlélek-szemináriumon, mindegy, hogy mekkora érzéseid voltak, hogy eldöltél vagy nem döltél, lebegtél vagy pedig csak álltál. Teljesen mindegy, ez valóság. A hit valósága. Te ezt megtetted, Isten pedig nem csak játszik veled, hanem komolyan vett. Elhitte neked, hogy te ezt komolyan gondold. Ha te ebben akarsz maradni, nem kell mást csinálnod, mint megtanulni folyamatosan Jézusra figyelve járni.

Jézus átadta az Atyának az életét. Ez azt jelenti, hogy neki, mint embernek, meg kellett tanulnia állandóan az Atyára figyelve cselekedni. Nem volt könnyű. Néha éjszakákon át kellett imádkoznia ezért, de meg kellett tanulnia az Atyára figyelve élni a küldetését. Az életátadásnak ebből következően naponta, folyamatosan kell történnie.

Ez az értelme a Jézus-imának, ez az értelme a rózsafüzérnek. Megtartja a szívedet, a figyelmedet, a lényedet a hit valóságában. Több, mint az eszed, több, mint a racionalitásod, több, mint az érzésed. Nem érzel semmit, de benne vagy egy valóságban. A hit valóságában. Csodálatos ajándéka ezeknek az imáknak, hogy ébren tartják a szívedet, gátat, akadályt támasztanak a démonoknak, hogy ne tudjanak behatolni az életedbe, hogy ne tévedj a senki földjére, az ellenség területére.

Ne hidd, hogy akkor még nincs probléma, ha azt mondd: „Most éppen nem figyeltem Istenre, csak egy kicsit mást csináltam.” Abban a pillanatban már süllyedni kezdesz. Jézus nem a vizet magyarázza: „Jaj, vigyázz, Péter, nagyon mély!”, hanem azt mondja: „*Te kishitű! Miért kételkedtél?*” (Mt 14,31) „Miért nem figyeltél rám?” – csak ez a probléma, ha süllyedni kezdesz. Nem kell analizálni, hogy „biztosan azért, mert apám meg anyám meg a szociális körülményeim meg a...” Nem! Nem figyeltél Jézusra. Ne mentsd fel magad, és ne vádolj senkit. Emeld újra a tekintetedet arra, akinek átadtad az életedet.

Mária Magdolna szabadulása azáltal történt, hogy kapcsolatba került Jézussal. Nem tudjuk, hogy ez a találkozás mikor jött létre és hogy hogyan, csak a végét, az eredményét írja le a Biblia: Mária Magdolna megszabadult a teljes elszigeteltségtől. Szabadulása azáltal jött létre, hogy Mária Magdolna találkozott Jézussal, és közösséget talált azokkal az asszonyokkal, akik Jézus központúak voltak, akik Jézust követték és segítették. Ez új irányt adott az életének. Már nem magával kellett foglalkoznia, hanem a közösségbe kellett bekapcsolódnia.

A hét a teljesség száma, vagyis amikor kiűzte a démonokat Jézus, ez azt jelenti, hogy Mária Magdolna élete minden területén meggyógyult. Egész élete megtalálta a helyes

irányultságot. A közösségi élet azokkal, akik ugyanarra a névre, Jézus nevére hallgattak, új irányultságot, új indítást adott Mária Magdolnának. A magára néző, önmaga körüli forgás véget ért. Az életét beteljesítő kapcsolatok utáni vágyakozás befejeződött. Másokban mindig önmagát kereste. Így túlságosan ragaszkodott az emberekhez, a dolgokhoz, és csak növekedett a vágya, hogy teljes egészében önmagáért szeressék. Csak Isten szeretete (Jézus Krisztus által) ajándékozta meg őt az egész embert elfogadó szeretettel.

Úgy kell szeretnünk, ahogy Isten szeret bennünket. Nem kell többé kényszeresen másokban keresni önmagunkat. Megszabadulunk attól a fájdalomtól, hogy a másik nem felel meg annak a képnek, amit én kialakítottam róla.

Mária Magdolnát ez a barátság megszabadítja ettől a kényszertől. Szétosztja egész vagyonát, hogy támogassa Jézust és tanítványait. Egész emberként adja magát Jézusnak, és új személyiséget kap Jézustól. Lényegtelen lesz a múltja, az előtörténete. Jézus elvezeti az életnek egy új rendjébe, egy tudatosan vállalt szabad közösségbe azokkal, akik együtt éreznek és gondolkodnak Jézussal és vele. Ez a közösség ott Jézus körül, az asszonyok és a tanítványok, az úton lévő Egyház, vagyis mi vagyunk. Ez lett Mária Magdolna új élettere. Kikerült az elszigeteltségből, és bekerült az úton lévő Egyházba, Jézus közösségébe.

A másik evangéliumi részben Jézus keresztnél találjuk Mária Magdolnát. Ez nemcsak a többi asszonymak, hanem neki is sokkot jelent. Az ő életét is keresztre feszítették Jézussal. El kell szakadnia attól, akit szeret. Ha nem lehetett tovább együtt Jézussal, az élővel, akkor úgy dönt, hogy együtt akar lenni Jézussal, a halottal. Ott marad a sírnál. Sokkos állapotba kerül. Nem tudja elengedni Jézust. Ő is meghal, mert akit szeret, azt megölték, nincs többé.

Ezt követi a János-evangélium 20. fejezete, amikor találkozik a feltámadott Jézussal. Mária Magdolna felismeri a mestert, a rabbónit, azáltal hogy Jézus a nevéen szólítja. Addig nem ismeri fel, de amikor Jézus megszólítja: „*Mirjam*”, akkor felismeri a mestert, leborul, és átkarolja a lábát. Magánál akarja tartani ezt az embert azért, hogy ő élhessen. Ki akarja sajátítani Jézust. Jézus azt mondja neki: „*Ne tarts vissza!*” „*Ne tartóztass, ne sajátíts ki.*” Küldetést ad neki: „*Menj a testvérekhez (vagyis a közösségedhez), és mondd el nekik, hogy elmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez.*” Jézus minket nem magához akar kapcsolni, hanem az Atyához, ahhoz, aki még rajta is túl mutat. Mindegyikünket az Atyához akar vinni, mert az Atya gyermekei vagyunk. Ezért jött. Az Atyát akarja megdicsőíteni, és az Atyához akar bennünket vinni. Nem köt bennünket magához. Nem köti magához Mária Magdolnát sem.

Jézus szava: „*Ne tarts vissza!*”, megszabadítja ezt az asszonyt a birtoklási vágytól, hogy kisajátítsa magának Jézust. „*Ez az én Jézusom, és kész. Azt csinálja, amit én akarok.*” Nem engedi leragadni a vélt szükségleteinél. Új lehetőséget ad. Csak így tud növekedni ez a kapcsolat. Csak a távolságban tud létrejönni egy új, személyes és bensőséges kapcsolat az Atyával. Csak így tudja elküldeni a Szentlelket. Ha enged Mária Magdolnának, létrehozunk egy asramot, egy farmot valahol Palesztinában, és letelepszene a tanítványokkal, mert Jézust, a feltámadottat maguknak akarják, akkor maximum egy zarándokhelyünk lenne. Mindenki elmehetne, nem Mekkába, hanem ide, ebbe az asramba. Mindenki megnézhetné, hol főzött Mária Magdolna Jézusnak, hol ült Jézus, stb.

Jézus nem engedi kisajátítani magát, hanem elmegy, pedig szereti a tanítványokat, szereti Mária Magdolnát is. Ezzel egy új kapcsolatot hoz létre, ezáltal tudja elküldeni a Szentlelket. A Szentlélek által mélyebb kapcsolatba kerül Mária Magdolna Jézussal, mint bármikor. Belső egység jön létre köztük. Addig megfoghatta a kezét, a ruháját, adhatott neki enni, hallgathatta a szavát, de a Szentlélek által teljesen egyesülhet Jézussal. Nagyobb egységet hoz létre Jézus, de ehhez Mária Magdolnának el kellett engednie őt.

Miattunk is el kellett engednie, mert mi sem egyesülhettünk volna Jézussal, ha ott marad, és emlékhelyet épít magának vagy a tanítványok neki. A Szentlélekkel való egység fölülmúlja minden testi-lelki vágyakozásunkat. Messze több annál, mint amit el tudunk

képzelné, mint amit kérni mernénk Istentől a vele való egységért. Újra a hit titkánál vagyunk. Ez nem mérhető, ez csak hihető és befogadható. Jézus így tudja megnyitni az Atya dicsőségébe vezető utat.

Mária Magdolna küldetést is kap. Már nem önmagát hirdeti. Lehetőséget kap arra, hogy szeresse önmagát, Istent és embertársait. Már nem a fájdalmas múlttól, nem a jövőről, hanem a jelenről beszél. Erről tesz tanúságot. „*Láttam az Urat!*” – ezt mondja a tanítványoknak. Ez az ő örömhíre. Ő az apostolok apostola, aki elsőként viszi ezt az örömhírt a Feltámadottról a világnak, nekünk: „*Láttam az Urat!*”. Már nem önmagával van elfoglalva, hogy milyen, mennyire szétszórta volt, nem is azzal, hogy mi lesz, hanem csak a jelennel. Mert csak a jelenben van jelen az Isten. Mert ő az örök jelen. Nem múlt, nem jövő, hanem jelen. Itt és most lehet vele találkozni. „*Láttam az Urat!*” – ez kiáltás, örömkialtás. A szabadulás tanúsítja, a helyes önszeretet legszebb kifejezése.

Összefoglalva az egész folyamatot: ahhoz, hogy kiszabadulj az önmagad körül való kényszeres forgásból, a negatív önszeretetből, ahhoz, hogy megszabadulj önmagad imádatától, találkoznod kell Jézussal, mint Mária Magdolnának. El kell fogadnod azt az új közösséget, melyet Jézus kínál neked, a te testvéreidet. Meg kell engedned, hogy megszabadítson a hamis kötődésektől, meggyógyítson, hogy még azzal se kísérletezz, hogy kisajátítsd Jézust. Ne legyen olyan istenképed, mint a tehén, a tej és a sajt. Nem sajátíthatod ki magadnak. Csak befogadhatod újra és újra az ő legnagyobb ajándékát: önmagát, a Szentlélek által. „*Mindenem a tiéd.*”

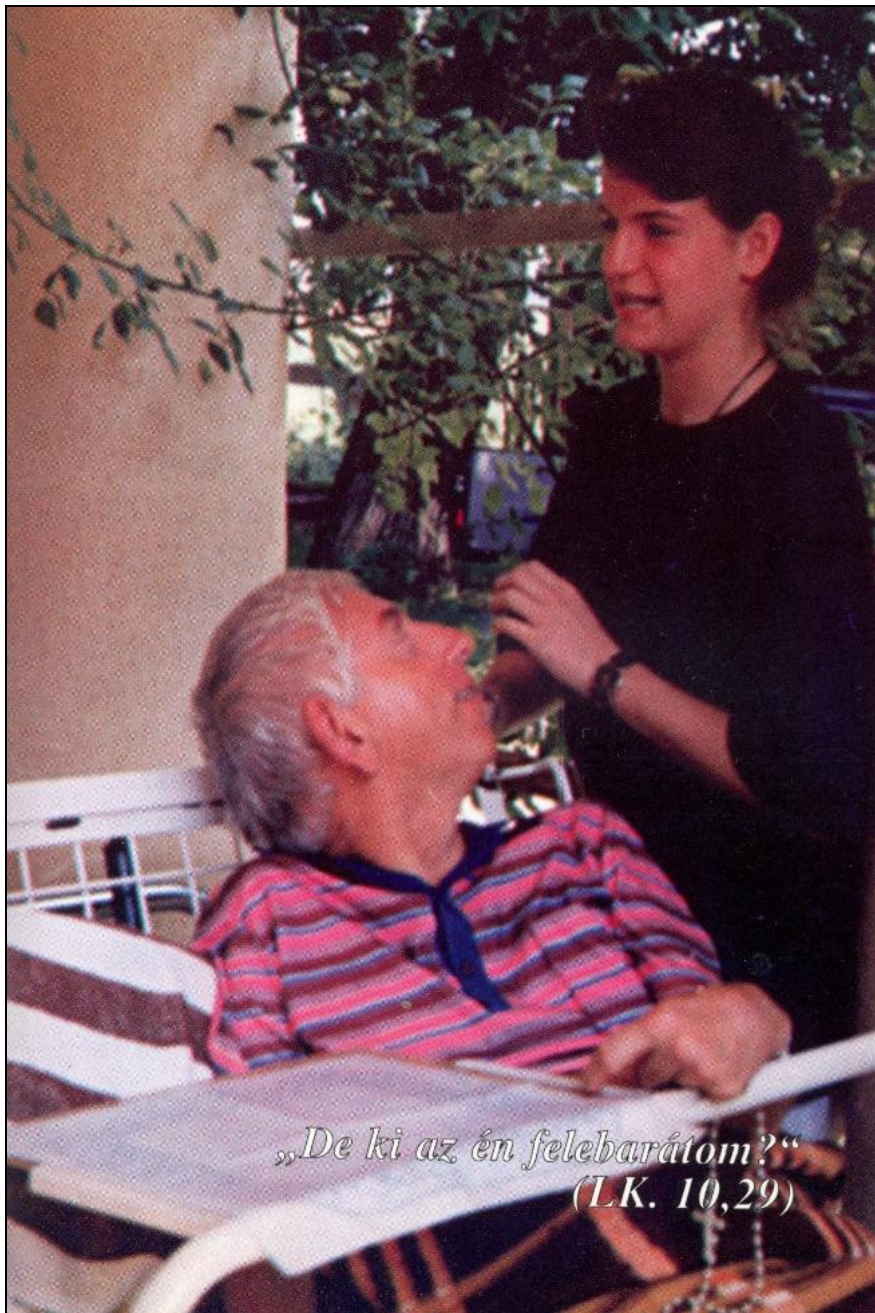
„*Mindenem a tiéd.*” Nem hiányos az Isten ajándéka, mindent odaadott neked. Ebben a biztonságban élünk. Ne magadról tegyél tanúságot, hanem arról, hogy „*láttam az Urat!*”, arról, hogy „*így szeret az Isten!*” Jézusról tegyél tanúságot, és az Atya szeretetéről, hogy látván tetteidet, hallván a te szavaidat, dicsőítsék az Atyát az emberek. Amikor ebbe a folyamatba belépsz, többé már nem kell összehasonlítgatnod magad másokkal, a test többi tagjával. Amikor összehasonlítgatsz, mindig magányossá válsz. Elfelejtetted, hogy te milyen ajándékokat kaptál. Azt hiszed, hogy a másik többet kapott. Ha megértenéd, hogy milyen feladatot kaptál Istentől, nem hasonlítgatnád magad másokhoz. Istent önmagáért kell szeretni, és ő téged önmagadért, úgy és olyannak szeret, amilyen vagy. Nem azért, mert jobb vagy, mint a szomszédod, nem azért, mert elesettebb vagy, mint a másik, hanem azért, mert vagy és olyan vagy, amilyen vagy. Ezért szeret.

Teljesen speciális, egyéni ajándékokat kaptál, amelyek nélkülözhetetlenek a mi közösségünkben vagy abban a közösségedben, ahol vagy. Úgy csak te tudod szeretni az Istent és embertársaidat, ahogyan te kaptad ajándékba. Más soha nem tudja őket úgy szeretni. Azokat csak te tudod úgy szeretni, más soha. Az a legszebb ajándék, hogy te másképpen tudod szeretni őket. Ezzel mindannyian gazdagabbak vagyunk és megajándékozottak. Mindenki sajátos ajándék Istentől. Mindent megkaptál, minden adományt a feladatod, a küldetésed teljesítéséhez. Ezekért az adományokért imádkozni kell, vagyis befogadni.

Nem szabad elfelejtened, hogy nem magadért, hanem mások építéséért, a közösségért, a test tagjaiért kaptad őket. Neked nem a saját dicsőségedre kell fordítanod őket, mert a legnagyobb dicsőséged az, hogy az Atya dicsőségében, az örök életben élsz. Az üdvösségedet éled. Nem neked kell fényesítened a glóriádat. Isten azt már előkészítette. A nevedet fölírtta a mennyben, hazavár, és itt van veled. Már nem kell összehasonlítani másokkal magadat, végre örülhetsz a saját gyönyörű ajándékaidnak, szeretetválaszként odaadhatod Istennek és embertársaidnak, ezáltal megdicsőítheted az Atyát.

Most újra meg kell engedned, hogy szeressen téged az Isten. Tölts el egy órát csendben az Oltáriszentség előtt!

5. A felebaráti szeretet (Az irgalmas szamaritánus)



„Istenem! Köszönöm, hogy tebenned elfogadhatom magam feltétel nélkül, tebenned elfogadhatom az Atya ajándékait. Köszönöm, hogy megtanítasz a helyes felebaráti szeretetre. Vezess tovább bennünket ezen az úton! Ámen.”

* * *

Ha hiszel abban, hogy Isten feltétel nélkül szeret téged, ha hiszel Isten szeretetében, ami megelőlegezett szeretet, melyet már akkor ajándékba kaptál, amikor még bűnös voltál, ha hiszel ebben a szeretetben, akkor el tudod fogadni önmagadat olyannak, amilyen Isten

szemében vagy, akkor mint önmagadat, úgy tudod szeretni a felebarátodat is, akit Isten ugyanígy megajándékozott szeretetével.

A felebaráti szeretetet jól példázza az Irgalmas samaritánus példabeszédén keresztül.

„Ekkor fölállt egy törvénytudó, hogy próbára tegye, és így szólt: »Mester! Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?« Ő ezt válaszolta neki: »Mi van írva a törvényben? Hogyan olvasod?« Az így felelt: »Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből, minden erődből és egész elmédből; felebarátodat pedig, mint önmagadat.« Erre ő így szólt: »Helyesen feleltél! Tedd ezt, és élni fogsz.« De az igazolni akarta magát, ezért megkérdezte Jézust: »De ki az én felebarátom?«

Jézus akkor így kezdett beszélni: Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment, és rablók kezébe került. Azok kifosztották, véresre verték, majd félholtan otthagyták és eltávoztak. Történetesen egy pap ment azon az úton lefelé; látta, de továbbment. Hasonlóképpen egy levita is, amikor ahhoz a helyhez ért és látta őt, elment mellette. Egy samariainak is arra vitt az útja. Odament, és amikor meglátta, megkönyörült rajta. Odalépett hozzá, olajat és bort öntött a sebeire, és bekötözte; azután föltette teherhordó állatára, elvitte egy fogadóba és ápolta. Másnap elővett két dénárt, odaadta a fogadósnak, és ezt mondta: Viseld gondját neki, és ha többet költenél, amikor visszatérek, megadom neked.

»Mit gondolsz, e három közül melyik volt felebarátja annak, aki a rablók kezébe került?« Az így felelt: »Az, aki irgalmasságot cselekedett vele.« Jézus erre azt mondta neki: »Menj, és te is hasonlóképpen cselekedjél!«” (Lk 10,25–37)

Jézustól megkérdezik, hogy mi a legfőbb parancs. Ő válaszol, és azután megkérdezik tőle, hogy ki az én felebarátom. Az istenszeretet nem akadály a felebaráti szeretetnek, hanem előfeltétele, amiről nem szabad lemondanunk. Tehát Isten irántunk való szeretete és a mi szeretetválaszunk az előfeltétele annak, hogy szeressük felebarátunkat. Az istenszeretet csak a helyes önmagunk iránti szeretetben és a felebaráti szeretetben valósulhat meg. Nincs más út.

Az istenszeretetem, azaz hogy szeretem az Istent teljes szívemből, teljes lelkemből, minden erőmből, ez nem érzés dolga. Nem a megrendült szív és nem is az emelkedett lélek dolga. Az istenszeretet csak akkor hiteles, ha tettekben nyilvánul meg. Az utolsó ítéleten Jézus tanítása szerint ezek alapján méretünk meg. „Mert éheztem és ennem adtatok, szomjaztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok engem. Meztelen voltam és felöltöztettetek, beteg voltam és meglátogattatok. Fogságban voltam és eljöttetek hozzám. Akkor az igazak megkérdezik majd tőle: »Uram, mikor láttunk téged éhezni, és tápláltunk téged, vagy szomjazni és inni adtunk neked? Mikor láttunk mint idegent, és befogadtunk, vagy meztelenül, és felöltöztettünk téged?«” (Mt 25,35–39) A válasz: „Amikor megtettétek ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.” (Mt 25,40) Ugyanez a másik oldalon: „Amikor nem tettétek meg ezt egynek e legkisebbek közül, nekem nem tettétek meg.” (Mt 25,45)

Bezárult a kör. Isten itt maradt közöttünk. Amíg Jézus Krisztus nem testesült meg, amíg Jézus Krisztus a Szentlélek által nem maradt közöttünk, bennünk és az embertársainkban, addig nyugodtan meditálhattunk. Lehetett rendkívül jó vallásgyakorlatunk, amivel megmutathattuk, mi a hetedik paradicsomig is el tudunk jutni egy-egy jó gyakorlattal, mi egyesülünk Istennel, és fantasztikus élményeink vannak. Attól kezdve, hogy Krisztus kimondta ezeket az ígéket, nincs kiút, nem lehet megkerülni a felebarát szeretetét. A leggyorsabb találkozás az Istennel ezen keresztül lehetséges. Föl kell fedezned, hogy a másokban ott van Jézus, és szeretned kell.

Ilyen egyszerű a keresztény misztika, ilyen egyszerű a mi misztikus találkozásunk Istennel, mert ez a hitből indul ki. Természetesen nagyon sok gyümölcse van. A Szentlélek minden gyümölcse betölti a szívedet, ha ezt megpróbálsz megélni. „Hiszen Jézus

Krisztusban sem a körülmételés nem ér semmit, sem a körülmételetlenség, csak a hit, amely a szeretet által munkálkodik.” (Gal 5,6) Csak ez számít. Nem hivatkozhat arra, hogy „tudod, Atyám, én a Szent Imre-templomba jártam. Vallásos voltam, és mindig nagyon rendes voltam. Reggel, délben, este imádkoztam, adót is fizettem, a perselybe is tettem, még az első pénteket is megtartottam, böjtöltem is.” „*Csak a hit, amely a szeretet által munkálkodik.*” Nem számít, hogy mennyi vallásgyakorlatot hajtottál végre, ami nagyon sokszor csak saját lelki pótcselekvés volt, hogy megnyugtasd a lelkiismereted vádaskodását. Nem szeretted a testvéredet, elmenekültél előle ide a templomba. Itt Istennel találkoztál. Aztán megnyugodtál, és visszamentél a bűnös világba, abba a kibírhatatlanba, ahol annyi gonosz ember van, akiben nem lehet megbízni, akitől félni kell. Jézus Krisztusban ez nem számít.

Jézus Krisztusban csak a hit számít, ami a szereteted által tevékeny. Csak ezt fogják számon kérni. Nem kérnek keresztlevelet, nem kérnek házasságlevelet, nem kérnek semmiféle plecsnit és bizonyítékot, csak azt, hogy „szeretted-e? Mennyire szeretted? Szeretted-e azt is, aki neked a nehéz embered, és hogyan szeretted? Akartad-e szeretni az ellenségedet is?”

Az Ószövetség így fogalmaz: „*Amit te nem szeretsz, azt másnak se tedd.*” (Tób 4,15) Az Újszövetség már egy másfajta, pozitív megfogalmazást ad Jézusban: „*Mindazt, amit szeretnétek, hogy megtegyenek nektek az emberek, tegyétek meg ti is nekik.*” (Mt 7,12) De még ennél is magasabb fokozata van a keresztény szeretetnek. „*Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket.*” (Jn 15,12) A mérték ettől kezdve nem a másik. Mert hogyha ő nem szeret, akkor sem menthetem föl magam: „Uram, megértheted, hát utálatos.” „Nem érthetem meg, mert meghaltam az utálatosért is.” A mérték maga Krisztus, aki meghalt a másikért. „*Új parancsot adok nektek, hogy szeressétek egymást; ti is úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket. Arról ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel vagytok egymás iránt.*” (Jn 13,34–35)

Ez próféta jel. Ha azt tapasztalják az emberek, akik bejönnek a templomba, hogy a közösségben szeretettel vagyunk egymás iránt, akkor nem lehet őket elküldeni sem. Ám ha nem ezt tapasztalják, akkor be se jönnek. Nincs miért. Csak ez számít, a hit, amelyik a cselekedetekben, a szeretetben tevékeny. „*Aki birtokolja a világ javait, és szűkölködni látja testvérét, de a szívét elzárja előle, hogyan marad meg abban Isten szeretete?*” (1Ján 3,17) Lemérheted, hogy hol tartasz az Isten iránti szeretetben. Mennyire zárod el a szívedet, a kamrádat, a szekrényedet, a spájzodat a másik elől, aki szükségét szenved? Mennyire ismered föl, hogy ki zörget? „*Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, hogyan szeretheti Istent, akit nem lát? Az a parancsunk tőle, hogy aki szereti Istent, szeresse a testvérét is.*” (1 Jn 4,20–21)

Akkor szereted az Istent, ha megtartod a parancsait. Nem akkor, amikor úgy érzed, hogy most nagyon szereted az Istent. „Fantasztikus, még meg is olvadtam, szinte bizseregtem. Jaj, nagyon szeretem az Istent! Nagyon szeretem az embereket!” Ilyen nincs. Olyan, hogy „nagyon szeretem az embereket”, olyan nincs. Olyan van, hogy „ezt meg ezt meg ezt ... szeretem”. Ők az emberek. Sose mondd, hogy „nagyon szeretem az embereket”, mert hátha találsz köztük olyat, akit nem szeretsz. Azt tudod mondani, hogy „ezt már szeretem. Ezt még nem tudom szeretni. Csak akarom, Istenben akarom szeretni.”

A felebaráti szeretet következménye a helyes önszeretet. Ez a kettő oda-vissza hat. Ha helyesen, pozitív módon szereted önmagad, akkor felismered a felebarátodban az Isten képmását, Jézus Krisztust, akkor fölismered benne a Szentlelket.

Ez nem azt jelenti, hogy nem mondhatod nemet. Ez azt jelenti, hogy helyesen fogsz szeretni. A határaid, a korlátaid miatt sokszor nemet is kell mondanod. Egy házasság nem mondhatja: „Engem az Isten szeretetparancsa arra indított, hogy szeressem a titkárnőmet is, mert szegény rászorul a szeretetemre, és kérte is. Nem mondhatok nemet, mert ott van benne Krisztus.” Ez ugye balgaság? Az érzéseink megcsalnak bennünket. A szeretet nevében követjük el a legtöbb bűnt. Nemcsak az számít, hogy „én úgy érzem”, hanem létezik egy

rajtunk kívül álló objektív erkölcsi törvény is. Isten azért adta, hogy eligazodjunk, ehhez kell mérnünk szubjektív érzésvilágunkat. Ahol nem passzol, ott nem az erkölcsi törvényt kell megváltoztatni. Nem kell azt mondani, hogy „a hatodik parancsot most egy kicsit szögre akasztjuk, mert az érvénytelen rám nézve”, vagy pedig „a ne lopj nekem most igazából nem érvényes, mert engem is megloptak, vissza kell szereznem. Majd utána érvényes lesz.”

Van egy objektív erkölcsi törvény, amihez hozzá kell mérni a szeretetedet. Isten ezt nem azért adta, hogy súlyos korlátokat állítson az utadba, hanem azért, hogy növekedni tudj. Azért, hogy irányt tartson a szereteted, és ne legyen túlburjánzó önmagad körül, hanem növekedjen a felebaráti szeretetben és az istenszeretetben. Aki helyesen szereti a felebarátját, az egyre jobban fogja szeretni jó értelemben saját magát is. Egyik a másikat tisztítja és erősíti.

Meg kell tanulnunk nemet mondani. Van rendeltetészerű szeretet és nem rendeltetészerű szeretet. A nem rendeltetészerű szeretet az, amely nem egyeztethető össze Isten parancsaival. Ez is szeretet, de nem rendeltetészerű szeretet. Ami nem viszi közelebb a testvéredet és téged Istenhez, az nem rendeltetészerű szeretet, hanem az önszereteted álcázása. Egy álarc, ami mögé szépen elbújsz. A rendeltetészerű szeretet közelebb viszi az embertársadat és téged is Istenhez. Az előbbi példánál maradva: nemet kell mondanod a titkárnőnek, mert nem Istenhez jut közelebb, csak hozzád. Még akkor se, ha azt mondja: „Miattad megtérek, miattad keresztény leszek.” Akkor sem fog közelebb jutni Istenhez. Csak te számítasz és nem az Isten. Nem segítesz neki, hanem bűnbe viszed és pusztulásba. A bűn pedig mindig halál. Nem kevesebb. Halál. A tékozló fiúról azt mondja az apa: meghalt és föltámadt. Minden bűnünk halál. Mindig választanod kell élet és halál között. Válaszd az életet. Válaszd a rendeltetészerű szeretetet.

Az a szeretet sem rendeltetészerű, ami téged fordít el Istentől. Nem mondhatod azt, hogy ez Isten akarata volt. Például ha valaki hősies áldozatot hoz a családjáért, és közben teljesen tönkremegy. Igazából nem mert nemet mondani, azt hitte, hogy akkor ő nem szerethető, akkor ő senki, elvethető. A félelme behajszolta egy olyan áldozatba, amit Isten nem kért tőle. Nem mondható, hogy a szeretet áldozata lett, mert nem mondott nemet. Az önzés áldozata lett, csak nem vallotta be. Istent játszott, mintha neki nem kellene pihenni, nem kellene nyugalom, nem kellene semmi. Ő mindig csak segít, csak segít, csak segít... határok nélkül. Ez a hazugság. Mindenkinek föl kell ismernie a határait.

Nagyon sokat tanultam ebből a szempontból a Bárkában, amikor kinn jártam Franciaországban. Azt mondták, hogy akkor is el kell menni szabadnapra a segítőnek, ha nem fáradt, ha nem borult ki a sérült testvéreitől. Különbösen nem fogja a határait betartani. Elküldik. Menjen el, pihenjen. Lehet, hogy tudna még segíteni, könnyíteni a másik helyzetén. „Nem. El kell menned, mert ember vagy.” Ilyen egyszerű.

Pihened kell, mert ember vagy, nem Isten. Nem szabad Istent játszani. Nem szabad azt mondani, hogy: „Nekem nincsenek érzéseim, nekem nincsenek vágyaim, nekem nincsenek problémáim, nekem... Én csak szeretek, csak szeretek, csak szeretek ...” Óriási hazugság. A gonosz becsap a legjobb szándéknál. Mondd ki bátran: „Ezt én nem tudom, és nem tehetem meg. Ennyit tudok segíteni, ezt tudom.” Ez őszintébb és hitelesebb. Ebből tudsz növekedni. Amikor elvéted, tudsz bűnbánatot tartani, de ha parttalan vagy, akkor egyre nagyobb önzésbe kerülsz, és egyre nagyobb félelemben, szétesel, meghalsz.

A gyerekeiteknek is szabad nemet mondani. Szabad nekik azt mondani: „Anyádnak most pihennie kell. Ha nem tartod tiszteletben, akkor ennek következményei lesznek. Pihennem kell, hogy jobban tudjalak holnap szeretni.” Ha nem enged pihenni („Nekem most a mama, csak a mama kell!”), meg fogod gyűlölni, és el akarod taszítani.

Különbséget kell tenni a jótékonyosság és a felebaráti szeretet között. A jótékonyosság középpontja én vagyok. Tudja a jobb kezem, mit csinál a bal, pedig Jézus azt kérte, hogy ne tudja. Én másképpen jótékonykodom, learatom a babérokat, az elismerést. A jótékonyosság

középpontja én vagyok. Mindeközben nagyon elégedett vagyok önmagammal, „Hogy én milyen remekül alamizsnálkodok, milyen jó vagyok.” A jótékonyosság mérhető. Berakom a nagymamát a szociális otthonba, és szombaton egy és kettő között meglátogatom. Minden rendben. „Én nagyon jó vagyok. Nem hagytam magára.” Azt kell kibírnom, azt az egy órát. A jótékonyosság mérhető és kiszámítható. Így be vagyok biztosítva, vagyis nem szeretek. Nem szolgáltatam ki magam.

A felebaráti szeretet fordítva működik. Ott a középpont nem én vagyok, hanem az Isten, és rajta keresztül a testvérem. A felebaráti szeretetben a személyesség a döntő. A jótékonyásban tudok adni két szelet kenyeret, vagyis tárgyiasult a szeretetem. Igaz, hogy szüksége van a kenyérre is, de azt nem kérdeztem meg, hogy mi fáj neki. Nem kérdeztem meg, hogy hogy van, mert félelmetes, ha szóba elegyedünk. Rám fog telepedni, és nemcsak kenyér kell akkor neki, hanem már én is. Akkor inkább nem megyek bele a kockázatba. Megőrzöm magamat a másiktól, ez a jótékonyosság.

A felebaráti szeretet nem akarja megőrizni magát, hanem ki akarja szolgáltatni magát a másíknak, mert ezen keresztül adja oda magát Istennek. Mindig úgy, hogy tudnod kell a határaidat. Nem szolgáltatathatod ki magad a felebarátod feleségének, mert ő ezt kéri. Vigyázat! A határaidat ismerned kell, de mégis arra kell irányulnia minden cselekedetnek, hogy kiszolgáltasd magad. Ezért a felebaráti szeretet ellenkező a jótékonyági szeretettel, nem bebiztosított. A jótékonyosság nem személyes, itt pedig személyes szeretetről van szó. A felebaráti szeretet nem arra irányul, hogy én jót tegyek, hanem arra, hogy közösséget vállaljak azzal, akivel jót teszek. A kettő nem ugyanaz. Ha közösséget vállalsz valakivel, az beleszólhat az életedbe, az dirigálhat, az megkérdézhethet, az számon kérhet, stb.

Nekünk a felebaráti szeretetet kell megélnünk. „*Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.*” Ha jótékony vagy, ha jótékonykods, ha alamizsnát adsz, akkor óvakodj a gögtől. Ezt kéri Jézus. De a főparancsban nem azt mondja, hogy „szeresd Istent teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből, jótékonykodj és szeresd magadat”. Nem ezt kéri, hanem azt, hogy „*szeresd felebarátodat*”. Ez több mint a jótékonykodás. Közösségvállalásra irányul, mert személyes közösségbe akarok jutni azzal, akin segíteni akarok.

„*Ki az én felebarátom?*” – kérdezik Jézustól, és elhangzik egy példabeszéd. Azzal kezdődik, hogy „*egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment le*”. Ez a lemenetel nem csak földrajzi megjelölés. Földrajzilag is igaz, mert Jerikó a világ legmélyebben fekvő városa, a tengerszint alatt 400 méterre terül el a Holt-tenger északi csücskénél. Jeruzsálem pedig 400 méterrel a tengerszint fölött épült. Ha valaki Jeruzsálemből Jerikóba indul, az 800 métert megy lefelé. Nem távolságot, hanem szintkülönbséget. Ez nem csak földrajzi megjelölés a Bibliában, ugyanis a Szentírásban Jeruzsálem a csúcs. Földrajzilag is, mert magasan van, és lelkiileg is. A Bibliában Jeruzsálembe mindig fölmennek, akárhonnán érkeznek. „*Fölmegyünk Jeruzsálembe.*” Oda nem lehet lemenni északról délre, az fönt van. Jeruzsálem spirituálisan a csúcs. Ha valaki elmegy Jeruzsálemből, az mindig lemenetelt jelent, az mindig eltávolodást jelent a templomtól, Istentől, a pusztába, a Holt-tenger felé. Minél távolabb van Jeruzsálemtől, annál kiszolgáltatottabbá válik, annál inkább a sivatagba, a pusztába kerül.

Ez a példabeszédben szereplő ember is elindul lefelé, Jeruzsálemből Jerikóba. Vagyis nemcsak földrajzilag tesz meg utat, hanem spirituálisan is. Hátat fordít a templomnak, és kockáztatja az életét. Kiszolgáltatottá válik a pusztában. Rablók kezére kerül. (Ez a terület ideális a rablóknak, a terrorizmusnak. Kötenger és bokrok. Akkor sem volt közbiztonság ezen a területen, és a hírek szerint ma is veszélyes ez a vidék.) Elfogják az embert a rablók, és összeverik, kifosztják, és félholtan otthagyják. Nem tudjuk, hogy csalinak hagyták-e ott (ha arra jön valaki, és segíteni akar, akkor őt is kifosztják), nem tudjuk, hogy miért. Egy pap és egy levita jön arra. Két olyan ember, akiket azért fizetnek, hogy szeressék az Istent. A pap és a levita. Látják és elmennek mellette, mind a ketten. Következetes és értelmes emberek, mennek a munkájuk után. Nem engedik eltéríteni magukat az úttól, nem engedik eltéríteni

magukat a feladattól. Ők céltudatos, következetes emberek. Nekik az a dolguk, hogy fölmenjenek Jeruzsálembe, és elvégezzék a szolgálatukat. Megtanulták, hogy ne tegyenek többet, mint amit kinéznek saját magukból. Megtanulták, hogy legyen elsőbbsége, sorrendje a cselekedeteiknek. Először az istenszolgálat, aztán a szórakozás. Először megtesszük, amit a templomban kell, aztán még valamit tehetünk, de ez az első. Megtanulták a sorrendet. Nem szabad gyorsan elítélni őket, hiszen ez nem az ő illetékességük. Más a dolguk.

Jön egy szamaritánus. A két fizetett istenembere mellett a származása miatt gyűlöletes. Nem tudjuk, hogyan kerül ide, ez számára tiltott terület. A zsidók nem érintkeztek a szamaritánusokkal, s a példabeszédbeli történet helyszíne Júdea. Jézus nem magyarázza meg, hogy hogyan került ide a szamaritánus. Meglátta és könyörületre indult a szíve. Ebben láthatjuk, hogy hogyan keletkezik a felebaráti szeretet. Nemcsak külsődlegesen fogja fel a másik közelségét, hogy ott van egy agyonvert ember, hanem engedi, hogy ez a látvány belülről is megérintse, hagyja, hogy könyörületre induljon a szíve. Ez a belső megérintettség egy passzív történés. Még nem csinál semmit, csak engedi, hogy a látvány megérintse, megmozdítsa a szívet a könyörület és az együttérzés által.

A szamaritánusnak is célja, feladata van, amiért elindult Jeruzsálem felé. Neki is megvan a programja, neki is dolga van. Az ő céltudatos aktivitása azonban megtörik a passzivitása által. Megtörik azon, hogy észreveszi az összevert embert, és megmozdul a szíve. Itt kezdődik és így kezdődik a könyörület és a felebaráti szeretet. Engedem, hogy a másik léte, jelenléte megérintsen. Nem szorítom be a feladataim, a programjaim közé, hanem engedem, hogy hasson rám. Engedem, hogy bejusson a szívemig. Nem csak az agyamig, hanem a szívemig. A szamaritánusnak megváltozik a célja. Eltér eredeti útirányától, le a mély árokba. Ez az út nagyon mély, meredek árok van a két partján. Nem biztos, hogy föl tud jönni, mert olyan meredek, és lehet, hogy lent vannak a rablók valahol. Kockázat. Teljesen eltér az eredeti szándékától. Letér az útról. Egy előre nem látott valóság tör be az életébe, és engedi, hogy az megmozgassa belülről.

Az irgalom, a könyörület szava az ószövetségi Bibliában, a héberben ugyanaz, mint az anyaméh. Vagyis az irgalom mélyebben van, mint a szívünk. A szívünk csalóka, csalfa. El lehet fordítani, fordítani, csábítani. Az anyaméh teljesen egy az anyával, nem lehet onnét máshova mozdítani. Az csak az életért van. A szamaritánust a könyörület mélyen, egész lényében érinti meg. Megengedi, hogy megmozgassa belülről a látvány. Le kell térnie az útról, arról az útról, amit eltervezett, anélkül hogy tudná, vissza tud-e térni valaha is arra, amit elhagyott. Ez a szeretet, a felebaráti szeretet iránya. Meg kell engedni, hogy letérítsenek az utadról. Ehhez meg kell állni, és meg kell engedni, hogy a szívedet, egész lényedet is megérintse a látvány. Úgy, hogy nem biztos, vajon be tudod-e fejezni azt a tervet, azt a cselekedetet, azt a mozdulatot, amivel indultál. Ha ezt nem engeded meg, akkor mindig programot teljesítesz, mindig csak azon fogsz segíteni, aki a programodba belefér, aki ahhoz még passzol. Semmi rendkívüli nem történhet. Isten nem tud meglepni téged.

Az alázat nem érzés. Nem az, hogy „már egészen úgy érzem”. Nem is az, amikor könnyezel, vered a melledet, és lehajtott fejjel jársz, lesütöd a szemed, és nem nézel senkire, mert alázatos ember vagy. Az alázat annak az elfogadása, hogy szent és bűnös vagy egyszerre. Annak az elfogadása, aki és ami vagy. Semmi több. Ezt Aquinói Szent Tamás mondja. Olyannak kell lenned, illetve az vagy, aminek teremtettél. Bűnös és szent. Bűnös, korlátolt, teremtett, fogyatékos ember, aki egyszerre szent is, mert benned él a szent. Ezt kell elfogadnod egyszerre. Mondhatom úgy is, hogy az alázat útját akkor járod, amikor bűnbánatban és hálában jársz egyszerre.

A bűnbánat nem büntudat. A büntudatnak te vagy a középpontja. Szégyelled magad, hogy nem tudtál olyan lenni, amilyennek mások akartak, vagy amilyennek te magadat akartad. Ez a narcisztikus önszeretet. Abból ered a büntudat, hogy nem tudok olyan lenni, mint amilyennek szeretnének. A bűnbánat középpontja nem én vagyok, hanem az Atya szeretete. Azért bánom

meg, mert megsebeztem ezt a szeretetet, és újra fölkelek és Atyámhoz megyek. Ez a bűnbánat. Istent teszem a középpontba. Ez nem nagy akció, nem látványos produkció, nem kell hamut hintened a fejedre, és szőrzsákot ölteni magadra, hanem ki kell mondanod ezt az egészen egyszerű mondatot: „Atyám, bocsáss meg nekem, mert hazudtam, csaltam, mert képmutató voltam! Bocsáss meg, mert farizeus voltam, bocsáss meg, mert haragudtam és indulatos voltam!” És a hálát: „Köszönöm, hogy szeretsz. Köszönöm, hogy bűnösen is szeretsz.”

Ez az út, az alázat útja teszi lehetővé azt, hogy megváltozz. Ez teszi lehetővé azt, hogy elfogyjanak a bűneid, mert akkor már tudod, hogy miért kell küzdened. A hála megnöveli a szeretetet. El kell fogadnod magad olyannak, amilyen vagy. Ez az alázat útja. Le kell szállnod a mélységeidbe, de nem úgy, hogy nyomorgatod magad, szégyelled magad, ostorozod magad, megveted magad. Ezeket soha ne tedd, hanem egyszerűen bánd meg a bűnödöt. Ezzel szállsz le a mélységeidbe.

A fölemeltetés: adj hálát! Adj hálát Istennek, és egyből fölemelkedsz. Ezt az utat kell bejárni. Ezt egyszerre, együtt a kettőt. Minél rövidebb az idő, minél közelebb van a kettő egymáshoz, annál gyorsabban növekszel az alázatban. Annál gyorsabban meg tudod bocsátani a testvéred bűnét, annál gyorsabban tudsz hálát adni. Annál gyorsabban ki tudod mondani, hogy „Istenem, én is megbocsátok neki, köszönöm, hogy őt is szereted. Köszönöm, hogy érte is meghaltál.” Nem kell nagy mosakodás, magyarázkodás Isten előtt, hogy „tudod, azért volt, mert...” Ismeri a szívedet. Jobban, mint te. Jobban tudja, hogy miért volt, mint te. Ne magyarázd meg neki a bizonyítványodat! Kár a gőzért. Nem tudod kimondani az igazságot, csak megközelítéd itt-ott. Bánd meg, amit bűnként követtél el, és adj hálát, hogy téged, bűnös embert is szeret!

Egyre többször fogsz hálát adni, s egyre kevesebb bünt fogsz elkövetni. Egyre alázatosabb leszel, és megtanulod azt, hogy minden kegyelem. Amikor nagyon jól mennek a dolgaid, akkor emlékeztess magad: „Hiszen én bűnös ember vagyok, és Isten nagy kegyelme, hogy sikereim vannak. Ez az ő kegyelme, és neki adok hálát.” Amikor pedig nem mennek a dolgaid, amikor kudarc kudarc után következik, akkor emlékeztess szívedet Isten szeretetére a bűnös iránt. Emlékeztess magadat arra, hogy „bár nem sikerült, de az Isten szeret”. Ez az alázat ebben a helyzetben.

A szamaritánusra visszatérve. Könyörületre indul a szíve. Együtt érez azzal az emberrel, akit megvertek, kifosztottak, és félholtan otthagytak. Az együttérzéshez nagyon sokféle képzet társul. Azt gondoljuk, hogy az együttérzés jó érzés a másik hogyléte iránt. Érdekel a másik hogyléte. Nagyon sok esetben az együttérzés a sajnálatban foglaltatik össze. Soha ne sajnálj senkit, mert megalázod. Amikor sajnálsz valakit, akkor fölébe helyezted magad. Nem sajnálni kell a másikat, hanem együtt érzőnek kell lenni.

Amikor mozgássérültekkel voltam, kikérték maguknak, hogy őket sajnálják. Őket nem sajnálni kell, hanem szeretni. Ez nem ugyanaz. A sajnálat ez: „Szegény, hogy megverte az Isten vagy a sors. Nagyon sajnálom, mert nem tud olyan lenni, mint én.” Ezt nem mondd ki, csak gondold. Felsőbbrendűségi érzés van igazából benned. Nagyon sajnálsz szegényt, aki börtönbe került, de nagyon örülsz, hogy nem te vagy ott, hogy te nem oda kerültél, csak ezt nem mondd ki. Nem sajnálni kell, hanem irgalmasnak lenni, szeretni.

Az együttérzés, az irgalom, a könyörület a Bibliában a compassióhoz, az együtt szenvedéshez áll legközelebb. A szeretetnek a legmagasabb foka az együtt szenvedés. Isten így szeret téged. Együtt szenved veled, miközben meg akar gyógyítani. Lehajol hozzád, vállalja veled a sorsközösséget, mert beléd testesült. Nem hagy el a szenvedésed idején sem. Minél mélyebben szeretsz valakit, annál jobban szenvedsz a szenvedése láttán. Isten a legteljesebben szeret, vagyis a legteljesebben szenved benned, veled. Ez a compassió, az együtt szenvedés, a könyörület és az irgalom titka. Együtt szenvedés a megtestesült Jézus Krisztussal. Ez a szeretet legmagasabb foka. Ez a hit valósága, ami a kegyelmen alapszik és

nem az érzéseinken. Ez a hit. Amikor könyörületre indul a szíved, amikor irgalomra, akkor többet kell tenned, mint jótékonykodni. Közösséget kell vállalni a szenvedővel. A felebaráti szeretetben a passióról, a szenvedésről van szó, mégpedig Krisztus szenvedéséről.

Az irgalmas szamaritánus közösséget vállal a félholt emberrel. Arra indítja az együttérzés, a passzív belső megmozdítottság, hogy aktív legyen. Odamegy, lehajol, bekötözi, felemeli és felteszi a számarra, elviszi. A legjobb tudása szerint gondoskodott róla. Közösséget vállalt vele. Nem irtózott tőle. Neki gyalog kellett menni, mert a szamar a félholt embert vitte.

Vannak ikonok, ahol nem az irgalmas szamaritánust ábrázolják Jézusként, aki lehajol a szenvedőhöz, hanem a félholt embert ábrázolják Jézusként, akihez lehajol az irgalmas szamaritánus, aki rá van utalva az emberre, az ember szeretetére a saját szenvedéstörténetében. Mind a kettő igaz. A szamaritánusban Krisztust ábrázolni is igaz, és a félholt emberben Krisztust ábrázolni is igaz. (Amit Teréz anyáról mondtam: Te Jézus vagy. Te is Jézus vagy.) Ha te vagy a félholtra vert, a peremre jutott, az otthagytott, a megcsalt, a kiteszített, engedd meg, hogy lehajoljon hozzád az Isten, engedd meg, hogy szeressen. Engedd meg, hogy befogadjon, engedd meg, hogy alázattal feléd forduljon, ne utasítsd el. Ha pedig te látod őt, akkor hajolj le, és oszd meg vele az életed egy részét. Vállalj vele közösséget azáltal, hogy együtt szenvedsz vele, azáltal hogy beengeded lényed legmélyéig ezt az embert. Amíg úgy akarok segíteni valakin, hogy fölötte állok, erős vagyok, addig Jézust felülről kezelem. Ha képes vagyok annyira meghajolni, hogy aláke-rüljek és kiszolgáltatottságát magamra vegyem, akkor segítek Jézusnak.

A compassióban, az együtt szenvedésben mindig ott van a kiszolgáltatottság, hogy el vagyok térítve az úttól. Már nem tudom úgy folytatni, ahogyan elterveztem, ahogyan én akartam. Amikor a másik tehetetlen, akkor nem várhatok együttműködést, megértést és hálát tőle. Csak azt láthatom, hogy Isten képmása, aki itt és most a segítségemre szorul. Isten koldulja a szeretetedet a szenvedőben, a betegben, a szegényben, a kiteszítettben. Meg akar ajándékozni a szegényeken, a szenvedőkön keresztül. Miközben azt mondja Jézus bennük, hogy szomjazom, szomjazom a szeretetedre, az irgalmadra, a jó szóra, az idődre, a vigasztalásodra, közben megajándékoz az Isten általuk a bizalommal, azzal, hogy örülnek neked, azzal, hogy meghallgatnak téged, azzal, hogy hálásak és befogadnak az életükbe. Jézus rajtuk keresztül közelít. Engedd magad szeretni általuk. Isten meg akar ajándékozni téged azokban is, akik tehozzád hajolnak le.

Ha itt és most segítségére vagyok a másíknak anélkül, hogy tudnám, mi lesz ebből, akkor kaphatok tőle többet, mint amit én tudok adni, mert ő Krisztus. Ott, ahol hagyom magam, hogy letérítsenek utamról, ott találkozhatom azzal, aki azt mondta magáról: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet.*” (Jn 14,6) Akkor találkozol Jézussal, ha engeded eltéríteni magad azáltal, hogy megérint a másik. Lényed mélyéig megrendít, megérint, és közösséget próbálsz vele vállalni a rendeltetésszerű szeretetben, ami Istent dicsőíti meg.

Mindez egy érési folyamat, nem erkölcsi produkció. A Bibliában nem sikerek vannak, hanem növekedés. Az, hogy a búzaszem termést hoz, az Isten országának mustármagja növekszik, az nem produkció és nem siker. Az az élet hatékonysága, az isteni élet hatékonysága. Nem erkölcsi léceket rak föl neked Isten, hogy „na, ugord át! Ha átugrod, ha ilyen magasat tudsz ugrani, megtapsolnak az angyalok.” Nem ezt kívánja. Azt akarja, hogy elfogadva magad olyannak, amilyen vagy, bűnösnek és szentnek egyszerre, növekedjél a szeretetben. Növekedjél a jótékonyaságból a felebaráti, irgalmas szeretet irányába. Azt akarja, hogy belenőj az ő szeretetébe. Azt akarja, hogy Isten országának kovása átjárja egész életedet. Nem produkció, hanem növekedés. Növekszik, miközben kapcsolatba kerül a lizztellel. Ez egy érési folyamat, amiben a másik sorsa fontos lesz számunkra.

Amikor elkezded szeretni Istent önmagadban, ez mindig elvezet a másik szeretetéhez, mert megtanulod szeretni Istent a másíknban. Mindez akkor hiteles, ha szeretetválaszként

történik. Ez mind szeretetválasz. Ezzel „csak” az Istentől kapott, megelőlegezett ingyenes szeretetre válaszolunk. Már megkaptunk mindent. Ha tudod, hogy minden, amit teszel (hogy jót tudsz tenni, hogy irgalmas tudsz lenni), ez már szeretetválasz, az ő kegyelme benned, mert minden szeretetet neked adott, akkor nem fogod elbízni magad. Nem fogod azt hinni, hogy milyen szuperember vagy.

Nem is kell ezt gondolnod, mert Isten el van ragadtatva tőled, mert odaadta neked a Fiát. Ő nagyon szerelmes beléd, és nagyon szeret. Gyönyörködik benned, és arcához emel, mint anya a gyermekét, vagy mint apa a csecsemőt, és büszke rád, mert vagy. Isten így szeret. Amit teszünk, az szeretetválasz. Az válasz Isten szeretetére. Ha nem így teszed, elrontod.

Nem önmagadért kell szeretned a felebarátodat, hogy elismerjen vagy te elismerhesd magad. (Ez a tehén sajtya és teje szindróma.) Nem is érte önmagáért kell csupán szeretned, mert akkor föl fogod adni. Ha a másikat önmagáért szereted, akkor rájössz, hogy bűnös. Azt mondod egy idő után: „Nincs értelme. Nem változik. Mennyire szerettem már, és még mindig ugyanott tartunk.” Ha őt csak önmagáért szereted, föl fogod adni. Belefáradsz. Értelmetlen lesz egy idő után. Különösen az ellenségszeretet. A másik embert Istenért kell szeretni, „*mert Isten előbb szeretett minket*”(1Jn 4,19), mert nekem az ő szeretetéről kell tanúságot tennem.

Nem a világ szociális problémáit kell megoldanunk a szeretetünkkel. Nem arról van szó, amit kioszt a vallásos embereknek a társadalom, hogy jótékonykodjunk, csináljunk szociális akciókat. Ezért még fizetni is hajlandó minden rendszer. Nem erről van szó. Mi nem a világ szociális gondjait akarjuk megoldani, hanem prófétai jelét akarjuk adni annak az örömhírnek, hogy így szeret az Isten. Prófétai jelét akarjuk adni annak az örömhírnek, hogy az Isten szeretetországára érkezett közénk. Nem szociális problémákat oldunk meg, az csak következmény. Prófétai jelként tanúságot teszünk Isten szeretetéről, tanúságot teszünk az Isten országának az eléréséről, ebből következően segítünk a szenvedőkön, a betegeken, az elesetteken, vagyis enyhítünk a világ szociális gondjain is. De nem ez a cél. Ez csak következmény.

A mi célunk az, hogy Istent dicsőítsük meg. Minket erre választott ki. Ehhez nem kell engedélyt kérned senkitől. Ezt mindig, minden körülmények között megteheted, és meg kell tenned. Erre hívott meg, erre választott ki, erre szentelt fel a keresztségben. A mi szeretetünk prófétai jele kell legyen az örömhírnek. Annyira szeret minket az Isten, hogy érkezett közénk az Isten országa. Ezért nem tehetünk mást, mint szeretjük Istent a felebarátunkban.

Ettől a világnak is jobb lesz, nem csak nekünk.

Vedd és olvasd!

Tolle, lege! vagyis: *vedd és olvasd!* – ezzel a klasszikus ajánlással indítjuk útjára a Szent Imre Öröksége Kiskönyvtár-sorozatot.

A Szent Imre Öröksége Ifjúsági és Szociális Alapítvány céljai közül mára szinte valamennyi valóra vált, illetve folyamatosan megvalósul. Alapítványunk jelentette meg a Szent Imre Plébánia jubileumi évkönyvét és Horváth Zoltánnak, a templomi gitáros énekkar vezetőjének a kazettáját is, s emellett számos kiadványt támogatott, ezzel is elősegítve a keresztény kulturális értékek közkinccsé válását.

A jövőben is nyitottak leszünk alkotókat és témákat illetően, a sorozatnak azonban lényeges részét képezi majd a kaposvári Szent Imre-templomban vagy másutt elhangzott lelkigyakorlatok szerkesztett változatának megjelentetése, hogy „ne szálljon el a szó”.

Ezúton is köszönetet mondunk mindenkinek, aki fontosnak tartja alapítványunk céljait, és támogatja tevékenységét.

Dr. Farkas Géza
a kuratórium elnöke